

**LATVIJAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE
GRĀMATVEDĪBAS UN AUDITA KATEDRA**

Finanšu analīze sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Empower”

Financial analysis of "Empower"

DIPLOMDARBS

Grāmatvedība, analīze un audits profesionālā bakalaura studiju programma

Darba autore: Baiba Barkāne

Studenta apliecības numurs: bb12039

Darba vadītājs: asoc.profesore Dr.ekon. Inta Millere

Rīga 2016

ANOTĀCIJA

Šajā darbā tiek apskatīti un praktiski analizēti finanšu analīzes koeficienti SIA "Empower" finansiālā stāvokļa analizēšanai.

Diplomdarba darba mērķis ir, pamatojoties uz SIA "Empower" finanšu analīzi, izstrādāt priekšlikumus finansiālā stāvokļa uzlabošanai.

SIA "Empower" ir starptautiskas enerģētikas un tehnoloģiju kompāniju apvienības "Empower Group" meitas uzņēmums, kura darbības virzieni ir - enerģija, telekomunikācija un rūpniecība. Pētījuma periods ir 01.01.2011.-31.12.2015. SIA "Empower" uzņēmums par finansiāli veiksmīgākiem gadiem var uzskatīt 2013. gadu un 2014. gadu, bet par finansiāli visneveiksmīgāko gadu var uzskatīt 2015. gadu.

Atslēgvārdi: finanšu analīze, naudas plūsmas analīze, likviditāte, maksāspēja, rentabilitāte, enerģētikas nozare.

ABSTRACT

In this work the author examines and practically analyzes the financial analysis ratios for analysing the financial state of Ltd. "Empower".

The aim of the paper is to work out suggestions for the improvement of the financial situation based on Ltd. "Empower" financial analysis.

Ltd. "Empower" is a subsidiary company of an international energy and technology companies union 'Empower Group', whose activities are - energy, telecommunications and industry. The period of research is 01.01.2011.-31.12.2015. More financially successful years for Ltd. "Empower" company can be considered the year 2013 and 2014, but the most unfortunate year financially 2015 can be considered the year 2015.

Key words: financial analysis, analysis of maney flow, liquidity, paying capacity, profitability, power sector.

SATURS

ANOTĀCIJA	2
ABSTRACT	3
IEVADS	6
1. SIA "EMPOWER" IZVEIDE, DARBĪBAS, PERSONĀLA UN ENERĢĒTIKAS NOZARES RAKSTUROJUMS	8
1.1 SIA "Empower" izveide	8
1.2. SIA "Empower" darbības un enerģētikas nozares raksturojums	10
1.3. SIA "Empower" personāla analīze.....	13
1.4. SIA "Empower" grāmatvedības uzdevumi un organizācija.....	16
2. FINANŠU ANALĪZES TEORĒTISKIE ASPEKTI UN SIA "EMPOWER" FINANSIĀLAIS STĀVOKLIS UN TĀ NOVĒRTĒJUMS	19
2.1. Finanšu analīzes būtība	19
2.2. Bilances posteņu horizontālā un vertikālā analīze	20
2.3. Likviditātes rādītāji un to analīze.....	25
2.4. Maksāspējas (saistību) rādītāji un novērtējums	30
2.5. Kapitāla struktūras rādītāju un to dinamikas analīze, rādītāju novērtējums	33
2.6. SIA "Empower" izmaksu un ieņēmumu analīze.....	37
2.7. Aktivitātes jeb aprites rādītāji.....	40
2.8. Rentabilitātes rādītāju analīze.....	45
3. SIA "EMPOWER" NAUDAS PLŪSMAS ANALĪZE	50
3.1. SIA "Empower" pamatdarbības, ieguldīšanas un finansēšanas naudas plūsmas rādītāju analīze	50
3.2. Naudas plūsmas maksāspējas koeficienti	54
3.3. Naudas plūsmas izaugsmes finansēšanas un naudas iegūšanas spējas koeficienti	56
SECINĀJUMI	61

PRIEKŠLIKUMI	63
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS	64
PIELIKUMI	66
1. pielikums	67
SIA "Empower" bilance 2011., 2012., 2013., 2014. un 2015. gada 31. decembrī, EUR	67
2. pielikums	69
SIA "Empower" naudas plūsmas pārskats pēc netiešās metodes par 2011., 2012., 2013., 2014. un 2015. gadu, EUR	69
3. pielikums	71
SIA "Empower" peļņas vai zaudējuma aprēķins pēc apgrozījuma izmaksu metodes par 2011., 2012., 2013., 2014. un 2015. gadu, EUR	71
4. pielikums	72
SIA "Empower" bilances horizontālā analīze par 2011., 2012., 2013., 2014., 2015. gadu	72
5. pielikums	74
SIA "Empower" bilances vertikālā analīze par 2011., 2012., 2013., 2014., 2015. gadu	74
6. pielikums	77
SIA "Reck", SIA "Remeks serviss", SIA "Latvijas energoceltnieks", SIA "Elko", SIA "Empower" uzņēmumu finanšu analīzes vidējie rādītāji (koeficienti, dienu skaits, %) par 2013. gadu.....	77
7. pielikums	78
SIA "Reck", SIA "Latvijas energoceltnieks", SIA "Elko", SIA "Empower" uzņēmumu finanšu analīzes vidējie rādītāji (koeficienti, dienu skaits, %) par 2014. gadu.....	78
8. pielikums	79
SIA "Latvijas energoceltnieks", SIA "Elko", SIA "Empower" uzņēmumu finanšu analīzes vidējie rādītāji (koeficienti, dienu skaits, %) par 2015. gadu	79

IEVADS

Finanšu pārskati kalpo kā informācijas avots par uzņēmuma finanšu rādītājiem, kurus, ievietojot dažādos prognozes modeļos, iespējams noteikt tā finansiālo stāvokli. Finanšu analīzes metodes lieto daudzu profesiju speciālisti, piemēram, finanšu vadītāji un analītiķi, grāmatveži, ekonomisti, auditori.

Lai uzņēmums varētu gūt ekonomiskus panākumus savā darbības gaitā, ļoti svarīgi ir novērtēt tā finansiālo stāvokli pārskata gadā, gan arī to salīdzināt ar iepriekšējiem gadiem. Uzņēmuma vadībai ir svarīgi zināt uzņēmuma finanšu rādītājus, jo, balstoties uz tiem, tā pieņem lēmumus gan par investēšanas, gan kreditēšanas iespējām, kā arī ir vieglāk novērtēt kāda noteikta lēmuma riska pakāpi un uzņēmuma finansiālo darbību kopumā, redzēt uzņēmuma vājās vietas un censties tās nostiprināt.

Temata aktualitāte ir - pēc 2009. gada finanšu krīzes Latvijā, pēdējos gados tirgus ekonomika un uzņēmējdarbība attīstās straujāk, tomēr (pēc Lursoft datiem) reģistrēto uzņēmumu skaits, laika posmā no 2011. gada līdz 2016. gada decembrim, katru gadu samazinās, kā arī maksātnespējas procedūras katru gadu samazinās, kas būtu vērtējams pozitīvi, bet 96% gadījumu maksātnespējas process ir beidzies ar bankrota procedūru. [15]

Daudzos uzņēmumos netiek veikta finanšu pārskatu analīze vai tā tiek veikta daļēji, piemēram, tiek aprēķināti tikai likviditātes rādītāji, līdz ar to uzņēmuma vadība nevar laicīgi identificēt sava uzņēmuma finansiālās problēmas, un pēc zināma laika posma uzņēmums var kļūst maksātnespējīgs. Ja uzņēmumi veiktu regulāri finanšu analīzi, tie laicīgi varētu identificēt sava uzņēmuma finansiālās problēmas, saruktu maksātnespējas procesi, kuri noslēdzas ar bankrota procedūru, kas kopumā labvēlīgi ietekmētu ekonomiku, cilvēkiem saglabātos darba vietas, kā arī valstij nodokļu ieņēmumi.

Diplomdarba darba mērķis ir, pamatojoties uz SIA "Empower" finanšu analīzi, izstrādāt priekšlikumus finansiālā stāvokļa uzlabošanai.

Mērķa sasniegšanai veicamie uzdevumi:

1. Raksturot enerģētikas nozari, SIA "Empower" vispārējo darbību,
2. Raksturot finanšu analīzes un naudas plūsmas teorētiskos aspektus,
3. Veikt SIA "Empower" 2011. gada - 2015. gada finanšu stāvokļa analīzi,
4. Veikt SIA "Empower" finanšu analīzes rādītāju salīdzinājumu ar konkurentu uzņēmumiem,

5. Salīdzināt teorētiskajā daļā iegūto informāciju ar SIA "Empower" aprēķinātajiem finanšu analīzes rādītājiem,
6. Izstrādāt priekšlikumus SIA "Empower" finanšu stāvokļa uzlabošanai.

Darbs sastāv no trim daļām. Pirmajā daļā apskatīts SIA "Empower" darbības raksturojums, izpētīts kādā sfērā uzņēmums strādā, veikta personāla analīze, kā arī apskatīti Latvijas Republikas nozares rādītāji, lai iegūtu priekšstatu, kādā nozarē uzņēmums darbojas, kāda ir nozares specifika. Otrajā daļā ir veikta uzņēmuma SIA "Empower" finanšu stāvokļu analīze. Analizēta SIA "Empower" bilances posteņu horizontālā un vertikālā analīze, un tika salīdzināti SIA "Empower" finanšu koeficienti ar uzņēmumu konkurentu finanšu koeficientiem, lai iegūtu praktiskus finanšu koeficientus, kas kalpos kā pamats izstrādātajiem priekšlikumiem finansiālā stāvokļa uzlabošanai. Trešajā daļā tika analizēta SIA "Empower" uzņēmuma naudas plūsma, apskatīti naudas plūsmas rādītāji un koeficienti finansiālā stāvokļa noteikšanai, lai izveidotu objektīvu viedokli par naudas līdzekļu kustību. Darba nobeigumā tika apkopoti secinājumi un izteikti priekšlikumi uzņēmuma finansiālā stāvokļa uzlabošanai.

Darbā izmantotās pētījuma metodes:

1. Teorētiskās literatūras analīzes metode,
2. Ekonomiskā analīzes metode,
3. Statistiskā analīzes metode,
4. Grafiskā metode.

Darba praktiskā pētījuma periods ir uzņēmuma darbības pēdējie pieci gadi, respektīvi, no 2011. gada līdz 2015. gadam, par kuriem ir sagatavoti gada pārskati un pieejama aktuāla informācija tiks norādīta arī par 2016. gadu. Šāds periods tika izvēlēts, lai varētu izstrādāt SIA "Empower" uzņēmumam priekšlikumus finansiālā stāvokļa uzlabošanai, kurus uzņēmums varēs izmantot 2017. gadā.

Darba teorētiskās daļas izstrādāšanai tika izmantota zinātniskā literatūra latviešu un angļu valodā, pieejamā informācija internetā, LR likumi, MK noteikumi un statistikas dati, kā arī praktiski tika analizēti uzņēmuma gada pārskati un nepublicētā informācija, kā arī SIA "Empower" konkurentu uzņēmumu finanšu pārskati.

1. SIA "EMPOWER" IZVEIDE, DARBĪBAS, PERSONĀLA UN ENERĢĒTIKAS NOZARES RAKSTUROJUMS

1.1 SIA "Empower" izveide

Empower vēsture aizsākās ar Teollisuuden Voimansiirto Oy uzņēmuma izveidošanu 1988. gadā, kurš piederēja Etelä - Pohjannmaan Voima, Pohjolan Voima, Nokia Voima un Etelä-Suomen Voima. Uzņēmums nodarbojās ar elektroenerģijas pirkšanu un pārdošanu, kā arī būvniecību un pārvaldes tīkla uzturēšanu. 1997. gadā Teollisuuden Voimansiirto tika apvienots un kļuva par Pohjolan Voima.

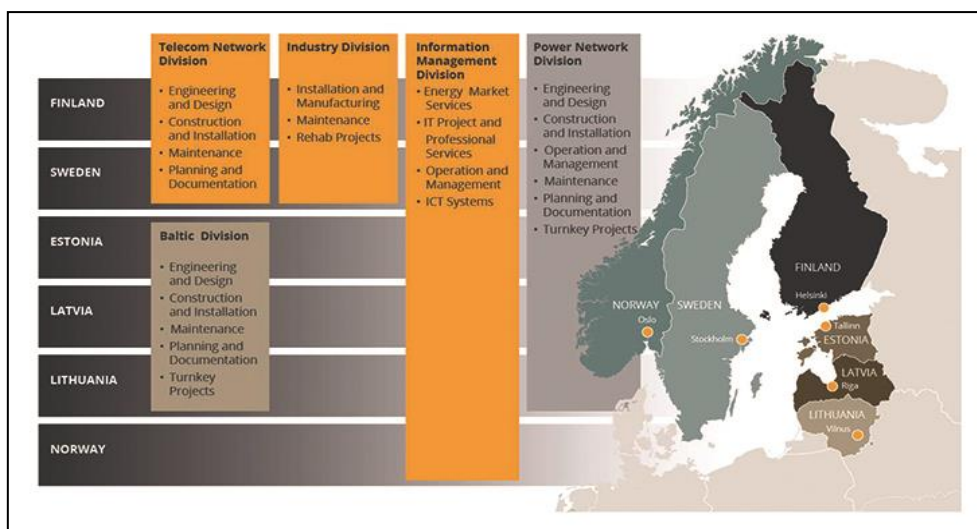
Empower tika izveidots 1998. gadā, kad Pohjolan Voima reorganizēja pakalpojuma biznesu jaunā grupas uzņēmumā, ko sauc par PVO-Palvelut Oy. Pēc Empower izveides, 1999. gadā, tika izveidoti vairāki meitas uzņēmumi dažādas biznesa jomās.

Kā pirmo soli ceļā uz internacionalizāciju var uzskatīt kompānijas Eesti Elektrivõrkude Ehitus kontrolpaketes iegādi 2000. gadā, kas ir Igaunijas tīkla būvniecības uzņēmums. 2002. gadā Eesti Elektrivõrkude Ehitus kļuva par Empower EEE AS, ar meitas uzņēmumiem Igaunijā, Latvijā un Lietuvā.

2001. gadā Empower pārņēma daļu Vattenfall Oy darbības un kļuva par akcionāru šajā uzņēmumā. Saskaņā ar šo līgumu Vattenfall Oy kļuva par "Empower" meitas uzņēmumu. Empower Oy, kā to pazīst šodien, izveidojās 2003. gada beigās, korporatīvās pārvaldības brīdī. Kapitāla ieguldītāji 3i Group un Nordea Capital iegādājās visu pamatkapitālu no Pohjolan Voima un Vattenfall. 2008. gadā Empower pilnvarotās īpašumtiesības mainījās un jaunie īpašnieki ir AAC Capital Partners un uzņēmuma vadība.

AAC Capital Partners ir viens no Eiropas vadošajiem kapitāla uzņēmumiem. Kopējie līdzekļi, ko pārvalda AAC Capital Partners ir 2,0 miljardi eiro. [16]

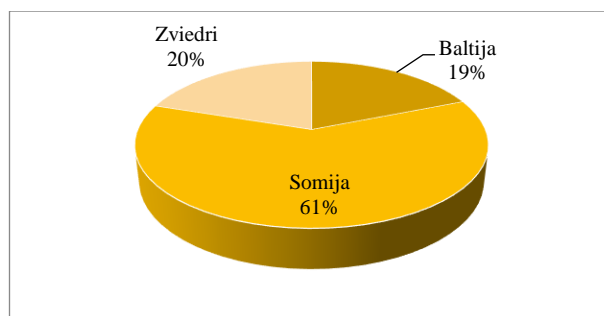
Apskatot 1.1. attēlu, var redzēt, ka Empower Group biznesa darbība ir sadalīta piecās uzņēmuma struktūrvienībās:

1.1. att. Empower Group biznesa darbība 2016. gadā, sadalījumā pa valstīm [16]

- **Telecom Network Division** (Telecom tīkla nodaļa) ir atbildīga par konstrukcijām, instalāciju, uztur un nodarbojas ar elektroenerģijas un telekomunikāciju tīklu;
- **Industry Division** (Industrijas nodaļa) nodrošina ekspluatācijas, uzturēšanas un projekta pakalpojumus enerģētikas un rūpniecības uzņēmumiem;
- **Power Network Division** (Jaudas tīkla nodaļa) ir atbildīga par būvniecības projektu, un uzturēšanu pārvades tīklos (elektropārvades apakšstacijas līnijas) un citiem infrastruktūras tīkliem;
- **Baltic Division** (Baltijas nodaļa) rūpējas par pakalpojuma darbību (telekomunikāciju un sadales tīklos, rūpniecībā), un biznesa attīstību Krievijā;
- **Information Management Division/ Empower IM Oy** (Informācijas vadības nodaļa) nodrošina enerģijas tirgus pakalpojumus, enerģijas sektoru saistītu ar IT sistēmu un risinājumi visai enerģētikas vērtību ķēdei no ražošanas, pārvades, sadales, pārdošanas un patēriņa. [16]

Attēlā 1.2. ir aplūkojams neto apgrozījums sadalījumā pa valstīm Somijas konsolidētajā gada pārskatā 2015. gadā. Lielāko neto apgrozījumu dod Somija 61%, tad seko Zviedri ar 20% un Baltija ar 19%.

1.2. att. Empower Group neto apgrozījums 2015. gadā, sadalījumā pa valstīm, izteikts % [16]

Neto apgrozījums 2015. gadā bija aptuveni 340 miljoni EUR. 2015. finanšu gadā "Empower Group" apgrozījums, salīdzinot ar 2014. finanšu gadu, pieauga par 10%.

1.2. SIA "Empower" darbības un enerģētikas nozares raksturojums

SIA "Empower" ir starptautiskas enerģētikas un tehnoloģiju kompāniju apvienības "Empower Group" uzņēmums, kurš darbojas saskaņā ar starptautiskiem kvalitātes standartiem ISO 9001, ISO 14001 un OHSAS 18001.

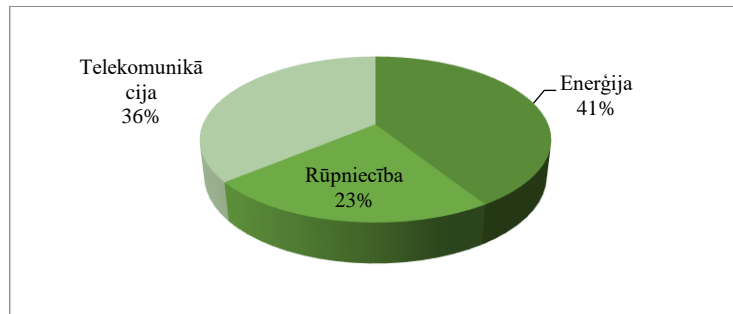
SIA "Empower" savu darbību Latvijā uzsāka 2008. gadā un uzņēmuma lielākie realizētie projekti ir:

1. AS "Liepājas metalurģis" 110/33/8kV apakšstacijas un vadības ēkas būvniecība 2010.-2011.,
2. Popes vēja ģeneratoru parka projektēšana un būvniecība 110/20kV apakšstacija, elektrotilks, optisko kabeļu tīkls un vēja ģeneratori 2011.-2012.,
3. 110/330 kV gaisvadu līnijas "Kurzemes loks" izbūve 2012.-2014.,
4. Rīgas HES un Ķeguma HES hidrotehnisko būvju automatizētās novērošanas sistēmas izbūve 2013.-2015. [16]

SIA "Empower" darbības jomas ir:

1. Augstsprieguma tīklu būvniecība,
2. Zemsprieguma un vidējā sprieguma tīklu būvniecība,
3. Telekomunikāciju tīklu būvniecība,
4. Energoindustriju un ēku būvniecība. [16]

Aplūkojot 1.3. attēlu, var redzēt SIA "Empower" neto apgrozījuma struktūru 2015. gadā.

1.3. att. SIA "Empower" neto apgrozījumu struktūra 2015. gadā, % [16]

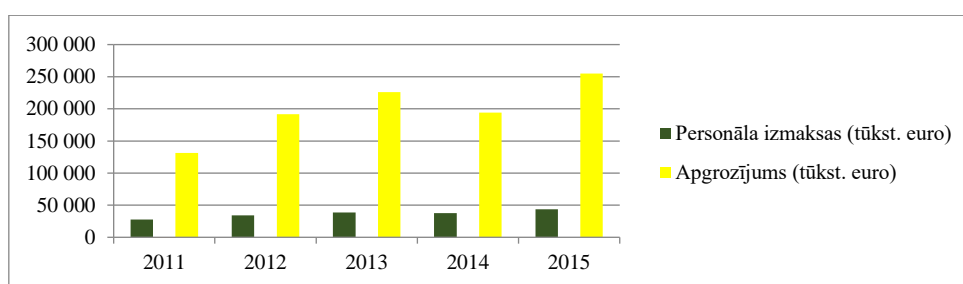
Izvērtējot 1.3. attēlu, var redzēt, ka lielāko neto apgrozījumu dod enerģijas nozare 41%, otrs lielākais piensums neto apgrozījumā ir telekomunikācijas nozarei-36%, bet rūpniecības nozare dod vismazāko piensumu neto apgrozījumā-23%.

Saviem sadarbības partneriem SIA "Empower" piedāvā projektēšanu, būvniecību, uzstādīšanu, montāžu, elektromontāžu, uzturēšanu, modernizāciju, apkopi un remontu šādos objektos:

- augstsprieguma apakšstacijās,
- augstsprieguma gaisvadu līnijās,
- augstsprieguma kabeļu līnijās,
- zemsprieguma un vidējā sprieguma kabeļu un gaisvadu elektrolīnijās, vidējā sprieguma apakšstacijās,
- telekomunikācijas, radiosakaru un mobilo operatoru bāzes stacijās, iekārtas un antenas, mobilo sakaru torņos, elektronisko sakaru tīklos, optisko un vara sakaru mobilo tīklos, telekomunikāciju kabeļu tīklos, radiosakaru torņos un mastos, sakaru operatoru antenas torņos, iekšējo un ārējo telekomunikāciju tīklos, videonovērošanas sistēmās, ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes izziņošanas sistēmās, apsardzes sistēmās, sakaru konteineros, ārtelpu telekomunikāciju skapjos un konteineros,
- mehāniskās iekārtās, elektroiekārtās un kontroles mēraparātos (t.sk. sūkņi, palīgsistēmas, hidraulikas un spiestā gaisa sistēmās), cauruļvadu sistēmās, hidrotehniskās būvēs, hidrotehniskās iekārtās, betona virsmās, siltuma ražošanas iekārtās, ugunsdzēsības sistēmās, automatizētās kontroles sistēmās,
- rūpnieciskās ēkās un publiskās ēkās,
- inženierbūvēs,
- kompleksi projektēšanas, piegādes un montāžas darbus. [15]

SIA "Empower" pieņem piedāvājumu no klientiem, izstrādā tāmi piedāvātājam objektam, piedalās konkursā. Ja vinnē konkursā, tad tiek noslēgts līgums ar konkrēto klientu, objektam tiek iecelts darba vadītājs, kurš būs atbildīgs par šo objekta izbūvi. Darba vadītājs pasūta materiālus, ja ir liels objekts, tad veic cenu aptauju materiālu iepirkumiem, kā arī darba vadītājs ir atbildīgs par cilvēku resursu, tehnikas sagādi. Kad objekts tiek pabeigts, tiek izstrādāta dokumentācija. Kopā ar objekta būvuzraugu izveido komisiju, kurā ir pasūtītājs un izpildītājs, sagatavo pieņemšanas nodošanas aktu.

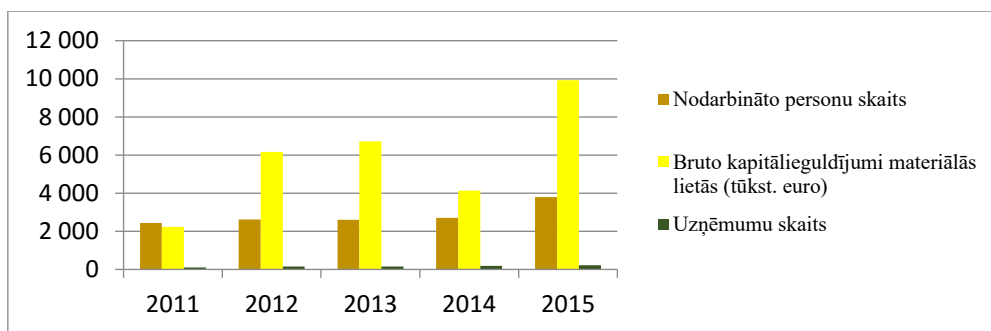
Aplūkojot 1.4. attēlu, var redzēt elektroapgādes un telekomunikāciju sistēmu būvniecības neto apgrozījumu un personāla izmaksas Latvijas Republikā.

1.4. att. Elektroapgādes un telekomunikāciju sistēmu būvniecības neto apgrozījums un personāla izmaksas Latvijas Republikā no 2011. - 2015. gadam, tūkst. EUR [13]

Autore, izvērtējot elektroapgādes un telekomunikācijas sistēmas būvniecības nozares rādītājus Latvijas Republikā, kurus var apskatīt 1.4. attēlā, secina, ka, no 2011. gada līdz 2014. gadam, ir vērojama stabila izaugsme, jo katru gadu pieaug neto apgrozījums, pieaug arī personāla izmaksas. 2014. gadā, salīdzinājumā ar 2013. gadu, neto apgrozījums un personāla izmaksas samazinājās, bet 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, ievērojami palielinājies neto apgrozījums un sasniedz vislielāko vērtību laikā no 2011. gada līdz 2015. gadam, bet personāla izmaksas ir minimāli palielinājušās.

Aplūkojot 1.5 attēlu, var redzēt elektroapgādes un telekomunikāciju sistēmu būvniecībā nodarbināto personu skaitu, uzņēmuma skaitu un bruto kapitālieguldījumus materiālās lietās Latvijas Republikā.

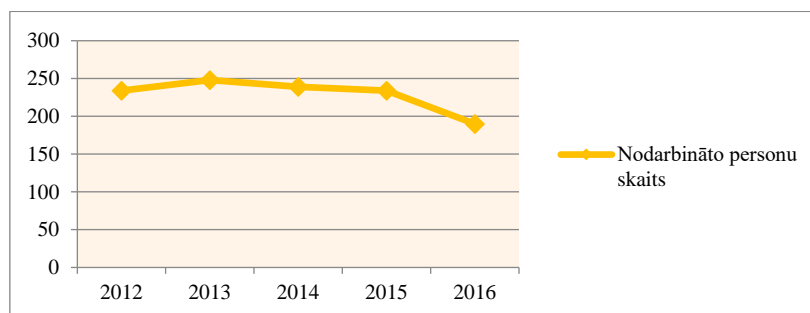
1.5. att. Elektroapgādes un telekomunikāciju sistēmu būvniecības nodarbināto personu skaits, bruto kapitālieguldījumi materiālās lietās (tūkst. EUR) un uzņēmumu skaits Latvijas Republikā no 2011. - 2015. gadam [13]

Izvērtējot 1.5. attēlu, var secināt, ka uzņēmumu skaits, kuri darbojas elektroapgādes un telekomunikāciju sistēmu būvniecībā un nodarbināto personu skaits, katru gadu palielinās. Bruto kapitālieguldījumi materiālās lietās, laikā no 2011. - 2013. gadam, katru gadu palielinās, 2014. gadā, salīdzinājumā ar 2013. gadu, bruto kapitālieguldījumi materiālās lietās samazinās un 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, - palielinās.

Bruto kapitālieguldījumi materiālās lietās ir pamatlīdzekļu iegāde (zeme, ēkas, nepabeigto objektu izmaksas, iekārtas, mašīnas u.c. ar vairāk nekā gadu ilgu ekspluatācijas laiku). [13]

1.3. SIA "Empower" personāla analīze

SIA "Empower" uzņēmumā 2016. gadā ir nodarbināti 190 darbinieki. Apskatot 1.6. attēlu, var redzēt, ka, salīdzinājumā ar 2015. gadu, darbinieku skaits sarucis par 44 darbiniekiem.

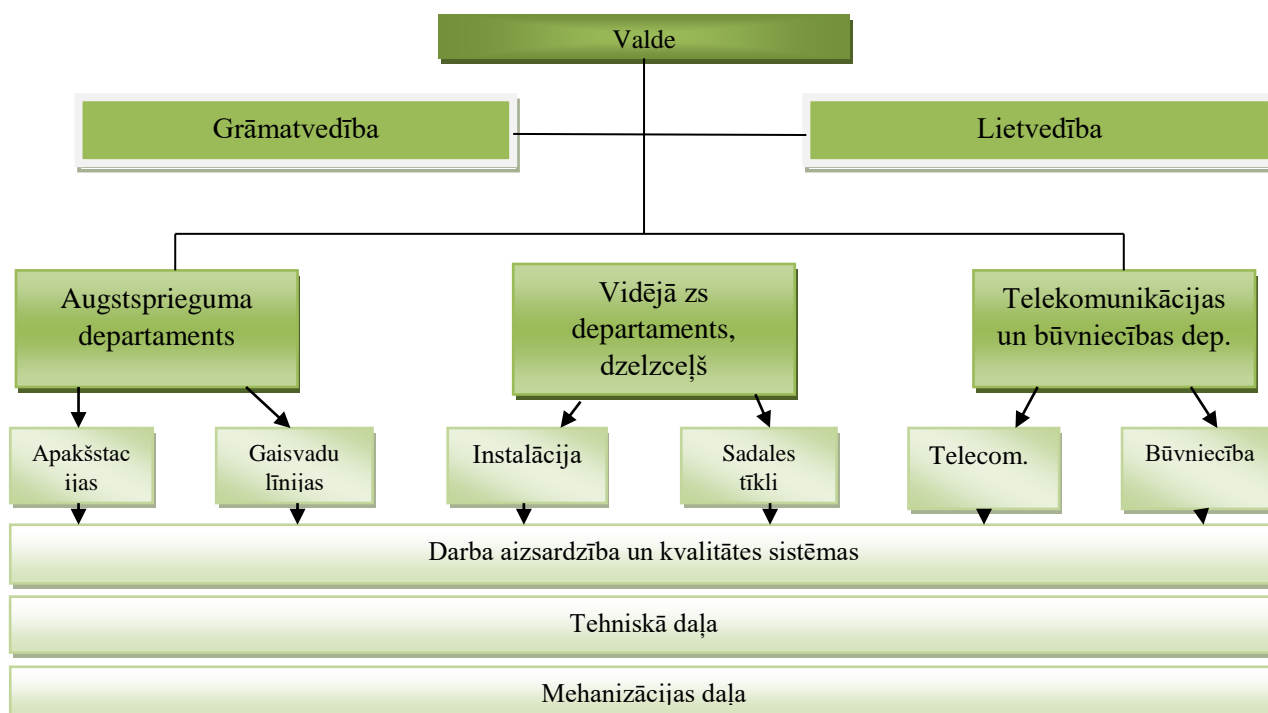

1.6. att. SIA "Empower" nodarbināto personu skaits no 2012. gada līdz 2016. gadam [25]

Uzņēmumā ar 44 darbiniekiem darba attiecības netika izbeigtas pēc darba devēja iniciatīvas, bet pēc darbinieku pašu vēlēšanās, jo bijušais SIA "Empower" vadītājs nodibināja savu elektromontāžas uzņēmumu SIA "X", uzrunāja SIA "Empower" darbiniekus, aicināja viņus pāriet strādāt nodibinātājā SIA "X" uzņēmumā. Vēl kā iemeslu 1.6. attēlā redzamajam darbinieku samazinājumam var minēt, ka darbinieki vēlas mainīt savu profesiju un pāriet strādāt uz citām nozarēm.

Izvērtējot darbinieku skaitu, no 2012. gada līdz 2015. gadam 1.6. attēlā, var secināt, ka lielas izmaiņas nav novērojamas nodarbināto personu skaitā, vidēji par šiem gadiem uzņēmumā strādāja 239 darbinieki. [25]

Attēlā 1.7. ir redzama SIA "Empower" struktūrhēma, kas ir izveidota pa vertikālo asi. SIA "Empower" uzņēmuma valde sastāv no trīs locekļiem – valdes priekšsēdētāja un diviem valdes locekļiem. Uzņēmumā ir šādas struktūrvienības – grāmatvedība, kas sastāv no galvenās grāmatvedes un diviem grāmatvežu palīgiem, lietvedība, augstsprieguma departaments, vidējā un zemsprieguma, dzelzceļa departaments, telekomunikāciju un būvniecības departaments. Struktūrvienības ir tiešā valdes pakļautībā.

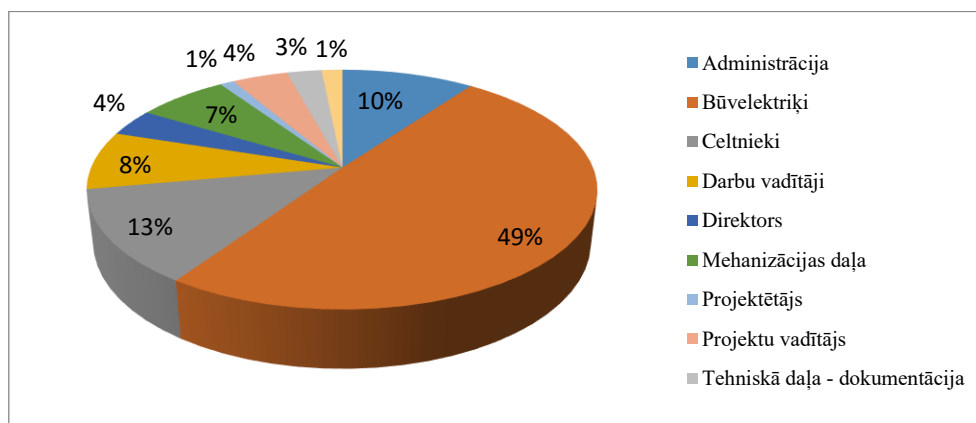
1.7. att. SIA "Empower" struktūrhēma 2016. gadā [25]

Tālāk 1.7. attēlā redzamā shēma ir veidota pa departamentiem. Augstsprieguma departaments atbild par apakšstaciju un gaisvadu līniju būvniecību. Vidējā zemsprieguma un

dzelzceļa departaments atbild par instalāciju un elektromontāžas darbiem sadales tīklos. Pēdējais ir telekomunikāciju un būvniecības departaments, kura pārraudzībā ir telekomunikāciju izbūve un celtniecības darbi. [25]

Mehanizācijas daļa atbild par to, lai visi departamenti tiktu nodrošināti ar nepieciešamo celtniecības tehniku un instrumentiem, kas nepieciešami darbu izpildei.

Apskatot 1.8. attēlu, var redzēt, ka lielākais darbinieku skaits 2016. gadā ir profesijā būvelektriķi, kas aizņem 49%, jo tieši būvelektriķi nodrošina elektroenerģijas objektu izbūvi. Profesijā celtnieki aizņem 13%, tālāk seko direktori ar 10%, darbu vadītāji ar 8% un mehanizācijas daļa ar 7% no kopējā darbinieku skaita uzņēmumā. Administrācija un projektu vadītāji aizņem 4%, tehniskā daļa-dokumentācija 3%.

1.8. att. SIA "Empower" darbinieku sadalījums pa profesijām 2016. gadā, % [25]

Darba apstākļi atbilst minimālajām prasībām attiecībā uz piemērojamiem valsts darba tiesību aktiem. SIA "Empower" atbalsta darba pamattiesības, kā noteikts Starptautiskajā Darba organizācijā (SDO).

Kā vienu no savām pamatvērtībām uzņēmums uzskata - dot visu iespējamo, lai nodrošinātu drošu un veselīgu darba vidi saviem darbiniekiem. Uzņēmuma vadība uzskata, ka katra trauma darba vietā ir novēršama un ir apņēmusies pastāvīgi uzlabot drošu un veselīgu darba vidi visos aspektos. [16]

SIA "Empower" savā darbībā cenšas arvien paplašināt un pilnveidot tās pieredzi dažādu energobūvniecības darbu veikšanā. Visi darbinieki, kas strādā brigādē, ir ar pieredzi un ar vidējo vai vidējo speciālo izglītību. Galvenais pozitīvais aspekts ir darba drošība, un uzņēmums ir nostiprinājis savas pozīcijas un ieguvis vairākus nozīmīgus līgumus.

1.4. SIA "Empower" grāmatvedības uzdevumi un organizācija

SIA "Empower" uzņēmumā grāmatvedības galvenie uzdevumi ir:

- nodrošināt uzņēmuma vadību ar informāciju saimnieciska rakstura lēmumu pieņemšanai,
- nodrošināt kontroli pār uzņēmuma materiālo, darbaspēka un finanšu resursu izmantošanu un tā īpašuma sagatavošanu,
- nodrošināt finanšu pārskatu lietotājus ar patiesu un pilnu informāciju par uzņēmuma saimnieciskās darbības rezultātiem un finanšu stāvokli,
- ievērot LR likumdošanu,
- veikt produkcijas pašizmaksu un cenu kalkulāciju,
- sekot saimnieciskās darbības līgumu izpildei. [25]

Uzņēmumā SIA "Empower" strādā viena galvenā grāmatvede un divi grāmatveža palīgi.

Galvenā grāmatveža darba pienākumi ir:

- kontrolēt finanšu pārskatus, attaisnojuma dokumentus, grāmatvedības reģistrus un grāmatvedības dokumentu gatavošanu, kārtošānu un glabāšanu,
- veikt pasākumus, vērstus uz personāla profesionālo zināšanu un iemaņu racionālo izmantošanu un attīstību,
- apkopot un analizēt informāciju par uzņēmuma finansiālu un saimniecisku darbību, lai noskaidrotu uzņēmuma darbības rentabilitāti, visa veida resursu ekonomijas un darba procesu racionalizācijas nolūkos u.c.

Grāmatveža palīga darba pienākumi:

- grāmatvedības darba organizēšana atbilstoši LR likumdošanai,
 - grāmatvedības dokumentu apstrāde, uzskaitē un kontrole,
 - darba algu aprēķināšana,
 - atskaišu (t.sk. bilances) un statistikas pārskatu sagatavošana valsts kontroles iestādēm un uzņēmuma valdei,
 - uzņēmuma darbinieku konsultēšana ar grāmatvedību saistītos jautājumos.
- [25]

SIA "Empower" grāmatvedības organizācijas dokumenti ir:

1. Noteikumi par inventarizācijas kārtību uzņēmumā,

2. Uzņēmuma transportlīdzekļu izmantošanas izdevumu dokumentēšanas un uzskaites kārtība,
3. Attaisnojuma dokumentu apgrozības apraksts,
4. Grāmatvedības reģistru kārtības noteikumi,
5. Gada pārskata sagatavošanas noteikumi,
6. Grāmatvedības dokumentu glabāšanas noteikumi,
7. Grāmatvedības kontu plāns,
8. Grāmatvedības politika. [25]

SIA "Empower" grāmatvedība tiek kārtota atbilstoši MK Nr. 585 noteikumiem "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju", kuri nosaka:

- kārtojot grāmatvedības reģistrus, ierakstos par vērtības mēru lieto *euro*,
- visus ierakstus grāmatvedības reģistros izdara saimnieciskā darījuma dienā, bet ne vēlā kā 15 dienu laikā pēc tā mēneša beigām,
- izmanto divkāršā ieraksta sistēmu, vienu un to pašu summu saimniecisko darījumu ieraksta grāmatvedības kontu debitā un kredītā, ievērojot uzņēmuma lietoto grāmatvedības konta plānu un saimnieciskā darījuma būtībai atbilstošu grāmatvedības kontu savstarpējo saistību (kontu korespondenci),
- grāmatvedības kontu plāns ir uzņēmuma vadītāja apstiprināts ilglaicīgai lietošanai paredzēts sistematizēts kontu saraksts ar atbilstoši piešķirtiem kontu kodiem,
- grāmatvedības kārtības funkcija ir atdalīta no pārējām uzņēmuma saimnieciskās darbības funkcijām,
- grāmatvedības kārtošanu veic konkrētos grāmatvedības jautājumos kompetenta persona-grāmatvedis. [3]

SIA "Empower" finanšu pārskatā ietilpst:

1. Bilance,
2. Peļņas vai zaudējuma aprēķins,
3. Naudas plūsmas pārskats,
4. Pašu kapitāla izmaiņu pārskats,
5. Pielikums. [24]

Lai uzņēmums varētu sastādīt patiesu, salīdzināmu, saprotamu un pilnīgu bilanci, peļņas vai zaudējuma aprēķinu, naudas plūsmas pārskatu, grāmatvedība tiek kārtota atbilstoši likumam "Par grāmatvedību":

- grāmatvedību kārto tā, lai grāmatvedības jautājumos kvalificēta trešā persona varētu gūt patiesu un skaidru priekšstatu par uzņēmuma finansiālo stāvokli bilances datumā, tā darbības rezultātiem, naudas plūsmu noteiktā laikposmā,
- grāmatvedības sniegtā informācija ir patiesa, salīdzināma, savlaicīga, nozīmīga, saprotama un pilnīga,
- grāmatvedības reģistros izdara ierakstus, kas pamatoti ar attaisnojuma dokumentiem,
- ieraksti grāmatvedības reģistros ir izdarīti savlaicīgi, nodrošinot, ka tie ir pilnīgi, precīzi un sistemātiski sakārtoti. [1]

SIA "Empower" gada pārskati līdz 2015. gadam ir sagatavoti atbilstoši likumam "Gada pārskata likums", kurš 2016. gada 1. janvārī zaudēja spēku. SIA "Empower" gada pārskats par 2016. gadu tiks sagatavots atbilstoši likumam "Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums":

- finanšu pārskatam ir jāsniedz paties un skaidrs priekšstats par sabiedrības līdzekļiem, saistībām, finansiālo stāvokli un peļņas vai zaudējumiem, naudas plūsmu,
- pieņemts, ka Sabiedrība darbosies arī turpmāk,
- izmantotas tās pašas novērtēšanas metodes, kas iepriekšējā gadā,
- novērtēšana veikta ar pienācīgu piesardzību,
- saimnieciskie darījumi finanšu pārskatā atspoguļoti, ņemot vērā to ekonomisko saturu un būtību, nevis juridisko formu. [2]

Daļas kopsavilkums.

SIA "Empower" ir starptautiskas enerģētikas un tehnoloģiju kompāniju apvienības "Empower Group" uzņēmums, kuram mātes uzņēmums atrodas Somijā un meitas uzņēmumi ir: Zviedrijā, Norvēģijā, Igaunijā, Latvijā un Lietuvā.

SIA "Empower" darbības virzieni ir - enerģija, telekomunikācija un rūpniecība. Enerģija uzņēmumam dod vislielāko neto apgrozījumu.

Salīdzinot darbinieku skaitu uzņēmumā no 2012. gada līdz 2016. gadam, var secināt, ka 2016. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, visstraujāk saruka darbinieku skaits.

Nākamajā nodaļā tiks skatīta SIA "Empower" finansiālā stāvokļa analīze un tās novērtējums.

2. FINANŠU ANALĪZES TEORĒTISKIE ASPEKTI UN SIA "EMPOWER" FINANSIĀLAIS STĀVOKLIS UN TĀ NOVĒRTĒJUMS

2.1. Finanšu analīzes būtība

Viens no grāmatvedības uzdevumiem ir uzskatāmi atspoguļot uzņēmuma finansiālo stāvokli. Šim nolūkam veido finanšu pārskatus - bilance, naudas plūsmas pārskats un peļņas zaudējuma aprēķins. Pēc finanšu pārskatiem var spriest par uzņēmuma līdzekļu kopumu un sastāvu, par to, cik no šiem līdzekļiem pieder pašam uzņēmumam, cik lieli ir uzņēmuma parādi un cik lieli ir citu personu parādi uzņēmumam u.tml. Pēc finanšu pārskatiem var veikt uzņēmuma finanšu analīzi. [9,31]

Finanšu analīzei ir kritiska padomdevēja funkcija, kas prasa attiecīgas zināšanas. Analītiķim ir jāsaprot, kā uzņēmums darbojas, ka uzņēmumam ir dažādu saimniecisko daļu kopums un kā ierosinātie priekšlikumi ietekmēs šo sistēmu kopumu. Rezultātu, ko analītiķis iegūst no finanšu pārskatiem, vajadzētu izmantot, lai informētu lēmuma pieņēmējus par alternatīvām, potenciālajiem riskiem un pastāvīgi sekotu līdz finanšu pārskatu rezultātu izmaiņām, tā iegūstot konkurētspējīgāku uzņēmumu, kas nodrošina labāku atdevi saviem akcionāriem. [7,8]

Aprēķinot salīdzinoši, nelielu skaitu rādītāju, bieži vien ir iespējams izveidot labu priekšstatu par uzņēmumu un tā darbības rezultātiem. Lai gan rādītājus nav grūti aprēķināt, bet tos var būt grūti interpretēt, un tādēļ ir svarīgi saprast, ka tas ir tikai skatupunkts tālākai analīzei. Koeficienta attiecība palīdz izcelt finanšu stiprās un vājās puses uzņēmumā, ir jāpaskaidro, kāpēc šīs stiprās un vājās puses nepastāv, vai kāpēc ir notikušas dažādas izmaiņas. Tikai detalizēta izmeklēšana atklās šos iemeslus. Koeficienti parāda tendenci, lai mēs varētu zināt, kādus jautājumus uzdot, nevis sniegt atbildes.

Koeficienti var būt ļoti noderīgi, lai varētu salīdzināt finansiālo stāvokli dažādiem uzņēmumiem. Koeficientu attiecību var izteikt dažādos veidos, piemēram, procentos vai kā proporciju. Veids kā tiks izteikta attiecība, būs atkarīga no vajadzībām un kas izmantos šo informāciju. Nav vispārpieņemta rādītāju apraksta, ko var piemērot finanšu pārskatiem, kā arī nav standarta finanšu aprēķināšanas metode koeficientiem. Kādi rādītāji tiek izvēlēti konkrēta uzņēmuma finanšu analīzei un to aprēķināšanas veidi, parasti tiek piemēroti ar prakses palīdzību. [6,204]

Autore piekrīt uzskatam, ka pastāvīgi ir jāseko līdž finanšu pārskatu rezultātiem, jāvērtē, kā tie mainās, jānosaka uzņēmuma stiprās un vājās puses. Finanšu analītiķis, uzņēmuma grāmatvedis vai uzņēmuma vadība veic finanšu analīzi, kur aprēķinātie koeficienti parāda tendenci. Finanšu analītiķis informē uzņēmuma vadību par iegūtajiem koeficientu aprēķiniem un tā rezultātiem, jo tieši uzņēmuma vadība būs tā, kas pieņems lēmumus par turpmāko uzņēmuma finanšu politiku.

Pētot pieejamo, zinātnisko literatūru, autore piekrīt uzskatam, ka nav vispārpieņemta rādītāju apraksta, ko var piemērot finanšu pārskatiem. Finanšu analīze un to aprēķināto koeficientu interpretācija ir viens aspekts, bet otrs aspekts ir izvērtēt, atrast uzņēmumam piemērotus risinājumus finansiālā stāvokļa uzlabošanai, izprast, kā pieņemtie risinājumi ietekmēs uzņēmuma attīstību nākotnē. Autore uzskata, ka ir jādarbojas komandā, kurā ir finanšu analītiķis, kurš veicis finanšu analīzi, uzņēmuma vadība un, ja ir izveidojusies situācija, kad atklājas nestabila finanšu situācija uzņēmumā, vajadzētu izvērtēt vai būtu jāpieaicina, piemēram, finanšu eksperts, lai varētu detalizētāk izvērtēt finanšu situāciju uzņēmumā. Kopīgi diskutēt, vērtēt, analizēt, kur kopīgs mērķis būtu, pieņemt lēmumus, kas uzlabos uzņēmuma finanšu situāciju ar attīstības perspektīvām nākotnē.

SIA "Empower" finanšu pārskati ir - bilance (apskatāma 1. pielikumā), naudas plūsmas pārskats pēc netiešās metodes (apskatāms 2. pielikumā) un peļņas vai zaudējuma aprēķins pēc apgrozījuma izmaksu metodes (apskatāms 3. pielikumā).

2.2. Bilances posteņu horizontālā un vertikālā analīze

Bilances horizontālā (laika) analīze - ir salīdzinājums ar iepriekšējo finanšu informāciju par vairākiem pārskata periodiem. Horizontālo analīzi var veikt salīdzinot divus finanšu gadus, bet var salīdzināt vairākus finanšu gadus, lai varētu redzēt vispārējās pārmaiņas par vairākiem gadiem. [7,50]

Bilances aktīva analīze dod iespēju noskaidrot galvenos rādītājus, kas raksturo uzņēmuma saimniecisko un finansiālo darbību: aktīvu kopvērtību (bilances rezultāti), ilgtermiņa ieguldījumu apgrozāmo līdzekļu vērtību. [8,91]

Analizējot SIA "Empower" bilances horizontālo analīzi (bilances horizontālā analīze apskatāma 4. pielikumā) var izdarīt šādus secinājumus:

1. Aktīvu kopvērtība 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, samazinājusies par 2 338 332 *euro*, kas liecina par uzņēmuma saimnieciskās darbības sašaurināšanos, tik liels aktīvu kopvērtības samazinājums iepriekšējos gados nav bijis. 2014. gadā, salīdzinājumā ar 2013. gadu, aktīvu kopvērtība samazinājās par 141 480 *euro*, bet 2013. gadā, salīdzinājumā ar 2012. gadu, pieauga par 443 846 *euro*.
2. Aktīvu samazināšanās 2015. gadā ir saistīta ar:
 - ilgtermiņa ieguldījumu samazināšanos par 383 418 *euro*, salīdzinājumā ar 2014. gadu,
 - apgrozāmo līdzekļu samazināšanos par 1 954 914 *euro*, salīdzinājumā ar 2014. gadu.

Ilgtermiņa ieguldījumi 2013. gadā, salīdzinājumā ar 2012. gadu, samazinājās par 833 211 *euro*, bet 2014. gadā, salīdzinājumā ar 2013. gadu, palielinājās par 115 359 *euro*. Vērtējot no 2012.-2015. gadam apgrozāmie līdzekļi katru gadu samazinās, 2013. gadā, salīdzinājumā ar 2012. gadu, samazinājās par 1 277 057 *euro*, 2014. gadā apgrozāmie līdzekļi, salīdzinājumā ar 2013. gadu, samazinājās par 256 839 *euro*,

3. Ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazināšanās 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, notikusi sakarā ar pamatlīdzekļu samazinājumu par 109 093 *euro* un nemateriālo ieguldījumu samazinājumu par 366 462 *euro*. 2015. gadā ir izveidoti jauni bilances posteņi: atliktā nodokļa aktīvi un ilgtermiņa pircēju un pasūtītāju parādi, kas kopā sastāda 92 137 *euro*. Tomēr vislielākais ilgtermiņa ieguldījumu samazinājums bija 2013. gadā par 833 211 *euro*, salīdzinājumā ar 2012. gadu, jo nemateriālais ieguldījums samazinājās par 1 041 215 *euro*,
4. Pircēju un pasūtītāju parādi 2015. gadā ir palielinājušies par 86 646 *euro*, salīdzinājumā ar 2014. gadu. 2014. gadā pircēju un pasūtītāju parādi samazinājās par 1 130 470 *euro*, salīdzinājumā ar 2013. gadu.

Debitori kopā 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, ir ievērojami samazinājušies, par 2 109 186 *euro*, tas nozīmēja, ka uzņēmumā ieplūda nauda un tas varēja īsākā laika posmā norēķināties par savām saistībām, bet 2014. gadā debitori ir palielinājušies par 529 739 *euro*, salīdzinājumā ar 2013. gadu.

Naudas līdzekļi 2015. gadā ir palielinājušies par 251 828 *euro*, salīdzinājumā ar 2014. gadu, bet 2014. gadā, salīdzinājumā ar 2013. gadu, samazinājās par 707 801 *euro*.

Krājumu bilances vērtība, sākot ar 2013. gadu, katru gadu samazinās, tas izskaidrojams ar uzņēmuma lēmumu neuzkrāt savā noliktavā materiālus objektu izbūvei. Katram objektam

tiek izstrādāta tāme, cik materiāli būs nepieciešami objekta izbūvei, šis konkrētais materiālu daudzums tiek pasūtīts piegādātājam, ja izveidojas pārpalikums, tas tiek nodots atpakaļ piegādātājam.

Uzņēmuma nemateriālās vērtības samazinājums 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, bija 361 842 *euro* un 2013. gadā, salīdzinājumā ar 2012. gadu, bija 1 043 218 *euro*. SIA "Empower" ir nemateriālā vērtība, kura tika atzīta 2008. gadā, kad Empower OY iegādājās SIA "Elko" biznesa daļu. SIA "Empower" nemateriālā vērtība tiek uzskaitīta iegādes izmaksās, no kurām atņemti zaudējumi no vērtības samazināšanās. Katra pārskata gada beigās nemateriālā vērtība tiek novērtēta, pamatojoties uz uzņēmuma vadības prognozētajām nākotnes naudas plūsmām, kuras diskontētas ar atbilstošu diskonta likmi. Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti tajā pārskata periodā, kurā tie radušies. [24]

Negatīvi ir vērtējams pamatlīdzekļu samazinājums 2015. gadā, jo, no 2012. gada līdz 2014. gadam, pamatlīdzekļi katru gadu ir palielinājušies. Arī apgrozāmie līdzekļi 2014. un 2015. gadā ir samazinājušies.

Bilances pasīva analīze. Lai iegūtu vispārīgu uzņēmuma aktīva finansēšanas avotu novērtējumu, uzmanība jāpievērš šādām pozīcijām:

1. Pašu kapitālu vērtībai,
2. Aizņemtajam kapitālam, tai skaitā:
 - ilgtermiņa aizņemtajiem līdzekļiem (kredīti un aizņēmumi),
 - kārtējiem parādiem kreditoriem (saistības pret piegādātājiem, budžetu, kā arī pret citām organizācijām vai personām). [8,92]

Apskatot bilances pasīva horizontālo analīzi, var izdarīt šādus secinājumus:

1. Pasīvu vērtība samazinājusies, galvenokārt sarūkot uzņēmuma pašu kapitālam, kas 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, sarucis par 1 233 713 *euro*. No 2012. gada līdz 2014. gadam pašu kapitāls katru gadu palielinājās,
2. Uzkrājumi 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, ir samazinājušies par 56 938 *euro*. No 2012. gada līdz 2015. gadam uzkrājumi katru gadu samazinās,
3. Ilgtermiņa aizņēmumi 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, ir palielinājušies par 960 000 *euro*. No 2012. gada līdz 2014. gadam ilgtermiņa aizņēmumi katru gadu samazinās,
4. Īstermiņa kreditori 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, samazinājušies par 2 007 681 *euro*. No 2012. gada līdz 2014. gadam īstermiņa kreditori katru gadu palielinās.

Ievērojami ir samazinājušies citi aizņēmumi 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, par 1 141 085 *euro*. No 2012. gada līdz 2014. gadam citi aizņēmumi katru gadu palielinās.

Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, samazinājušies par 1 035 886 *euro*, bet 2014. gadā, salīdzinājumā ar 2013. gadu, parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem bija palielinājušies par 1 060 818 *euro*. Ir palielinājušies pārējie kreditori 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, par 256 884 *euro*, no kuriem lielāko daļu sastāda parādi par darba algu un KP (Konkurences Padome) lēmuma parāds.

Negatīvi vērtējams SIA "Empower" uzkrājumu samazinājums katru gadu. Uzkrājumus uzņēmums veido neizmantotajiem atvaļinājumiem un prēmijām. 2014. gada neatkarīgu revidentu ziņojumā ir norādīta apstākļu akcentēšana, neizsakot atzinumu ar iebildēm, par to, ka 2013. gadā Konkurences padome ar lēmumu Nr. E02-31 Sabiedrībai ir uzlikusi naudas sodu 432 038 *euro* par Konkurences likuma pārkāpumu. Sabiedrības vadība neuzskatīja, ka tā būtu pārkāpusi Konkurences likumu, un apstrīdēja minēto Konkurences padomes lēmumu tiesā. Tādēļ Sabiedrība nav veidojusi uzkrājumus Konkurences padomes uzliktajam naudas sodam, kā arī nav veidojusi uzkrājumu tiesas procesa izdevumiem. [24]

2015. gadā SIA "Empower" zaudēja tiesā un uzņēmums Konkurences Padomei ir parādā 432 038 *euro* lielu naudas sodu. Autore uzskata, ka SIA "Empower" vadībai nākotnē ir jāveido uzkrājumi uzliktiem naudas sodiem un tiesas izdevumiem.

Bilances vertikālā (struktūras) analīze tiek izdarīta, lai noteiktu atsevišķu pārskata posteņu īpatsvaru kopīgajā galarādītājā (atklāt katras pārskata pozīcijas ietekmi uz rezultātiem kopumā). [8,89]

Metodes būtība: šī metode dod iespēju analizēt pētāmā objekta struktūras pārmaiņas laika gaitā. Ar to saprot:

- katra atsevišķa rādītāja sastāvdaļu pētīšanu un to izmaiņu tendenču noteikšanu,
- rādītāju sastāvdaļu izmaiņu lielumu noteikšanu kopējā noviržu lielumā.

Izmantojot šo metodi, pētāmais objekts tiek pielīdzināts 100% un tiek noteikts atsevišķo sastāvdaļu īpatsvars no objekta vērtības. Tā izveidojas objekta struktūra. Analīzes mērķis-ar vertikālās metodes palīdzību raksturot pētāmā objekta struktūras pārmaiņas. [4,162]

SIA "Empower" vertikālā bilances analīze apskatāma 5. pielikumā.

Izanalizējot uzņēmuma bilances vertikālo analīzi, var secināt:

1. Ilgtermiņa ieguldījumu struktūra 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, ir palielinājusies par 10,78 procenta punktiem, jo nemateriālo ieguldījumu īpatsvars ir palielinājies par 4.92 procenta punktiem, pamatlīdzekļi ir palielinājušies par 4,16

procenta punktiem, un ir izveidots jauns bilances postenis- ilgtermiņa finanšu ieguldījumi, kuru īpatsvars ir 1,69 procenta punkti,

2. Apgrozāmo līdzekļu struktūra 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, ir samazinājusies par 10.78 procenta punktiem, jo debitoru īpatsvars ir samazinājies par 16,80 procenta punktiem, naudas līdzekļu īpatsvars ir palielinājies par 6,95 procenta punktiem un krājumu īpatsvars ir samazinājies par 0,92 procenta punktiem,
3. Attiecības starp pašu un aizņemto kapitālu ir izmainījušās aizņemtā kapitāla labā- aizņemtā kapitāla īpatsvars 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, ir palielinājies par 9,97 procenta punktiem, un pašu kapitāla īpatsvars ir samazinājies par 11,02 procenta punktiem.

Nemateriālo ieguldījumu īpatsvars vidēji 2011. un 2012. gadā bija 41%, bet 2013., 2014. un 2015. gadā vidēji ir 28,54%, tas ir izskaidrojams ar uzņēmuma nemateriālās vērtības samazināšanos. Pamatlīdzekļu īpatsvars, no 2011. gada līdz 2015. gadam, katru gadu palielinās. Ilgtermiņu ieguldījumu īpatsvars visaugstākais ir bijis 2012. gadā-52,78%, bet viszemākais ir bijis 2013. gadā-39,31%, vidēji ilgtermiņa ieguldījumu īpatsvars ir 47,08%. Apgrozāmo līdzekļu struktūra, no 2011. gada līdz 2015. gadam, svārstās no 47,22%-60,69%, vislielākais īpatsvars bija 2013. gadā-60,69%.

Pašu kapitāla struktūra katru gadu palielinās, un vislielāko īpatsvaru sasniedza 2014. gadā - 27,10%, bet 2015. gadā - 16,08%. Ilgtermiņu kreditoru struktūra ir svārstīga, 2011. gadā tā bija 41,85%, bet 2014. gadā samazinājās līdz 10,80% un atkal 2015. gadā palielinājās līdz 33,05%. Īstermiņa kreditoru īpatsvars katru gadu palielinās, bet 2015. gadā tas samazinājās līdz 44,96%. Uzkrājumu īpatsvars no 2011. gada līdz 2014. gadam, katru gadu samazinās no 13,90 % līdz 4,87% un 2015. gadā uzkrājumu īpatsvars nedaudz palielinājās līdz 5,92%.

Vērtējot kreditoru (kopsumma) īpatsvaru salīdzinājumā ar pašu kapitālu, kreditoru īpatsvars ir vērtējams kā liels, 2015. gadā tas ir 78%, pašu kapitāla īpatsvars ir 16% un uzkrājumi veido 6%. 2014. gadā kreditoru īpatsvars bija 68%, pašu kapitāla īpatsvars 27% un uzkrājumi veidoja 5%.

Lai izveidotu stabilu finansiālo situāciju uzņēmumā, SIA "Empower" vadībai ir jāsamazina atkarība no ārējiem avotiem un uzņēmuma īpašniekiem vajag palielināt pamatkapitālu ar mantiskiem ieguldījumiem, kā arī ar naudas līdzekļiem.

2.3. Likviditātes rādītāji un to analīze

Uzņēmuma finanšu politikas galvenais kritērijs ir likviditātes rādītāji. Tādējādi likviditātes aprēķini saistīti ar pašreizējo aktīvu (apgrozāmie līdzekļi pēc bilances) un kārtējo saistību (īstermiņa saistības pēc bilances pasīva) apmēriem. [8,98]

Likviditātes rādītājiem ir statisks viedoklis. Šie rādītāji uzrāda, ka visi aktīvi būs pieejami, lai nokārtotu pašreizējās saistības un ka aktīvi sniegs tās naudas summas, kas ierakstītas bilancē. Katrai nozarei var būt tipiskas darbības un finanšu struktūra, kas var atšķirties starp citām nozarēm, un aprēķinātie rādītāji ir jāsalīdzina ar konkurentu rādītājiem. [5,129]

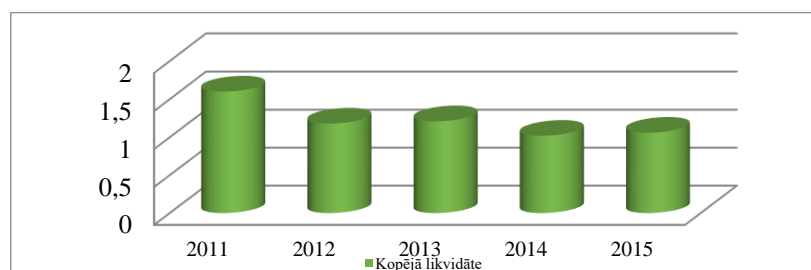
Likviditātes analīzes rādītāji

Apmierinošs skaitās seguma koeficients no 1 līdz 2. Ja attiecība ir zemāka par 1, tad iestājas finansiālais risks. Arī apgrozāmo līdzekļu pārsvars pār īstermiņa saistībām vairāk nekā divas reizes nav vēlams, jo var būt saistīts ar neefektīvu savu līdzekļu izmantošanu uzņēmumā. [8,100]

$$\text{Kopējais likviditātes rādītājs} = \frac{\text{Apgrozāmie līdzekļi}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad [2.1.] \quad [8,100]$$

- 2011. gads (EUR) 3830254/ 2400994=1.60
- 2012. gads (EUR) 3534697/ 2994703=1.18
- 2013. gads (EUR) 4811754/ 3973478=1.21
- 2014. gads (EUR) 4554915/ 4457377=1.02
- 2015. gads (EUR) 2600001/ 2449696=1.06

SIA "Empower" kopējais likviditātes rādītājs, no 2011. gada līdz 2015. gadam, pārsniedz seguma koeficientu 1, tātad finansiālais risks neiestājās par šiem gadiem. Kā arī šis koeficients rāda, ka 2015. gadā uz katru īstermiņa *euro* uzņēmuma rīcībā ir 1,06 *euro* apgrozāmo līdzekļu.

2.1. att. SIA "Empower" kopējie likviditātes rādītāji 2011. - 2015. gada 31. decembrī*

* - autores veidots attēls

Apskatot 2.1. attēlu, var redzēt, ka visaugstākais kopējais likviditātes koeficients ir bijis 2011. gadā-1.60 un viszemākais koeficients ir bijis 2014. gadā-1.02.

SIA "Empower" vadībai ir jāpieņem lēmums par apgrozāmo līdzekļu samazinājumu, samazinot pircēju pasūtītāju parādu lielumu.

Aktīvu sastāvā ietilpst apgrozāmie līdzekļi ar dažādu likviditātes pakāpi, tas ir, spēju ātri pārvērsties naudā. Naudas līdzekļiem piemīt absolūta likviditāte. [8,100]

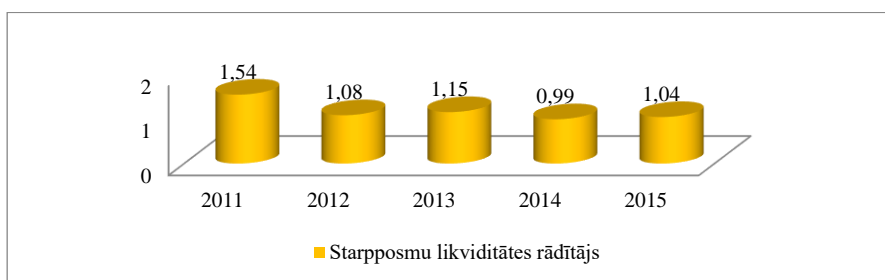
Potenciāls līdzeklis uzņēmuma parādu segšanai ir debitoru parādi, kuriem, pastāvot normāliem norēķiniem, jāpārvēršas skaidrā naudā. Par parādu segšanas līdzekli var kalpot arī uzņēmuma rīcībā esošie preču un materiālu krājumi. Tos realizējot, tiks iegūti naudas līdzekļi. Taču, vērtējot likviditāti pēc bilances datiem, katrai konkrētam uzņēmumam jāizceļ tā apgrozāmo līdzekļu daļa, kura analīzes gaitā attiecināma uz grūti realizējamo vērtību grupu. Tie ir nostāvējušos preču krājumi, pēc kuriem nav pieprasījuma, jāpieskaita arī nākamo periodu izdevumi, ko nav iespējams pārvērst naudā. [8,101]

Starpposmu likviditātes rādītājs = $\frac{\text{Naudas līdzekļi} + \text{debitori} + \text{vērtspapīri}}{\text{Īstermiņa saistības}}$ [2.2.] [8,101]

- 2011. gads (EUR) (854331+2864489)/ 2400994=1.54
- 2012. gads (EUR) (518299+2722189)/ 2994703=1.08
- 2013. gads (EUR) (1130092+3445292)/ 3973478=1.15
- 2014. gads (EUR) (422291+3975031)/ 4457377=0.99
- 2015. gads (EUR) (674119+1865845)/ 2449696=1.04

Normālā situācijā starpposmu likviditātes koeficientam jābūt 1 vai augstākam. [8,101]

Izanalizējot SIA "Empower" starpposmu likviditātes rādītājus, kas ir apskatāmi 2.2. attēlā, var secināt, ka visos gados, izņemot 2014. gadu, koeficients ir lielāks par 1, to var definēt kā normālu situāciju uzņēmumā.

2.2. att. SIA "Empower" starpposmu likviditātes rādītāji 2011. - 2015. gada 31. decembrī*

* - autores veidots attēls

SIA "Empower" par saistību segšanas līdzekli var kalpot debitoru parādi, kurus vispirms ir jāatgūst, lai var segt saistības, jo preču un materiālu krājumi uzņēmumā ir minimāli.

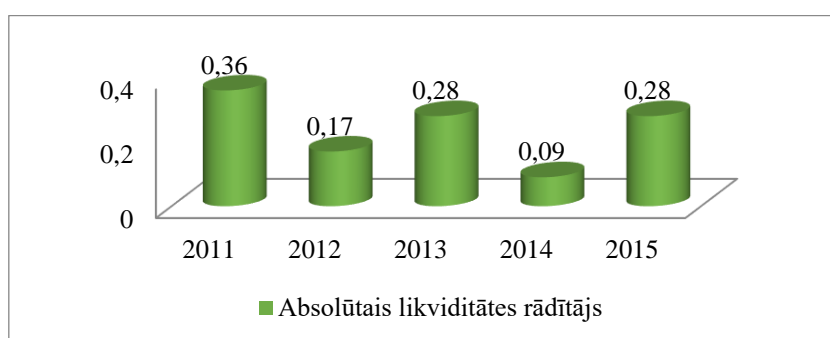
Absolūtais likviditātes rādītājs = $\frac{\text{Naudas līdzekļi} + \text{vērtspapīri}}{\text{Īstermiņa saistībām}}$ [2.3.] [8,102]

- 2011. gads (EUR) 854331/ 2400994=0.36
- 2012. gads (EUR) 518299/ 2994703=0.17
- 2013. gads (EUR) 1130092/ 3973478=0.28
- 2014. gads (EUR) 422291/ 4457377=0.09
- 2015. gads (EUR) 674119/ 2449696=0.28

Uzņēmuma maksāspējas līmenis, pēc finanšu analīzes teorijas rādītāja optimālais lielums ir, ja absolūtā likviditātes koeficienta lielums ir no 0,2-0,5. Aprēķināto koeficientu zemie līmeņi norāda uz nepieciešamību pastāvīgi rūpēties par tīro apgrozāmo līdzekļu palielināšanu, no vienas puses, un saistību samazināšanos, no otras puses. [8,102]

Apskatot 2.3. attēlu, SIA "Empower" absolūtās likviditātes koeficients 2012. un 2014. gadā ir zem normas robežas, jo īpaši zems koeficients ir 2014. gadā. 2015. gadā šis koeficients ir ievērojami palielinājies, jo 2012. un 2014. gadā samazinājās naudas līdzekļi uzņēmuma norēķinu kontā, jo izteikti 2014. gadā. Arī kreditori ir svārstīgi salīdzinājumā pa gadiem, 2012. un 2013. gadā tie ir palielinājušies un 2014. un 2015. gadā tie ir samazinājušies, jo izteikti 2015. gadā.

Šos koeficientus var vērtēt kā zemus un tas norāda, ka SIA "Empower" ir jāpalielina tīro apgrozāmo līdzekļu apjoms, kas ir apgrozāmie līdzekļi mīnus saistības.

2.3. att. SIA "Empower" absolūtās likviditātes rādītāji 2011. - 2015. gada 31. decembrī*

* - autores veidots attēls

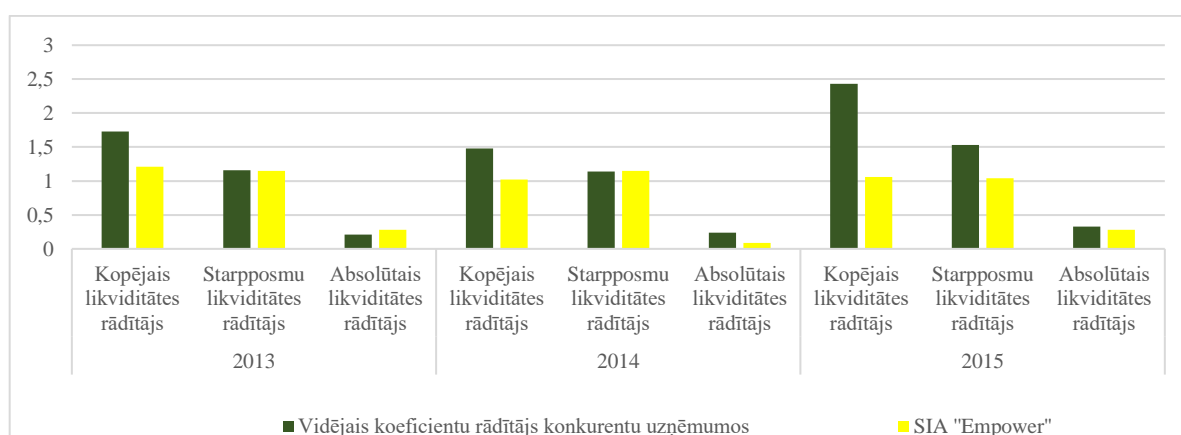
Uzskata-jo augstāks likviditātes koeficients, jo augstāka uzņēmuma likviditāte. Tomēr visos gadījumos tā nav, jo šī koeficienta aprēķināšanas metodikai piemīt vairākas nepilnības:

1. Aprēķinot šo koeficientu, pieņem, ka visi apgrozāmie līdzekļi ir likvidi. Šāds pieņēmums bieži ir nereāls, it sevišķi tas attiecas uz krājumiem,

2. Koeficients var paaugstināties nevēlamu procesu rezultātā. Piemēram, ja uzņēmums iepriekš neparedzētu iemeslu dēļ sašaurina ražošanu, var pieaugt krājumi, t.i., agrāk iegādātie materiāli var izrādīties lieki. Gadījumos, ja pircējs kļūst maksātnespējīgs, pieaug debitoru parādi. Minēto apstākļu dēļ palielinās apgrozāmo līdzekļu atlikums, un līdz ar to paaugstinās likviditātes koeficients,
3. Šis koeficients atspoguļo statiku, t.i., stāvokli noteiktā datumā. Aprēķinā netiek ņemta vērā līdzekļu apgrozība (dinamika). [10,121]

Ja šos punktus attiecina uz SIA "Empower", tad likviditātes koeficientus var ietekmēt 1. un 3. punkts. Otrais punkts mazāk attiecas uz uzņēmumu dēļ krājumiem, kurus uzņēmums katru gadu samazina un debitoru kopsumma 2015. gadā ir samazinājusies salīdzinājumā ar 2014. gadu.

Darba autore izanalizēja SIA "Empower" konkurentu uzņēmumu datus, koeficientus un aprēķināja uzņēmumu vidējos rādītājus. Tika analizēti šādi uzņēmumi: SIA "Reck", SIA "Remeks serviss", SIA "Latvijas energoceltnieks" un SIA "Elko" (turpmāk tekstā aprēķinātie konkurentu uzņēmumu vidējie rādītāji). Konkurentu uzņēmumu vidējie rādītāji tika aprēķināti izmantojot konkurentu uzņēmumu finanšu pārskatu datus, no sākuma katram uzņēmumam tika izrēķināti finanšu analīzes koeficienti, pēc tam izrēķinātie koeficienti tika saskaitīti kopā un izdalīti ar uzņēmumu skaitu, iegūstot vidējo koeficientu rādītājus. Vidējo koeficientu rādītāji konkurentu uzņēmumos apskatāmi 6., 7., un 8. pielikumā. Visi šie uzņēmumi darbojas tajā pašā nozarē kā SIA "Empower"-veido un uztur elektroenerģijas un telekomunikāciju tīklu. Darba autore turpmāk tekstā šos rādītājus norādīs kā citu uzņēmumu vidējos rādītājus, lai varētu salīdzināt, kā SIA "Empower" izskatās uz kopējā fona.

2.4. att. SIA "Empower" likviditātes koeficienti un vidējie likviditātes koeficientu rādītāji konkurentu uzņēmumos 2013. - 2015. gada 31. decembrī*

*- autores veidots attēls, izmantojot autores aprēķinus un konkurentu uzņēmumu finanšu pārskatu datus [17], [18], [19], [20]

Apskatot 2.4. attēlu, kurā ir attēloti dati no 2013. gada līdz 2015. gadam un salīdzināti likviditātes koeficienti konkurentu uzņēmumu vidējie rādītāji ar SIA "Empower" rādītājiem, var secināt, ka tie ir zemāki nekā konkurentu vidējie rādītāji, jo izteikti 2015. gadā.

Par Eiropas naudas izmantošanu 2014. gadā bija neskaidrības - beidzās viens finansēšanas periods, sākās nākamais, kamēr tika izdomāts, kādiem projektiem šo naudu piešķirs, kamēr tika izsludināti konkursi - šī nauda nebija pieejama 2014. gadā. Kā arī naudas apjoms bija atkarīgs no vietējiem pasūtītājiem - "Latvenergo", "Latvijas dzelzceļš", "Lattelecom" un pašvaldībām, cik lielu naudas summu tās bija gatavas laist tirgū. [14]

Ar bilances likviditāti ir saistīts tīro (pašu) apgrozāmo līdzekļu jēdziens, ko bieži sauc par tīro apgrozāmo kapitālu. [10,121]

Tīrais (neto) apgrozāmais kapitāls = Apgrozāmie līdzekļi – Īstermiņa saistības [2.4.] [10,121]

- 2011. gads (EUR) 3830254-2400994=1429260
- 2012. gads (EUR) 3534697-2994703=539994
- 2013. gads (EUR) 4811754-3973478=838276
- 2014. gads (EUR) 4554915-4457377=97538
- 2015. gads (EUR) 2600001-2449696=150305

Tīro apgrozāmo līdzekļu palielinājums liecina par uzņēmuma likviditātes līmeņa pieaugumu. Tajā pašā laikā tīro apgrozāmo līdzekļu summas pieaugums, nemainoties īstermiņa saistību summai, var liecināt arī par lēni likvido līdzekļu pieaugumu-ražošanas krājumu vai debitoru parādu pieaugumu, kas savukārt negatīvi ietekmē apgrozāmo līdzekļu aprites ātrumu. Tāpēc objektīvai tīro apgrozāmo līdzekļu izmaiņu novērtēšanai jāveic padziļināta apgrozāmo līdzekļu bilances posteņu analīze. [10,121]

Jāpiebilst, ka pēc aprēķināto likviditātes koeficientu lieluma ne vienmēr var objektīvi novērtēt uzņēmuma likviditāti. Piemēram, absolūtās likviditātes koeficients var būt daudz zemāks par minēto zemāko robežu (0,2), bet tas vēl neliecina, ka šim uzņēmumam ir likviditātes problēmas. Tas atkarīgs no uzņēmuma naudas līdzekļu vidējā dienas maksājumu summas. Lai aprēķinātu šo summu, izmanto finanšu pārskatus un šādu formulu: [10,121]

Gada naudas līdzekļu maksājumi = (Pārdotās produkcijas pašizmaksa + Administrācijas izmaksas + Pārdošanas izmaksas) - (Amortizācija + Uzņēmuma ienākuma nodoklis + Ražošanas un gatavās produkcijas krājuma pieaugums) [2.5] [10,121]

2015. gads (EUR) (11422303+1263774+0)-(399679+0+0)=12286398

Vidējā dienas maksājumu summa gadā = Gada naudas līdzekļu maksājumi/360 [2.6.] [10,121]

2015. gads (EUR) $12286398/360=34\ 129$ euro dienā

Maksājumu seguma koeficients= Naudas līdzekļu atlikums bilancē/ Vidējā dienas maksājumu summa gadā [2.7.] [10,121]

2015. gads (EUR) $674\ 119/34\ 129=20$ dienas

Pēc veiktajiem aprēķiniem, var secināt, ka uz 2015. gada sākumu SIA "Empower" maksājuma seguma koeficients bija 20 dienas, t.i., uzņēmumam pietika naudas 20 dienām, lai finansētu savu darbību. Tas pierāda SIA "Empower" zemā likviditātes koeficienta patiesumu.

2.4. Maksāspējas (saistību) rādītāji un novērtējums

Likviditātes un maksāspējas jēdzieni ir savstarpēji cieši saistīti, taču pēc savas ekonomiskās būtības šie jēdzieni nav identiski. [8,98]

Uzņēmuma maksāspēja nozīmē, ka tās rīcībā ir pietiekami maksāšanas līdzekļi, lai savlaicīgi samaksātu kreditoru rēķinus. Naudas līdzekļu esamība vai to saņemšanas termiņi ietekmē saimniecisko darījumu veidus un nosacījumus, tāpēc uzņēmumu maksāspējas uzlabošanās ir nesaraujami saistīta ar apgrozāmo līdzekļu pārvaldīšanu. Naudas līdzekļu trūkuma dēļ pat ienesīgs uzņēmums var izrādīties maksātnespējīgs. Par maksāspējīgu var uzskatīt uzņēmumu, kuram apgrozāmo līdzekļu (pašreizējo aktīvu) summa ir ievērojami lielāka par parādu apmēru. Tas nozīmē, ka starpība ir tas lielums, kas paliek uzņēmumam un paredzēts saimnieciskās darbības turpināšanai. [8,99]

Pašu kapitālu īpatsvars kopējā kapitālā= $\frac{\text{Pašu kapitāls}}{\text{Kopējais kapitāls}}$ [2.8.] [8,99]

- 2011. gads (EUR) $955872/7586534=0.13$
- 2012. gads (EUR) $1139544/7485080=0.15$
- 2013. gads (EUR) $1501419/7928926=0.19$
- 2014. gads (EUR) $2110014/7787446=0.27$
- 2015. gads (EUR) $876301/5449114=0.16$

Šim rādītājam ir jābūt vienādam vai lielākam par 0,5. Tas raksturo to, kāda daļa no uzņēmuma līdzekļiem tiek finansēta no pašu kapitāla – tai skaitā no īpašnieku ieguldījumiem un aizņēmumiem no kredītiestādēm. Jo rādītājs ir tuvāks ciparam viens, jo tas ir finansiāli neatkarīgāks. Pārāk augsts šī koeficienta līmenis liecina, ka uzņēmums neprot strādāt ar piesaistītiem līdzekļiem. [8,96]

SIA "Empower" pašu kapitāla īpatsvars kopējā kapitālā ir zem 0,5, tātad uzņēmums nav pietiekami finansiāli neatkarīgs. Zems koeficients liecina, ka maza daļa no uzņēmuma līdzekļiem tiek finansēta no pašu kapitāla, tomēr ir pozitīva tendence, ka katru gadu šis rādītājs nedaudz palielinās. 2015. gadā pašu kapitāla īpatsvars ir samazinājies, tas izskaidrojams ar finansiālajām grūtībām uzņēmumā, ir paņemts ilgtermiņa kredīts.

$$\text{Aizņemtā kapitāla īpatsvars} = \frac{\text{Aizņemtais kapitāls}}{\text{Kopējais kapitāls}} [2.9.] [11,105]$$

- 2011. gads (EUR) (1054447+3175000+2400994)/7586534=0.87
- 2012. gads (EUR) (734227+2616606+2994703)/7485080=0.85
- 2013. gads (EUR) (706748+1747282+3973478)/7928926=0.81
- 2014. gads (EUR) (379369+840686+4457377)/7787446=0.73
- 2015. gads (EUR) (322431+1800686+2449696)/5449114=0.84

Šis koeficients rāda aizņemto līdzekļu īpatsvaru kopējā kapitālā. Jo šis rādītājs ir zemāks, jo labprātāk kreditori izsniegs kredītu. Normālā līmenī šis rādītājs ir ap 0,4-0,8. [11,105]

Proporcionāli vērojams, ka uzņēmuma aizņemtā kapitāla īpatsvars pārsniedz 0,4, tātad SIA "Empower" lielāko aktīva daļu finansē ar aizņemto kapitālu. Tomēr, ja pašu kapitāla īpatsvars kopējā kapitālā palielinās, tad proporcionāli aizņemtā kapitāla īpatsvars katru gadu samazinās, bet 2015. gadā aizņemtā kapitāla īpatsvars palielinās uz ilgtermiņa kredīta rēķina.

$$\text{Finanšu svira} = \frac{\text{Aizņemtais kapitāls}}{\text{Pašu kapitāls}} [2.10.] [8,97]$$

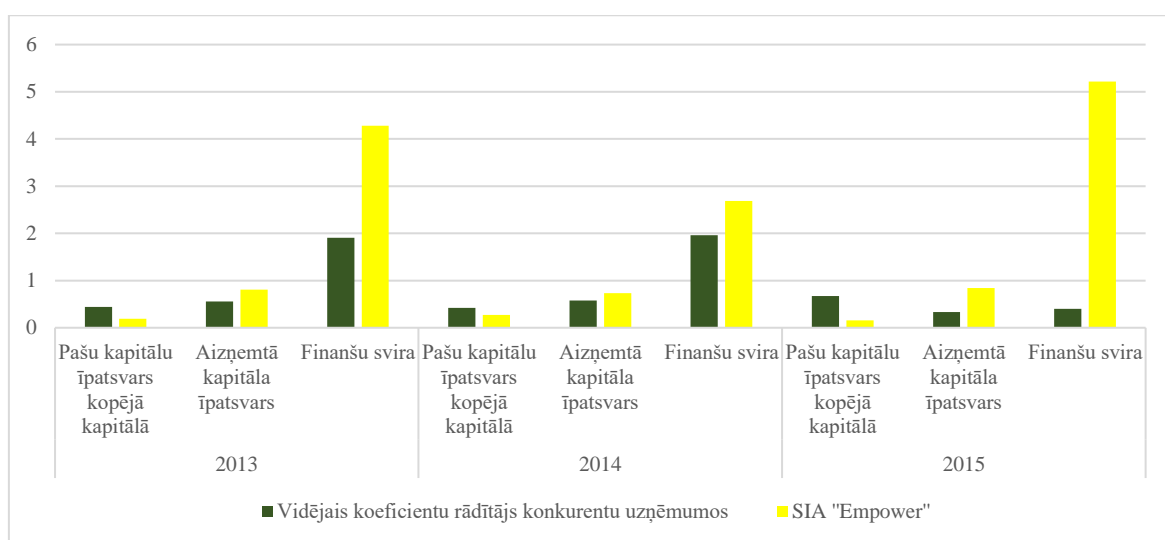
- 2011. gads (EUR) (1054447+3175000+2400994)/955872=6.94
- 2012. gads (EUR) (734227+2616606+2994703)/1139544=5.57
- 2013. gads (EUR) (706748+1747282+3973478)/1501419=4.28
- 2014. gads (EUR) (379369+840686+4457377)/2110014=2.69
- 2015. gads (EUR) (322431+1800686+2449696)/876301=5.22

Šim koeficientam jābūt mazākam par 0,7. Pieņemtās robežlīnijas pārsniegums nozīmē uzņēmuma atkarību no ārējiem avotiem, uzņēmums zaudē finansiālo stabilitāti. [8,97]

Saistību attiecība pret kapitālu raksturo uzņēmuma atkarību no ārējiem aizņēmumiem. Augsts šis rādītājs rāda, ka uzņēmums daudz izmanto svešu kapitālu $0,5 < K < 1$. [11,105]

Analizējot finanšu sviras koeficientus, M. Januška norāda, ka jābūt mazākam par 0,7, bet S. Saksanova norāda, ka pieļaujamās robežas ir no 0,5 līdz 1. SIA "Empower" finanšu sviras koeficienti ir izteikti lielāki par 1, tātad uzņēmumam ir liela atkarība no ārējiem avotiem un pastāv risks nākotnē zaudēt finansiālo stabilitāti.

Apskatot 2.5. attēlu, kurā ir attēloti dati no 2013. gada līdz 2015. gadam un salīdzināti maksātspējas konkurentu uzņēmumu vidējie rādītāji ar SIA "Empower" rādītājiem. Apskatot SIA "Empower" maksātspējas rādītājus, var redzēt, ka paša kapitāla īpatsvars ir ievērojami zemāks nekā konkurentu vidējie rādītāji. SIA "Empower" arī 2011. un 2012. gadā paša kapitāla attiecība nebija augsta attiecībā pret aizņemto kapitālu, bet paša kapitāla attiecība pret aizņemto kapitālu no 2011. gada līdz 2014. gadam palielinājās, bet Konkurences Padomes lēmums ir ietekmējis uzņēmuma finansiālo attīstību 2015. gadā, un uzņēmums nevis turpināja attīstību, bet bija spiests ņemt ilgtermiņa aizņēmumu, lai spētu finansēt savu turpmāko darbību.

2.5. att. SIA "Empower" maksātspējas koeficienti un vidējie maksātspējas koeficienti konkurentu uzņēmumos 2013. - 2015. gada 31. decembrī*

*- autores veidots attēls, izmantojot autores aprēķinus un konkurentu uzņēmumu finanšu pārskatu datus [17], [18], [19], [20]

SIA "Empower" finanšu sviras koeficients, kurš redzams 2.5. attēlā, 2013., 2014., un 2015. gadā ir izteikti lielāks nekā konkurentu uzņēmumu vidējais finanšu sviras koeficients, sevišķi izteikti liela attiecība vērojama 2015. gadā, tas nozīmē, ka SIA "Empower" ir vislielākā atkarība no ārējiem avotiem nekā SIA "Reck", SIA "Remeks serviss", SIA "Latvijas energoceltnieks" un SIA "Elko", bet šeit jāmin fakts, ka SIA "Remeks serviss" bija izbeidzis savu darbību, un SIA "Reck" nebija iesniedzis gada pārskatu, līdz ar to 2015. gadā konkurentu uzņēmuma vidējie rādītāji sastāv no SIA "Latvijas energoceltnieks" un SIA "Elko" rādītājiem.

2.5. Kapitāla struktūras rādītāju un to dinamikas analīze, rādītāju novērtējums

Bilances zelta likumi nosaka uzņēmuma ieguldījumu (aktīvu) racionālās finansēšanas noteikumus, izmantojot pašu vai aizņemto kapitālu: īstermiņa vai ilgtermiņa saistības. [10,52]

1.likums – ilgtermiņa ieguldījumi jāfinansē no pašu kapitālu. Pašu kapitāls ir uzņēmuma rīcībā uz neierobežotu laiku, tāpēc ar to jāfinansē ilgtermiņa ieguldījumi. Tā nav kādas institūcijas noteikta prasība, bet gan īpašuma racionālās finansēšanas ieteikums. Ja pašu kapitāls ir mazāks nekā ilgtermiņa ieguldījumu summa, tas nozīmē, ka tas nesedz visus ilgtermiņa ieguldījumus. Šāds stāvoklis pazemina uzņēmuma finansiālo stabilitāti, bet tajā pašā laikā liecina par racionālu pašu kapitāla izmantošanu. Savukārt, ja pašu kapitāla prāvas summas novirza apgrozāmo līdzekļu finansēšanai, to uzskata par neracionālu pašu kapitāla izmantošanu. Parasti lietderīgāk šim nolūkam izmantot īstermiņa saistības. [10,54]

Pašu kapitāls – ilgtermiņa ieguldījumi = novirze (“+”, “-“) [2.11.] [10,54]

- 2011. gads (EUR) 955872-3756279= -2800407
- 2012. gads (EUR) 1139544-3950383= -2810839
- 2013. gads (EUR) 1501419-3117172= -1615753
- 2014. gads (EUR) 2110014-3232531= -1122517
- 2015. gads (EUR) 876301-2849113= -1972812

Pēc SIA "Empower" pārskata datiem pašu kapitāls pilnīgi ieguldīts ilgtermiņa ieguldījumos. Ja pašu kapitāls ir mazāks nekā ilgtermiņa ieguldījumu summa, tas nozīmē, ka tas nesedz visus ilgtermiņa ieguldījumus. Šāds stāvoklis pazemina uzņēmuma finansiālo stabilitāti.

2.likums. Ilgtermiņa ieguldījumi jāfinansē no pašu kapitāla un ilgtermiņa saistībām. Ilgtermiņa saistības jādzēš pēc viena gada un ilgāk, tāpēc tās var izmantot ilgtermiņa ieguldījumu finansēšanai. [10,54]

(Pašu kapitāls + Ilgtermiņa saistības) – Ilgtermiņa ieguldījumi = novirze (+,-) [2.12.] [10,54]

- 2011. gads (EUR) (955872+3175000)-3756279= 374 593
- 2012. gads (EUR) (1139544+2616606)-3950383= -194 233
- 2013. gads (EUR) (1501419+1747282)-3117172= 131 529
- 2014. gads (EUR) (2110014+840686)-3232531= -281 831
- 2015. gads (EUR) (876301+1800686)-2849113= -172 126

Pēc SIA "Empower" pārskata datiem 2012., 2014. un 2015. gadā ilgtermiņa kapitāls nepārsniedz ilgtermiņa vērtību, tas nozīmē, ka ilgtermiņa ieguldījumu finansējums netiek pilnīgi nodrošināts ar ilgtermiņa kapitālu. Līdz ar to pēc M. Rurānes aprēķina formulas var secināt, ka uzņēmumā nav ievērots otrais bilances zelta likums.

Pēc R. Alsīņas, K. Marinskas un J. Bojarenko viedokļa otro bilances zelta likumu aprēķina no pašu kapitāla, uzkrājumu un ilgtermiņu saistību kopsummas atņemot ilgtermiņa ieguldījumus. [4,167]

(Pašu kapitāls + Uzkrājumi+ Ilgtermiņa saistības) – Ilgtermiņa ieguldījumi = novirze (+,-) [2.13.] [4,167]

- 2011. gads (EUR) (955872+1054447+3175000)-3756279= 1 429 040
- 2012. gads (EUR) (1139544+734227+2616606)-3950383= 539 994
- 2013. gads (EUR) (1501419+706748+1747282)-3117172= 838 277
- 2014. gads (EUR) (2110014+379369+840686)-3232531= 97 538
- 2015. gads (EUR) (876301+322431+1800686)-2849113= 150 305

Pēc R. Alsīņas, K. Marinskas un J. Bojarenko SIA "Empower" otrā bilances zelta likuma formulas no 2011. gada līdz 2015. gadam ilgtermiņa kapitāls pārsniedz ilgtermiņa ieguldījumu vērtību, tas nozīmē, ka ilgtermiņa ieguldījumu finansējums pilnīgi nodrošināts ar ilgtermiņa kapitālu. Pēc R. Alsīņas, K. Marinskas un J. Bojarenko aprēķina formulas var secināt, ka uzņēmumā ir ievērots otrais bilances zelta likums minētajos gados.

Darba autore piekrīt R. Alsīņas, K. Marinskas un J. Bojarenko otrā bilances zelta likuma aprēķināšanas formulai, jo tad tiek ieskaitīti arī uzkrājumi, līdz ar to šis aprēķins atspoguļo patiesāku situāciju.

3.likums – Apgrozāmie līdzekļi jāfinansē ar īstermiņa saistībām.

Apgrozāmais kapitāls ir īstermiņa kapitāls. Tāpēc tā finansēšanai arī jāizmanto īstermiņa finansēšanas avots īstermiņa saistību vai kredītu veidā. Ja īstermiņa saistību summa ir ievērojami mazāka nekā apgrozāmo līdzekļu summa, uzņēmumam jāmeklē iespējas samazināt apgrozāmo līdzekļu summu vai papildus jāpiesaista kapitāls no ārienes, palielinot īstermiņa saistības. Tas pazeminās uzņēmuma likviditāti, bet paaugstinās pašu kapitāla rentabilitāti. [10,55]

R. Alsīņas, K. Marinskas un J. Bojarenko trešo zelta likumu aprēķina, no apgrozāmiem līdzekļiem atņemot īstermiņa saistības. [4,167]

Tīrais (neto) apgrozāmais kapitāls = Apgrozāmie līdzekļi – Īstermiņa saistības [2.14.] [4,167]

- 2011. gads (EUR) 3830254-2400994=1429260

- 2012. gads (EUR) 3534697-2994703=539994
- 2013. gads (EUR) 4811754-3973478=838276
- 2014. gads (EUR) 4554915-4457377=97538
- 2015. gads (EUR) 2600001-2449696=150305

SIA "Empower" apgrozāmo līdzekļu vērtība pārsniedz īstermiņa kapitālu. Tas liecina par to, ka apgrozāmo līdzekļu finansēšanai uzņēmums izmanto ne tikai īstermiņa kapitālu, bet arī daļēji ilgtermiņa kapitālu. Īstermiņa kapitāls pilnīgi ir novirzīts apgrozāmo līdzekļu finansēšanai, līdz ar ko ir ievērots trešais bilances zelta likums. Tomēr īstermiņa saistību summa ir ievērojami mazāka nekā apgrozāmo līdzekļu summa, uzņēmumam jāmeklē iespējas samazināt apgrozāmo līdzekļu summu.

Manevrēšanas koeficients-šis rādītājs raksturo kreditoriem un naudas ieguldītājiem to interešu aizsardzības pakāpi. Šo rādītāju vēl sauc par īpašuma jeb neatkarības, jeb autonomijas koeficientu. [11,105]

Manevrēšanas koeficients rāda pašu līdzekļu izmantošanas mobilitāti (elastīgumu), t.i., kāda pašu kapitāla daļa nav nostiprināta imobila rakstura vērtībās un dod iespēju manevrēt ar uzņēmuma līdzekļiem. [11,106]

Manevrēšanas koeficients rāda, cik pašu apgrozāmo līdzekļu pienācās uz 1 pašu kapitāla *euro*. Augsts manevrēšanas koeficients pozitīvi raksturo uzņēmuma finansiālo stāvokli, kā arī pārlicina, ka uzņēmuma vadītāji izrāda pietiekamu elastību, izmantojot pašu līdzekļus. [11,106]

Manevrēšanas koeficients= tīrie apgrozāmie līdzekļi/pašu kapitāls [2.15.] [11,106]

- 2014. gads (EUR) 4554915-4457377=97538/2110014=0.05
- 2015. gads (EUR) 2600001-2449696=150305/876301=0.17

Finansisti uzskata, ka šī koeficienta optimālais lielums ir 0,2-0,5. Jo tuvāk augstākajai robežai (0,5) ir rādītājs, jo uzņēmumam ir vairāk iespēju finanšu manevram. Tomēr manevrēšanas koeficienta līmenis ir atkarīgs no uzņēmuma darbības rakstura. [11,106]

SIA "Empower" manevrēšanas koeficients 2014. gadā ir izteikti zems, tātad uzņēmuma pašu līdzekļi nav bijuši elastīgi. 2015. gadā šis koeficients ir gandrīz sasniedzis optimālo lielumu 0,2.

Nodrošinātība ar tīrajiem apgrozāmajiem līdzekļiem-šis koeficients rāda, kāda apgrozāmo aktīvu daļa ir finansēta no pašu līdzekļiem, kurai nav vajadzīga aizņemto līdzekļu piesaistīšana. Ieteicamais koeficients ir lielāks par 0,1. Ja rādītājs ir zemāks par 0,1, bilances struktūra uzskatāma par neapmierinošu, bet uzņēmums-par maksātnespējīgu. Jo augstāks ir

rādītājs (līdz 0,5), jo uzņēmumam ir vairāk iespēju neatkarīgas finanšu politikas īstenošanai. [11,106]

Nodrošinātība ar tīrajiem apgrozāmajiem līdzekļiem= Tīrie apgrozāmie līdzekļi/Apgrozāmie līdzekļi [2.16.] [11,106]

- 2014. gads (EUR) $4554915-4457377=97538/4554915=0.02$
- 2015. gads (EUR) $2600001-2449696=150305/2600001=0.06$

SIA "Empower" nodrošinātība ar tīrajiem apgrozāmajiem līdzekļiem ir neapmierinoša un pēc S. Saksanovas viedokļa, ja rādītājs ir zemāks par 0,1 un uzņēmuma rādītājs ir zemāks par 0,1, tad var uzskatīt, ka uzņēmums ir maksātnespējīgs.

Darba autore piekrīt S. Saksanovas viedoklim, ka SIA "Empower" nav pietiekami neatkarīgs uzņēmums, lai izveidotu neatkarīgu finanšu politiku un nodrošinātība ar tīrajiem apgrozāmajiem līdzekļiem koeficients ir zemāks par 0,1, tas norāda, ka uzņēmums, pēc rādītājiem ir maksātnespējīgs.

SIA "Empower" pašu kapitāla dinamika

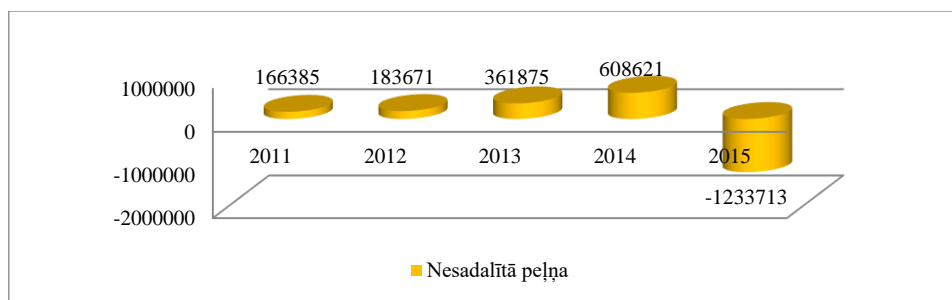
Ja fiziska vai juridiska persona kādā kapitālsabiedrībā vēlas iegūt īpašuma tiesības un kļūt par līdzīpašnieku, un līdz ar to-iegūt balsstiesības, viņš var iegādāties akcijas akciju sabiedrībā vai kapitāla daļas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību. Šādā veidā ieguldīto kapitālu sauc par pašu kapitālu. [10,26]

Nesadalītās peļņas ieskaitīšana pašu kapitālā paaugstina uzņēmuma kapitāla potenciālu un rada iespēju uzņēmuma ekonomiskai attīstībai. [10,26]

SIA "Empower" pašu kapitāla sastāvs:

- akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls);
- nesadalītā peļņa:
 - iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa;
 - pārskata gada nesadalītā peļņa.

Kā redzams 2.6. attēlā, SIA "Empower" pašu kapitāla kopsumma ir ievērojami samazinājusies, jo uzņēmums 2015. gadu ir noslēdzis ar 1 233 713 *euro* lieliem zaudējumiem. Rezerves uzņēmumā nav izveidotas, un pamatkapitāls ir nemainīgs.

2.6. att. SIA "Empower" nesadalītā peļņa 2011. - 2015. gadā, (EUR) *

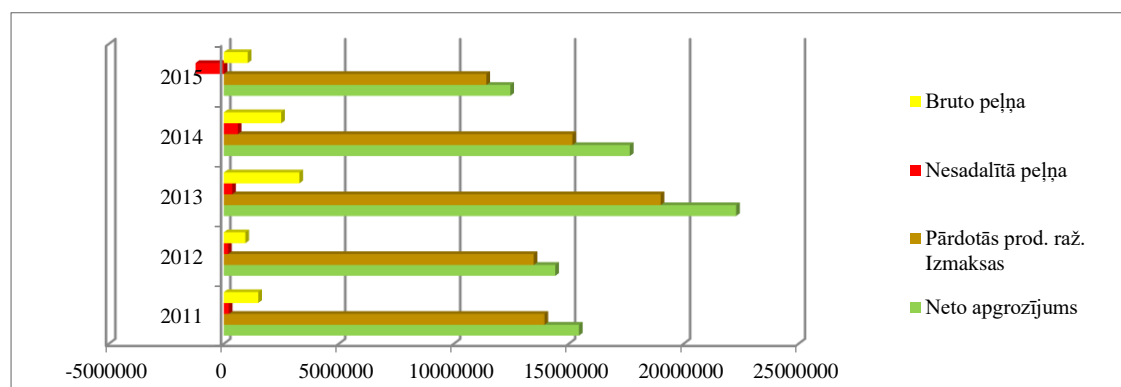
* - autores veidots attēls, izmantojot SIA "Empower" gada pārskata datus no 2011.–2015. gadam

SIA "Empower", no 2011. gada līdz 2014. gadam, visu tīro peļņu atstāj nesadalītu, tas liecina par uzņēmuma vēlmi turpināt sava uzņēmuma darbību. Tomēr 2015. gads tika noslēgts ar zaudējumiem, kurus nosedza no iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas, tā būtiski samazinot paša kapitāla lielumu.

2.6. SIA "Empower" izmaksu un ieņēmumu analīze

Ieņēmumi un izmaksas ir peļņas vai zaudējuma aprēķina elementi. Pārskata perioda beigās ieņēmumus un izmaksas salīdzina un nosaka uzņēmuma finansiālās darbības rezultātu. [9,143]

Aplūkojot 2.7. attēlu, var redzēt SIA "Empower" neto apgrozījumu, pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas, bruto peļņu un nesadalīto peļņu laika posmā no 2011. gada līdz 2015. gadam.

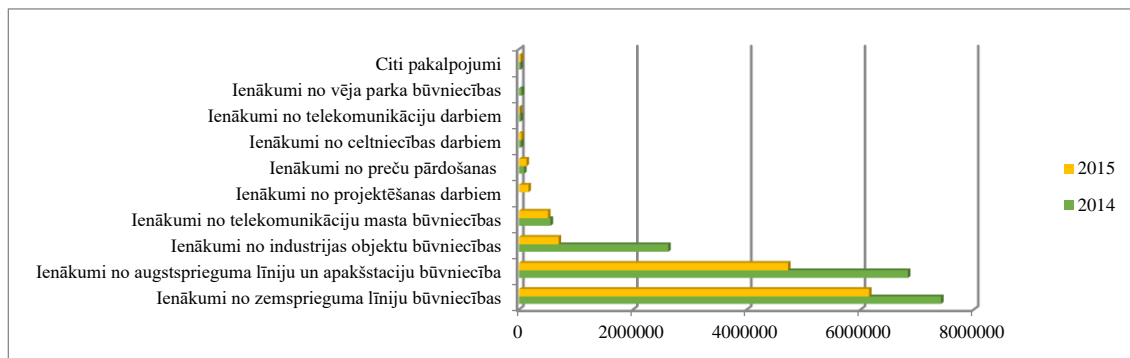

2.7.att. SIA "Empower" neto apgrozījums, pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas, bruto peļņa un nesadalītā peļņa 2011. - 2015. gadā, EUR*

* - autores veidots attēls, izmantojot SIA "Empower" gada pārskata datus no 2011.–2015. gadam

Izvērtējot 2.7 attēlu var redzēt, ka vislielākais neto apgrozījums bija 2013. gadā, ar 2014. gadu neto apgrozījums sāk samazināties un vismazākais neto apgrozījums bijis 2015. gadā.

Aplūkojot 2.8. attēlu, var redzēt SIA "Empower" gūtos ieņēmumus no pamatdarbības no 2014. gada līdz 2015. gadam.

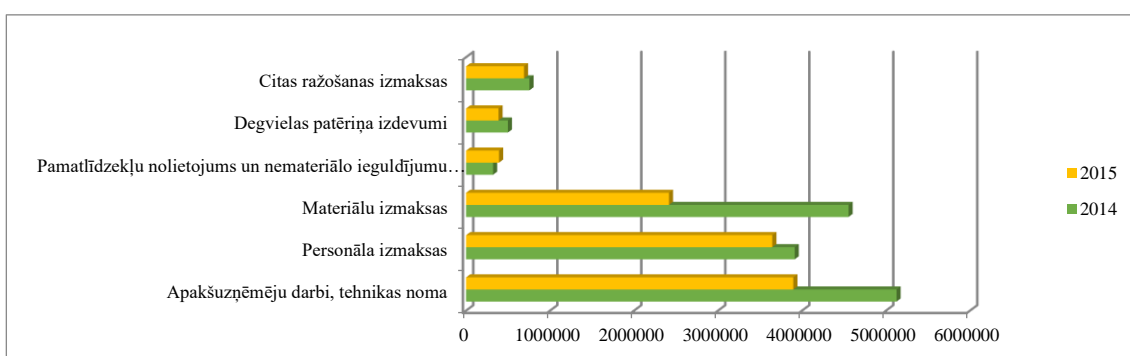

2.8. att. SIA "Empower" gūtie ieņēmumi no pamatdarbības 2014. - 2015. gadā, EUR *

* - autores veidots attēls, izmantojot SIA "Empower" gada pārskata datus no 2014.–2015. gadam

Analizējot 2.8. attēlu, var secināt, ka vislielāko ienākumu SIA "Empower" gūst no zemsprieguma līniju būvniecības, augstsprieguma līnijas un apakšstacijas būvniecības. Kopā ieņēmumi 2014. gadā bija 17 659 831 miljons *euro* un 2015. gadā 12 462 298 miljons *euro*. 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, neto apgrozījums samazinājās par 5 197 533 miljoni *euro* vērtībā.

2.9 attēlā var redzēt, kādas ir SIA "Empower" pamatdarbības izmaksas, vislielākās izmaksas sastāda apakšuzņēmēju darbi, tehnikas noma, tām seko personāla izmaksas un materiālu izmaksas. 2014. gadā pamatdarbības izmaksas sastādīja 15 163 496 miljons *euro*, 2015. gadā 11 422 303 miljons *euro*. 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, pamatdarbības izmaksas ir samazinājušās par 3 741 193 miljoni *euro*.

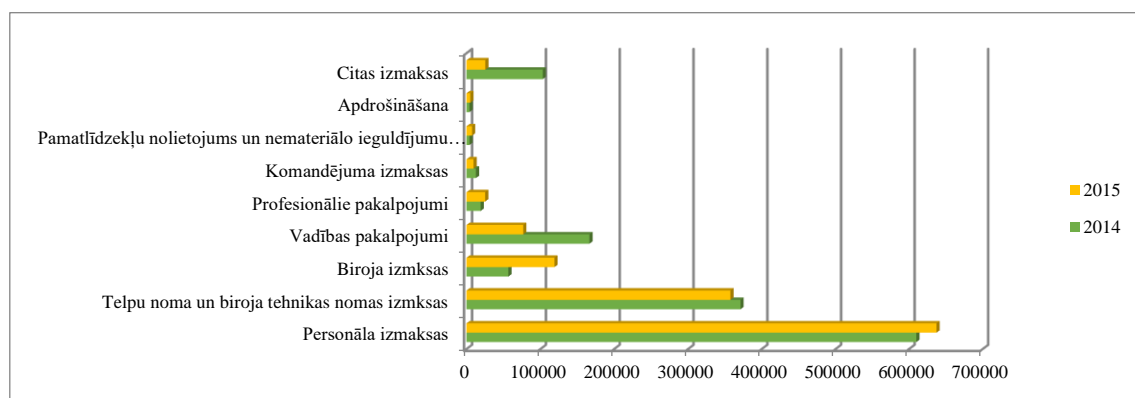
2.9 att. SIA "Empower" pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas 2014. - 2015. gadā, EUR *

* - autores veidots attēls, izmantojot SIA "Empower" gada pārskatus no 2014.–2015. gadam

SIA "Empower" pamatdarbības izmaksas ir vērtējamas kā lielas. Darba autore uzskata, ka uzņēmumam vadībai jāpieņem lēmums, ka materiālus objektu izbūvei vajag iegādāties pie viena piegādātāja, tā iegūstot izdevīgākas cenas, izdevīgākus apmaksas noteikumus, kā rezultātā samazinātos materiālu izmaksas, jo pašlaik, katrs darba vadītājs pats vērtē, pie kura piegādātāja tiks iepirkti materiāli.

SIA "Empower" vadībai vajag veikt aprēķinus, lai varētu izvērtēt un salīdzināt, cik uzņēmumam izmaksā tehnikas noma un cik izmaksātu iegādāties savu tehniku nevis nomāt, salīdzināt nomas maksu ar pamatlīdzekļu nolietojumu, un pieņemt priekš uzņēmuma izdevīgāko variantu, kas samazinātu izmaksas.

Aplūkojot 2.10 attēlu, var redzēt SIA "Empower" administrācijas izmaksas no 2014. gada līdz 2015. gadam.

2.10 att. SIA "Empower" administrācijas izmaksas 2014. - 2015. gadā, EUR *

* - autores veidots attēls, izmantojot SIA "Empower" gada pārskata datus no 2014.–2015. gadam

Izanalizējot 2.10 attēlu, var secināt, ka administrācijas izmaksās vislielāko daļu aizņem personāla izmaksas, tām seko telpu noma un biroja tehnikas nomas izmaksas. 2014. administrācijas izmaksas bija 1 347 602 miljoni *euro* un 2015. gadā 1 263 774 miljoni *euro*. 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, administrācijas izmaksas samazinājās par 83 828 *euro*.

SIA "Empower" vadībai vajag veikt aprēķinus, lai varētu izvērtēt, cik uzņēmumam izmaksā telpu noma un cik izmaksātu nākotnē ieplānot sava biroja un saimniecības telpu būvniecību, kura būtu pielāgota uzņēmuma vajadzībām.

2.7. Aktivitātes jeb aprites rādītāji

Aktivitātes rādītāji raksturo, cik efektīvi uzņēmums izmanto piesaistīto kapitālu, jeb līdzekļus, lai iegūtu ieņēmumus no preču vai pakalpojumu pārdošanas un nodrošinātu peļņu. Tie rāda uzņēmuma līdzekļu aprites ātrumu un dod informāciju par līdzekļos ieguldītā kapitāla izmantošanas efektivitāti.

Šie rādītāji raksturo aktīvu izmantošanas intensitāti (ātrumu) un rāda ieņēmumu lielumu, ko nodrošina saimnieciskajos līdzekļos (aktīvos) ieguldītais 1 *euro* kapitāla. [4,172]

Aktīvu aprites rādītājs = $\frac{\text{Apgrozījums}}{\text{Vidējie aktīvi}}$ [2.17.] [4,172]

- 2012. gads (EUR) $14401277 / ((7586534 + 7485080) / 2) = 1.91$
- 2013. gads (EUR) $22286293 / ((7485080 + 7928926) / 2) = 2.89$
- 2014. gads (EUR) $17659831 / ((7928926 + 7787446) / 2) = 2.25$
- 2015. gads (EUR) $12462298 / ((7787446 + 5449114) / 2) = 1.88$

SIA "Empower" uz vienu *euro* kapitālu 2015. gadā ieguva 1.88 *euro* lielu ieņēmumu, 2014. gadā 2.23 *euro* lielu ieņēmumu.

Aktīvu jeb kapitāla aprites koeficients rāda, cik reizes aktīvos ieguldītais kapitāls gada laikā pārvēršas par ieņēmumiem no preču pārdošanas vai pakalpojumu sniegšanas (neto apgrozījumu). Aktīvu aprites koeficientu var nosaukt arī par kapitāla ražīguma koeficientu.

Aktīvu aprites koeficients sniedz informāciju par to, vai uzņēmums iegūst pietiekamus pārdošanas ieņēmumus no ieguldītā saimnieciskajos līdzekļos (aktīvos) kapitāla izmantošanas. Jo ātrāk notiek līdzekļu apgrozība, jo lielāku peļņu uzņēmums var iegūt no piesaistītā kapitāla. Ja aktīvu aprites koeficienta saucējā ievieto apgrozāmo līdzekļu summu, tad aktīvu aprites koeficients kļūst par apgrozāmo līdzekļu aprites koeficientu. [4,173]

Apgrozāmo līdzekļu aprites koeficients = $\text{Neto apgrozījums} / \text{Apgrozāmo līdzekļu gada vidējā vērtība}$ [2.18.] [4,173]

- 2014. gads (EUR) $17659831 / ((4554915 + 4811754) / 2) = 3.77$
- 2015. gads (EUR) $12462298 / ((2600001 + 4554915) / 2) = 3.48$

Krājumu aprites koeficients rāda, cik reizes krājumos ieguldītais kapitāls gada laikā apritējis jeb pārvērties par ieņēmumiem no preču pārdošanas, kā arī parāda, cik lielu uzņēmuma summu nodrošina krājumos ieguldītais kapitāla 1 *euro*.

Zems krājumu aprites koeficients parāda to, ka krājumos ir ieguldīts daudz līdzekļu. Pārmērīgi krājumi nozīmē nepamatotu līdzekļu iesaldēšanu, kas savukārt liecina par neefektīvu kapitāla izmantošanu. [4,174]

Krājumu aprites koeficients = $\frac{\text{Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas}}{\text{Vidējie krājumi}}$ [2.19.] [4,174]

- 2012. gads (EUR) $13464316 / ((111435 + 294209) / 2) = 66.38$
- 2013. gads (EUR) $18999429 / ((294209 + 236370) / 2) = 71.62$
- 2014. gads (EUR) $15163496 / ((157593 + 236370) / 2) = 76.97$
- 2015. gads (EUR) $11422303 / ((60037 + 157593) / 2) = 104.97$

Aprites ātrums = $\frac{360}{\text{Koeficients}}$ [2.20.] [4,174]

- 2012. gads $360 / 66.38 = 5.42$ dienas
- 2013. gads $360 / 71.62 = 5.03$ dienas
- 2014. gads $360 / 76.97 = 4.68$ dienas
- 2015. gads $360 / 104.97 = 3.43$ dienas

Krājumu vienas aprites ilgums rāda, cik dienas vidēji paiet no krājumu iegādes datuma līdz to realizācijas dienai. Krājumu aprites koeficients interesē potenciālos investorus, jo tas savukārt ietekmē uzņēmuma finansiālo stabilitāti. [4,174]

SIA "Empower" 2012. un 2013. gadā krājumu aprites ātrums ir 5 dienas, bet 2014. gadā 4 dienas un 2015. gadā 3 dienas. Mazais dienu skaits ir izskaidrojams ar to, ka uzņēmums katru gadu samazina krājumus un turpmākajos gados neplāno turēt krājumus.

Debitoru parādu vienas aprites ilgums rāda, cik dienas vidēji paiet no produkcijas pārdošanas datuma līdz samaksas saņemšanas dienai. Debitoru parādu vienas aprites ilgumu vēl sauc par debitoru parādu apmaksas periodu. [4,175]

Jo ātrāk notiek parādu iekasēšana, jo labāk uzņēmumam, jo ātri atbrīvotos līdzekļus var ieguldīt peļņu nesošos darījumos. Savukārt ilgāks iekasēšanas periods var palielināt klientu skaitu, un tas sekmē apgrozījuma pieaugumu.

Debitoru aprites koeficients rāda ātrumu, ar kādu debitoru parādi pārvēršas naudas līdzekļu formā, kas savukārt ietekmē uzņēmuma finansiālo stabilitāti. [4,175]

Debitoru aprites koeficients = $\frac{\text{Apgrozījums}}{\text{Vidējie debitori}}$ [2.21.] [4,175]

- 2012. gads (EUR) $14401277 / ((2864489 + 2722189) / 2) = 5.16$
- 2013. gads (EUR) $22286293 / ((2722189 + 3445292) / 2) = 7.23$
- 2014. gads (EUR) $17659831 / ((3975031 + 3445292) / 2) = 4.76$
- 2015. gads (EUR) $12462298 / ((1865845 + 3975031) / 2) = 4.27$

Aprites ātrums = $\frac{360}{\text{Koeficients}}$ [2.22.] [4,175]

- 2012. gads $360 / 5.16 = 69.77$ dienas

- 2013. gads $360/7.23=49.80$ dienas
- 2014. gads $360/4.76=75.63$ dienas
- 2015. gads $360/4.27=84.31$ dienas

SIA "Empower" aprites ātrums, rēķinot uz debitoriem kopā, 2013. gadā ir vismazākais dienu skaits-50 dienas, bet 2015. gadā ir vislielākais dienu skaits - 84 dienas līdz uzņēmums saņem samaksu par savu pakalpojumu sniegšanu.

Nākamajā aprēķinā, izmantojot formulu [2.23], debitoru aprites koeficientam par pamatu ņemt nevis debitori kopā, bet pircēju un pasūtītāju parādi.

Pircēju un pasūtītāju parādu aprites koeficients = $\frac{\text{Apgrozījums}}{\text{Vidējie pircēju un pasūtītāju parādi}}$ [2.23.] [4,175]

- 2012. gads (EUR) $14401277/((1432234+2190585)/2)=7.95$
- 2013. gads (EUR) $22286293/((2190585+2430049)/2)=9.64$
- 2014. gads (EUR) $17659831/((2430049+1299579)/2)=9.47$
- 2015. gads (EUR) $12462298/((1386225+1299579)/2)=9.28$

Aprites ātrums = $\frac{360}{\text{Koeficients}}$ [2.24.] [4,175]

- 2012. gads $360/7.95= 45.28$ dienas
- 2013. gads $360/9.64= 37.34$ dienas
- 2014. gads $360/9.47= 38.01$ dienas
- 2015. gads $360/9.28=38.79$ dienas

SIA "Empower" pircēju un pasūtītāju parādu aprite 2013. gadā 37 dienas un 2015. gadā 39 dienas.

Kreditoru parādu aprites rādītājs rāda ilgumu-vidēji norēķinās ar kreditoriem. [11,115]

Parādi piegādātājiem aprites rādītājs = $\frac{\text{Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas}}{\text{Vidējie parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem}}$ [2.25.]

[11,115]

- 2012. gads (EUR) $13464316/1811410=7.43$
- 2013. gads (EUR) $18999429/2310317=8.22$
- 2014. gads (EUR) $15163496/866966=17.49$
- 2015. gads (EUR) $11422303/879431=12.99$

Aprites ātrums = $\frac{360}{\text{Koeficients}}$ [2.26.] [11,115]

- 2012. gads $360/7.43= 48.45$ dienas
- 2013. gads $360/8.22= 43.80$ dienas
- 2014. gads $360/17.49= 20.58$ dienas

- 2015. gads $360/12.99=27.71$ dienas

SIA "Empower" parādi piegādātājiem aprites rādītājs 2012. gadā ir vislielākais dienu skaits laikā no 2012. - 2015. gadam un 2014. gadā ir vismazākais dienu skaits laikā no 2012. - 2015. gadam, bet 2015. gadā parādi piegādātājiem aprites rādītājs ir palielinājies salīdzinājumā ar 2014. gadu. 2012. un 2013. gadā debitoru aprite ir īsāka par parādi piegādātājiem apriti, bet 2014. un 2015. gadā debitoru aprite ir garāka par parādi piegādātājiem apriti, kas nozīmē, ka uzņēmums maksā saviem kreditoriem ātrāk nekā saņem naudu no saviem debitoriem, kas ir vērtējams negatīvi.

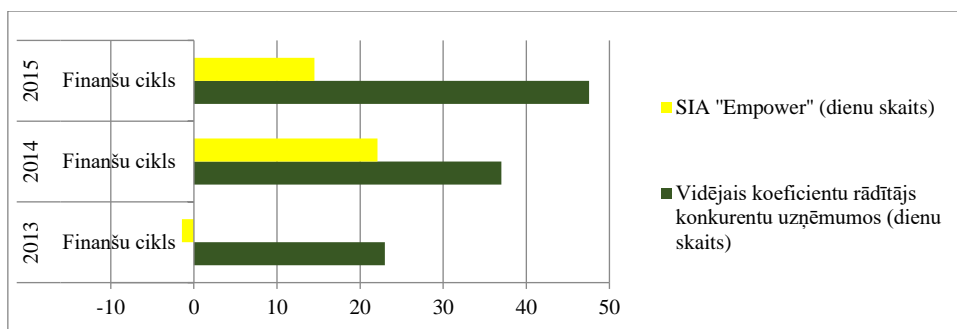
Aprites rādītāji ir cieši saistīti ar finanšu ciklu. Savukārt finanšu cikls ir cieši saistīts ar operāciju ciklu. Finanšu cikls sākas pēc materiālu apmaksas piegādātājiem (kreditoru parādu dzēšanas) un beidzas, kad pircējs samaksā par iegādātajām precēm (debitoru parādu dzēšana). [11,115]

Finanšu cikls= krājumu aprites ilgums+ pircēju un pasūtītāju parādi-parādi piegādātājiem aprites ilgums [2.27.] [11,115]

- 2012. gads $5.40+45.28-48.26=2.42$ dienas
- 2013. gads $5.03+37.34-43.80=-1.43$ dienas
- 2014. gads $4.68+38.01-20.58=22.11$ dienas
- 2015. gads $3.43+38.79-27.71=14.51$ dienas

SIA "Empower" visīsākais finanšu cikls 2013. gadā [- 1.43] dienas, visgarākais finanšu cikls ir 2014. gadā - 22 dienas. 2015. gadā finanšu cikls ir bijis 15 dienas, salīdzinājumā ar 2014. gadu finanšu cikls samazinājies par 7 dienām.

Apskatot 2.11 attēlu, var secināt, ka SIA "Empower" finanšu cikls, salīdzinājumā ar konkurentu vidējo finanšu ciklu, no 2013. gada līdz 2015. gadam, ir vērtējams pozitīvāk, jo konkurentu finanšu cikls ir garāks, tas ir izskaidrojams ar to, ka konkurentu uzņēmumiem ir lielāks krājumu daudzums un garāks krājumu aprites ilgums nekā SIA "Empower". Tomēr SIA "Empower" pircēju pasūtītāju parādu aprite ir ilgāka nekā parādu piegādātājiem aprite, tas ir vērtējams negatīvi.

2.11 att. SIA "Empower" finanšu cikls un vidējais finanšu cikls konkurentu uzņēmumos 2013. - 2015. gadā*

*- autores veidots attēls, izmantojot autores aprēķinus un konkurentu uzņēmumu finanšu pārskatu datus [17], [18], [19], [20]

Finanšu cikla saīsinājumu var panākt ar:

1. Krājumu aprites paātrināšanu (lieko ražošanas krājumu atlikumu izpārdošana, ražošanas procesa paātrināšana, preču realizācijas paātrināšana). Krājumu apjoma samazināšana jāveic saprātīgi, jo, ja preču krājumu apjoms būs pārāk mazs, uzņēmums var zaudēt klientus, jo nespēs piegādāt viņiem izdevīgā laikā tieši tās preces, kuras ir nepieciešamas,
2. Debitoru aprites paātrināšanu (nepārtrauktā pircēju parādu termiņu izpildes kontrole, operatīvais darbs ar tiem debitoriem, kuri aizkavē parādu atmaksas termiņus),
3. Kreditoru parādu aprites palēnināšanu. Jāsaka, ka šeit ir vienīgā iespēja-izvēlēties tādus piegādātājus, kuri piedāvā izdevīgākus norēķinu nosacījumus. Bet, ja piegādātāju izvēle nav plaša vai arī ja to norēķinu nosacījumi būtiski neatšķiras, tad nepieciešamības gadījumā var mēģināt aizkavēt kreditoru parādu atmaksu, bet nedrīkst ar to aizrauties, jo no šādas rīcības var ciest uzņēmuma reputācija un nākotnē uzņēmums var saskarties ar problēmām līdzekļu piesaistīšanā. [11,116]

SIA "Empower" vadībai ir jāizvērtē, kā efektīvāk kontrolēt pircēju pasūtītāju parādu atmaksas termiņus un, ja nepieciešams, piesaistīt speciālistu juridiskajos pakalpojumos, kur augsti kvalificēti speciālisti ieteiks efektīvākus risinājumus maksājumu iekasēšanā no debitoriem.

2.8. Rentabilitātes rādītāju analīze

Par uzņēmuma darbības ienesīgumu vēl nevar spriest pēc tā, cik liela vai maza ir absolūtā peļņas summa. Uzņēmumi savstarpēji atšķiras gan pēc darbības jomas, gan lieluma, izmantojamā kapitāla u.c. rādītājiem. Tāpēc aprēķina rentabilitāti, kas ir relatīvs rādītājs. [10,186]

Rentabilitātes rādītāji raksturo uzņēmuma darbības efektivitāti gan kopumā, gan atsevišķus tā darbības virzienus. Rentabilitāte atšķirībā no peļņas ir pilnīgāks rādītājs, jo parāda peļņas un patērēto resursu attiecības. Rentabilitāti izmanto gan darbības novērtēšanai, gan kā līdzekli cenu politikas un investīciju lēmumu efektivitātes novērtēšanai. [10,186]

Rentabilitāti nosaka, uzņēmuma neto peļņu dalot ar neto apgrozījumu, ar uzņēmuma kopējo vai pašu kapitālu vai ar aktīvu kopsummu. Šie rādītāji atspoguļo patērētos līdzekļus vai realizētās produkcijas apjomu. Rentabilitātes vērtēšanai nav noteiktu kritēriju. Rentabilitāti izsaka procentos-jo augstāks procentu līmenis, jo uzņēmuma darbība ir efektīvāka. Zems rentabilitātes līmenis liecina par uzņēmuma neveiksmi-ja to laikus nenovērš, sagaidāma uzņēmuma darbības krīze.

Lai uzņēmuma darbība būtu sekmīga, tam nepieciešams:

- saglabāt likviditāti,
- paaugstināt rentabilitāti. [11,109]

Realizācijas rentabilitāte ROS ir finansiālā rezultāta attiecība pret apjoma rādītāju jeb cik peļņas dod katra neto apgrozījuma vienība. [11,110]

Komerציālā rentabilitāte parāda, kādu tīro peļņu uzņēmums iegūvis no katra preču pārdošanas ieņēmuma EUR 1. [4,176]

$$\text{ROS} = \frac{\text{Pārskata perioda tīrā peļņa}}{\text{Neto apgrozījums}} * 100 \text{ [2.28.] [4,176]}$$

- 2011. gads (EUR) $(166385/15428496)*100=1.08\%$
- 2012. gads (EUR) $(183671/14401277)*100=1.28\%$
- 2013. gads (EUR) $(361875/22286293)*100=1.62\%$
- 2014. gads (EUR) $(608621/17659831)*100=3.44\%$
- 2015. gads (Ir zaudējumi)

Rezultāts rāda, ka SIA "Empower" 2014. gadā, sniedzot pakalpojumus un materiālu tirdzniecību, katrs ieņēmumu EUR 1 nodrošināja uzņēmumam EUR 0,0344 tīro peļņu.

Ja minēto rādītāju aprēķina, skaitītājā izmantojot peļņu pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas, tad tas kļūst par operatīvās darbības rentabilitātes rādītāju. [4,176]

Aprēķinā izmanto peļņu pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas, jo tā ietver visa kapitāla, gan pašu kapitāla, gan aizņemtā kapitāla izmantošanas efektivitāti, ņemot vērā izmaksas par aizņemtā kapitāla izmantošanu un nodokļu maksājumus. [4,177]

Operatīvās darbības rentabilitātes rādītājs = $\frac{\text{Peļņa pirms procentiem un nodokļiem}}{\text{Neto apgrozījums}} * 100$ [2.29.]

[4,177]

- 2011. gads (EUR) 484078/15428496*100=3.14%
- 2012. gads (EUR) 342970/14401277*100=2.38%
- 2013. gads (EUR) 777637/22286293*100=3.49%
- 2014. gads (EUR) 778119/17659831*100=4.41%
- 2015. gads (Ir zaudējumi)

Rādītāju ietekmē tikai operatīvās darbības rezultāti, uzņēmuma cenu politikas un operatīvās darbības izmaksu efektivitāte. Šo rādītāju izmanto, lai mērītu uzņēmuma produkcijas ražošanas un realizācijas efektivitāti ienākuma radīšanā. [11,111]

Rādītājs raksturo, kāda peļņa pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas ir iegūta uz ieņēmumu no preču pārdošanas vai pakalpojumu sniegšanas katru EUR 1. [4,177]

SIA "Empower" 2014. gadā uz 1 EUR ieguva 0.0440 peļņu pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas no pakalpojumu sniegšanas un materiālu tirdzniecības.

Ekonomiskā rentabilitāte raksturo, cik efektīvi peļņas radīšanā tiek izmantoti aktīvi. Lai precīzi novērtētu, kādai jābūt ekonomiskajai rentabilitātei, jāizvērtē nozare, kurš uzņēmums darbojas. Ražošanas nozarēs šī rādītāja līmenis ir ievērojami atšķirīgs: tas ir augstāks nekā vidējais uzņēmumos, kuri izmanto darbietilpīgus procesus, bet zems uzņēmumos, kuri ir kapitālietilpīgi. Rādītājs ir atkarīgs arī no uzņēmuma finansēšanas struktūras un finansēšanas izmaksām, kā arī no uzņēmuma darījuma riska. Jo lielāks risks, jo augstākai jābūt rentabilitātei. [11,111]

Aktīvu rentabilitāte vai ekonomiskā rentabilitāte raksturo saimnieciskās darbības rezultātu pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas uz uzņēmuma aktīvu vērtības EUR 1. Rādītājs rāda, cik efektīvi uzņēmums izmanto aktīvus, lai gūtu ienākumus. [4,176]

ROA (return on assets) = $\frac{\text{Peļņa pirms procentiem un nodokļiem}}{\text{Vidējie aktīvi}} * 100$ [2.30.] [4,176]

- 2012. gads (EUR) 342970/7535806*100=4.55%
- 2013. gads (EUR) 777637/7707003*100=10.09%

- 2014. gads (EUR) $778119/7858186*100=9.90\%$
- 2015. gads (Ir zaudējumi)

SIA "Empower" ekonomiskā rentabilitāte 2013. gadā, salīdzinājumā ar 2012. gadu, ir pieaugusi uz pusi, tas nozīmē, ka 2013. gadā līdzekļi ir izmantoti efektīvāk nekā 2012. gadā. 2014. gadā rādītājs ir nedaudz samazinājies.

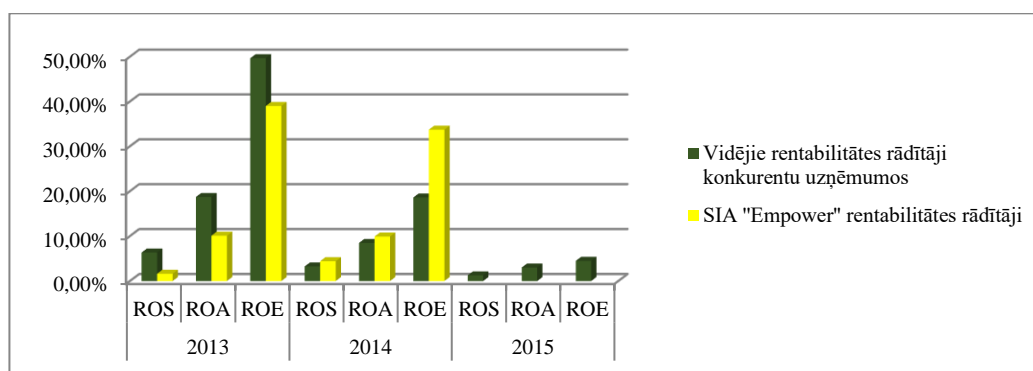
Pašu kapitāla rentabilitāte ļauj noteikt tā kapitāla izlietošanas efektivitāti, kuru ir investējuši uzņēmuma īpašnieki, un salīdzināt šo rādītāju ar iespējamo ienākumu, ieguldot šos līdzekļus citos vērtspapīros. No īpašnieka viedokļa tas ir pats svarīgākais rādītājs: tas rāda, cik peļņas iegūts uz katru īpašnieku uzņēmumā ieguldīto *euro*. [11,112]

$$\text{ROE (return on equity)} = \frac{\text{Tirā peļņa}}{\text{Vidējais pašu kapitāls}} * 100 \quad [2.31.] \quad [11,112]$$

- 2012. gads (EUR) $183671/736334*100=24.94\%$
- 2013. gads (EUR) $361875/928040*100=38.99\%$
- 2014. gads (EUR) $608621/1805718*100=33.71\%$
- 2015. gads (Ir zaudējumi)

SIA "Empower" pašu kapitāla rentabilitātes rādītājs 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu ir palielinājies, bet 2014. gadā šis rādītājs salīdzinājumā ar 2013. gadu ir samazinājies. 2015. gadā uzņēmums gadu noslēdz ar zaudējumiem.

Aplūkojot 2.12 attēlu, var redzēt SIA "Empower" rentabilitātes rādītājus un vidējos rentabilitātes rādītājus konkurentu uzņēmumos 2013.-2015. gadā.

2.12 att. SIA "Empower" rentabilitātes rādītāji un vidējie rentabilitātes rādītāji konkurentu uzņēmumos 2013. - 2015. gadā, %*

*- autores veidots attēls, izmantojot autores aprēķinus un konkurentu uzņēmumu finanšu pārskatu datus [17], [18], [19], [20]

Analizējot 2.12 attēlu, var secināt, ka SIA "Empower" rentabilitātes rādītāji 2013. gadā ir zemāki par konkurentu uzņēmumu vidējiem rentabilitātes rādītājiem un 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu SIA "Empower" rentabilitātes rādītāji ir augstāki par konkurentu uzņēmumu vidējiem rentabilitātes rādītājiem. 2015. gadā SIA "Empower" saimniecisko gadu noslēdza ar zaudējumiem, tāpēc rentabilitātes rādītāji netiek rēķināti 2015. gadam.

Daļas kopsavilkums

Horizontālā bilances analīze rāda saimnieciskās darbības sašaurināšanos 2015. gadā, kā arī novērojama pamatlīdzekļu samazināšanās salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, kuros pamatlīdzekļi palielinājās katru gadu. Kā arī 2015. gads noslēgts ar zaudējumiem, kuri samazināja pašu kapitālu. No 2011. gada līdz 2014. gadam pašu kapitāls katru gadu palielinājās.

Vertikālā bilances analīze uzrāda uzņēmuma nemateriālā ieguldījuma īpatsvara samazināšanos. Pamatlīdzekļu īpatsvars katru gadu palielinās, apgrozāmo līdzekļu struktūra ir svārstīga, robežās starp 47%-61%. Kreditoru vidējais īpatsvars ir 73%, paša kapitāla vidējais īpatsvars ir 18% un uzkrājumu vidējais īpatsvars ir 9%.

Likviditātes rādītāji uzņēmumam nav augsti, tie ir pietiekami, lai spētu nosegt savas saistības. Koeficienti nav tik zemi, lai nonāktu finansiālā riska zonā, bet ir tuvu tam.

Arī maksāspējas rādītāji apstiprina, ka savu lielāko aktīva daļu finansē ar aizņemto kapitālu. Uzņēmumam ir liela atkarība no ārējiem avotiem un pastāv risks zaudēt finansiālo stabilitāti.

Analizējot nodrošinātību ar tīrajiem apgrozāmajiem līdzekļiem, var secināt, ka uzņēmums nav pietiekami neatkarīgs, lai izveidotu neatkarīgu finanšu politiku. Uzņēmuma pašu kapitāls ir ieguldīts ilgtermiņa ieguldījumos. Apgrozāmie līdzekļi tiek finansēti ar īstermiņa saistībām, bet īstermiņa saistības nenosedz pilnīgi visu apgrozāmo līdzekļu summu, tāpēc apgrozāmos līdzekļus sanāk daļēji finansēt arī no ilgtermiņa aizņēmumiem.

Uzņēmumā, no 2011. gada līdz 2014. gadam, tīrā peļņa katru gadu palielinājās un tā katru gadu tika atstāta nesadalīta, bet 2015. gads tika noslēgts ar zaudējumiem un zaudējumu nosedza no iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas.

Uzņēmumā lielas izmaksas sastāda tehnikas noma, materiālu izmaksas, personāla izmaksas un telpu noma.

Aprēķinot aprites rādītājus, var secināt, ka krājumu aprites ātrumam ir mazs dienu skaits, jo uzņēmumā ir mazs krājumu daudzums, kurš, no 2013. gada līdz 2015. gadam, katru gadu samazinās. Pircēju un pasūtītāju parādu aprite, no 2011. gada līdz 2015. gadam, ir lielāka par 30 dienām. Parādi piegādātājiem aprite, no 2011. gada līdz 2012. gadam, ir lielāka par 30

dienām, bet, no 2014. gada līdz 2015. gadam, ir mazāka par 30 dienām, bet 2014. un 2015. gadā pircēju un pasūtītāju parādu aprite ir garāka par parādiem piegādātājiem apriti, kas nozīmē, ka uzņēmums maksā saviem kreditoriem ātrāk nekā saņem naudu no saviem debitoriem, kas ir vērtējams negatīvi.

Uzņēmumam finansiāli veiksmīgākie gadi, no 2011. gada līdz 2015. gadam, kopvērtējumā ir 2013. gads un 2014. gads, jo šajos gados ir bijis vislielākais neto apgrozījums, peļņa 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu ir palielinājusies par 50% un 2014. gadā, salīdzinājumā ar 2013. gadu, palielinājusies par 40%. 2015. gads ir vērojama finansiāla lejupslīde salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem.

Par Eiropas naudas izmantošanu 2014. gadā bija neskaidrības - beidzās viens finansēšanas periods, sākās nākamais, kamēr tika izdomāts, kādiem projektiem šo naudu piešķirs, kamēr tika izsludināti konkursi - šī nauda nebija pieejama 2014. gadā.

2015. gadā SIA "Empower" zaudēja tiesā un bija jāsamaksā 432 038 *euro* lielu naudas sodu un aizliegums gadu piedalīties valsts izsludinātajos konkursos. Uzņēmuma vadība neveidoja uzkrājumus Konkurences Padomes uzliktajam sodam par Konkurences likuma pārkāpumu, kā arī tiesas izdevumiem par Konkurences Padomes lēmumu pārsūdzēšanu. 2015. gadā uzņēmums nevis turpināja attīstību, bet bija spiests ņemt ilgtermiņa aizņēmumu, lai spētu finansēt savu turpmāko darbību.

Nākamajā nodaļā tiks analizēta SIA "Empower" naudas plūsma, tiks apskatīti naudas plūsmas maksātspējas koeficienti, izaugsmes finansēšanas spējas koeficienti un naudas iegūšanas spējas koeficienti.

3. SIA "EMPOWER" NAUDAS PLŪSMAS ANALĪZE

3.1. SIA "Empower" pamatdarbības, ieguldīšanas un finansēšanas naudas plūsmas rādītāju analīze

Daudzi uzņēmumu finanšu pārskatu lietotāji mazāk uzmanības velta naudas plūsmas pārskata analīzei, nekā peļņas vai zaudējumu aprēķina un bilances izpētei. Tādēļ neveidojas objektīvs viedoklis par naudas līdzekļu kustību un uzņēmuma finansiālo stāvokli kopumā. Vēl viens iemesls pētīt uzņēmuma naudas plūsmu ir saistīts ar uzņēmuma vēlmi prognozēt savu finansiālo stāvokli tuvākajā un tālākajā nākotnē, lai būtu iespējams plānot pamatlīdzekļu iegādes un citus attīstības projektus. [12,6]

Naudas plūsmas sastādīšanas mērķi ir, dot iespēju uzņēmuma īpašniekiem precīzāk plānot sava uzņēmuma darbību un iegūt pilnīgāku pārskatu par naudas ieņēmumiem un izdevumiem ilgākā laikposmā, bet ārējiem investoriem parādīt, cik ilgā laikā un kā tiks atgūti ieguldītie līdzekļi. [11,176]

Pamatdarbības neto naudas plūsmu uzrāda, izmantojot:

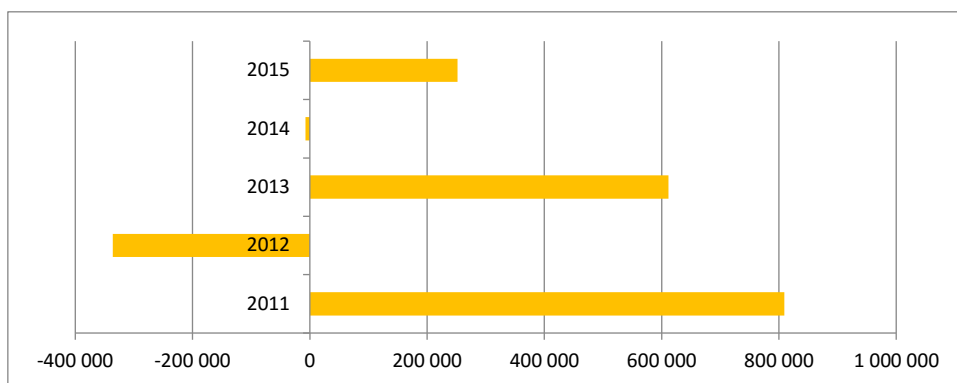
- tiešo metodi, t.i., norādot saņemto un samaksāto bruto naudas summu sadalījumā pa nozīmīgākajiem veidiem,
- netiešo metodi, t.i., koriģējot peļņu vai zaudējumus pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem, ņemot vērā, ar naudu un tās ekvivalentiem nesaistītos darījumus, atliktās prasības un saistības, uzkrājumus, kas saistīti ar uzņēmuma pamatdarbību, kā arī ienākumu un izmaksas, kas saistītas ar ieguldīšanu un finansēšanu. [11,179]

SIA "Empower" naudas plūsmas pārskats tiek sagatavots pēc netiešās metodes, jo uzņēmuma vadība ir pieņēmusi lēmumu veidot naudas plūsmu pēc netiešās metodes un ne vienu gadu šī metode nav mainīta uz tiešo metodi.

Pārskata gada neto naudas plūsma= Pamatdarbības naudas plūsma+ ieguldīšanas darbības naudas plūsma+ finanšu darbības naudas plūsma. [3.1.] [12,6]

- 2011. gads (EUR) $592388+(-333285)+550000= 809\ 103$
- 2012. gads (EUR) $413737+(-502783)+(-246985)= -336\ 031$
- 2013. gads (EUR) $1366815+(-328053)+(-426970)= 611\ 792$
- 2014. gads (EUR) $555236+(-440916)+(-121710)= -7\ 390$

- 2015. gads (EUR) $804974 + (-285748) + (-267398) = 251\ 828$

3.1. att. SIA "Empower" pārskata gada neto naudas plūsma no 2011. - 2015. gadā, EUR*

* - autores veidots attēls, izmantojot SIA "Empower" gada pārskata datus no 2011.–2015. gadam

Apskatot 3.1. attēlu, var redzēt, ka SIA "Empower" 2012. un 2014. gadā naudas plūsma ir bijusi negatīva un 2011., 2013. un 2015. gadā naudas plūsma ir pozitīva.

Veicot naudas plūsmas absolūto rādītāju analīzi, vispirms jāpārlicinās, vai uzņēmums vai tā struktūrvienība ir guvusi naudu no savas pamatdarbības, jāpārbauda pamatdarbības neto naudas plūsmas apmērs. Tā ir pozitīvi vērtējama tendence, ja tas ir pozitīvs. Ne vienmēr ir negatīvi vērtējama pamatdarbības neto naudas plūsma, ja tā ir mazāka par nulli, bieži uzskata, ka tad tas drīzumā kļūs maksātnespējīgs. Šim apgalvojumam ir pamats tikai daļā no uzņēmuma dzīves cikla fāzēm. [12,42]

SIA "Empower" pamatdarbības neto naudas plūsma, (EUR):

- 2011. gads 592 388
- 2012. gads 413 737
- 2013. gads 1 366 815
- 2014. gads 555 236
- 2015. gads 804 974

SIA "Empower" pamatdarbības neto naudas plūsma no 2011. - 2015. gadā ir pozitīva, 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu pamatdarbības neto naudas plūsma ir samazinājusies un 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu ir palielinājusies.

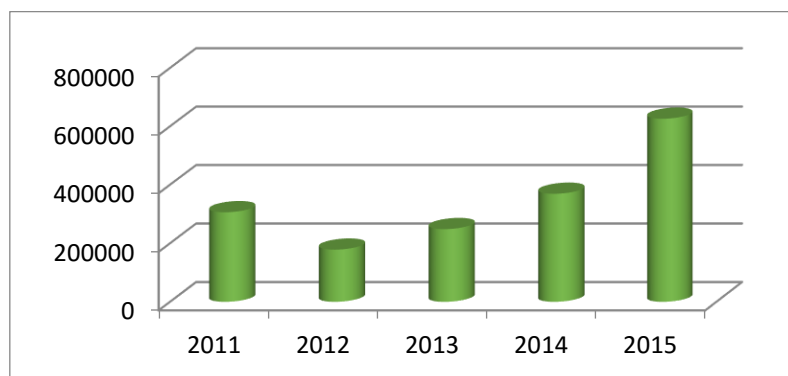
Pārējo kreditoru parādu palielināšanās ir viens no naudas ieņēmumu avotiem, jo tie tiek attiecināti uz uzņēmumu izmaksām, bet netiek samaksāti kreditoriem. Tādā veidā nauda tiek saglabāta uzņēmuma rīcībā zināmu laika posmu. [12,48]

SIA "Empower" pārējo kreditoru parādi parādīti bilances datumā. 2015. gada pārējo kreditoru parādus veido:

1. Parādi par darba algu,
2. Konkurences Padomes parāds,
3. Darba braucienu izmaksu parāds,
4. Parāds personālam par saimnieciskās darbības norēķiniem,
5. Citi kreditori.

SIA "Empower" pārējo kreditoru parāds bilances datumā (EUR):

- 2011. gada 31. decembrī 306 097
- 2012. gada 31. decembrī 178 314
- 2013. gada 31. decembrī 248 441
- 2014. gada 31. decembrī 369 204
- 2015. gada 31. decembrī 626 088

3.2. att. SIA "Empower" pārējo kreditoru parādi 2011. - 2015. gada 31. decembrī, EUR *

* - autores veidots attēls, izmantojot SIA "Empower" gada pārskata datus no 2011.–2015. gadam

Apskatot 3.2. attēlu var redzēt, ka SIA "Empower" pārējo kreditoru parādi 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu ir samazinājušies, bet, sākot no 2012. gada līdz 2015. gadam, pārējo kreditoru parādi pakāpeniski katru gadu palielinās.

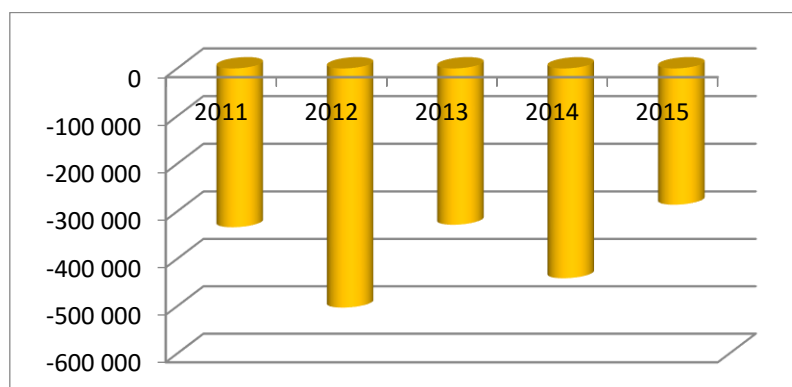
Ieguldīšanas darbības naudas plūsma. Naudas plūsmas pārskatā atsevišķi uzrādītā ieguldīšanas darbības naudas plūsma finanšu pārskata lietotājiem sniedz informāciju par aktīvu iegādi, kas paredzēti ienākuma gūšanai un naudas plūsmas radīšanai nākotnē. [11,180]

K. Subatnieks ierosina ieguldījumu darbību definēt kā darījumus ar ilgtermiņa ieguldījumiem. Ieguldīšanas mērķis ir naudas līdzekļu pieaugums nākotnē. Šai darbībai nav jārada pozitīva naudas plūsma, vēlams, lai ieguldīšanas naudas plūsma ir negatīva, jo tas

nozīmē, ka uzņēmums iegulda naudu savā attīstībā. Ja šī naudas plūsma ir pozitīva, tas liecina par pamatlīdzekļu pārdošanu, un diez vai šāds uzņēmums var ilgi pastāvēt. [12,20]

SIA "Empower" ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma, (EUR):

- 2011. gads - [-333 285]
- 2012. gads - [-502 783]
- 2013. gads - [-328 053]
- 2014. gads - [-440 916]
- 2015. gads - [-285 748]

3.3. attēls. SIA "Empower" ieguldīšanas naudas plūsma no 2011. - 2015. gadā, EUR *

* - autores veidots attēls, izmantojot SIA "Empower" gada pārskata datus no 2011.–2015. gadam

Apskatot 3.3. attēlu, var redzēt, ka SIA "Empower" ieguldīšanas darbības naudas plūsma no 2011. - 2015. gadā ir negatīva, tas nozīmē, ka uzņēmums iegulda naudu savā attīstībā. 2012. gadā tā ir samazinājusies salīdzinājumā ar 2011. gadu un 2014. gadā samazinājusies salīdzinājumā ar 2013. gadu.

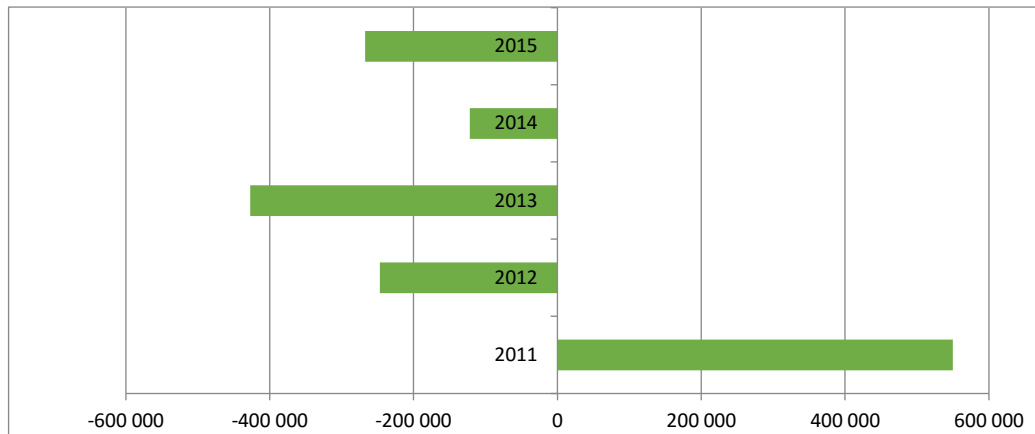
Finansēšanas darbības naudas plūsma. Naudas plūsmas pārskatā atsevišķi uzrādītā finansēšanas darbības naudas plūsma finanšu pārskata lietotājiem sniedz informāciju par uzņēmuma naudas plūsmas daļu, kas kapitāla ieguldītājiem pienāksies nākotnē. [11,180]

Finansēšanas naudas plūsmas dati sniedz priekšstatu par to, cik daudz aizņemtā vai pašu kapitāla uzņēmums ir piesaistījis (naudas ieņēmumi) vai atmaksājis (naudas izdevumi). Tie norādīs arī uz citām īpašībām finansēšanas darbībām, kuras neparādās citās naudas plūsmas pārskata sastāvdaļās. [12,58]

Finansēšanas darbības rezultāts parāda, ka uzņēmums ir piesaistījis papildus finansējumu no ārienes, ja rezultāts ir pozitīvs. Negatīva finansēšanas naudas plūsma var nozīmēt, ka uzņēmums atmaksā iepriekš paņemto kredītu. [12,59]

SIA "Empower" finansēšanas darbības neto naudas, (EUR):

- 2011. gads - 550 000
- 2012. gads - [-246 985]
- 2013. gads - [-426 970]
- 2014. gads - [-121 710]
- 2015. gads - [-267 398]

3.4. att. SIA "Empower" finansēšanas darbības neto naudas plūsma, no 2011. - 2015. gadā, EUR*

* - autores veidots attēls, izmantojot SIA "Empower" gada pārskata datus no 2011.–2015. gadam

Apskatot 3.4. attēlu var spriest, ka SIA "Empower" 2011. gadā ir piesaistījis finansējumu no ārienes un turpmākajos gados atmaksājis paņemto kredītu.

3.2. Naudas plūsmas maksāspējas koeficienti

Investori un, pirms viņiem, kreditori sāka izmantot naudas plūsmas koeficientus, jo tie satur vairāk informācijas par uzņēmuma spēju samaksāt savas saistības nekā tradicionālie, uz bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina datiem balstītie finanšu koeficienti. Tradicionālie, uz apgrozāmā kapitāla sastāvdaļām balstītie likviditātes koeficienti norāda, cik daudz naudas vai citu likvīdu līdzekļu uzņēmumam bija pieejami konkrētā momentā pagātnē. Turpretī naudas plūsmas maksāspējas koeficienti nosaka, cik daudz naudas tika iegūts noteiktā periodā, salīdzinot to ar uzņēmuma saistībām, sniedzot dinamisku uzņēmuma parādu nomaksāšanas spēju novērtējumu. [12,63]

Analizējot uzņēmuma likviditāti, naudas plūsmas informācija ir uzticamāka par bilances vai peļņas vai zaudējumu aprēķina informāciju. Balances dati ir statistiski-tie novērtē stāvokli vienā laika momentā. Peļņas vai zaudējumu aprēķins sevī iekļauj daudzas izmaksas, kuras tiek vienīgi aprēķinātas un kurām nav tieša sakara ar reālām līdzekļu izmaiņām-uzkrājumu veidošana, nolietojuma norakstījumi. Turpretī, naudas plūsmas pārskats neietver grāmatvedības principu radītas manipulācijas, bet liek uzsvāru uz to, kas interesē investorus. [12,63]

Naudas plūsmas koeficientus ir iespējams iedalīt trīs daļās:

1. Maksātspējas koeficienti,
2. Izaugsmes finansēšanas spējas koeficienti,
3. Naudas iegūšanas spējas koeficienti. [12,63]

Galvenais uzņēmuma nepārtrauktai darbībai un naudas plūsmas iegūšanai nepieciešamais nosacījums ir maksātspējas saglabāšana. Pirmais un ļoti svarīgais uzņēmuma naudas plūsmas maksātspējas koeficients tiek iegūts, attiecinot iekšēji iegūtās naudas apmēru pret uzņēmuma nesamaksātajām ilgtermiņa un īstermiņa saistībām. To var nosaukt par naudas plūsmas un aizņemtā kapitāla attiecību, kura atspoguļo uzņēmuma spēju samaksāt visus savus parādus. [12,64]

Naudas procentu seguma

koeficients = $\frac{\text{Pamatdarbības neto naudas plūsma} + \text{procenta maksājumi} + \text{nodokļu maksājumi}}{\text{Procenta maksājumi}}$ [3.2.] [12,70]

- 2011. gads (EUR) (592388+41820+9448)/41820=15.39
- 2012. gads (EUR) (413737+133505+52874)/133505=4.50
- 2013. gads (EUR) (1366815+56773+17951)/56773=25.39
- 2014. gads (EUR) (555236+5531+539262)/5531=198.88
- 2015. gads (EUR) (804974+9738+78362)/9738=91.71

Attiecības iznākums norāda, vai uzņēmums būs spējīgs veikt procenta maksājumus par visu aizņemto kapitālu. Tas ir iespējams tikai tādā gadījumā, ja naudas procentu seguma koeficients ir vismaz cipars viens. Uzņēmums, kura naudas procentu seguma koeficients ir zem cipara viens, riskē nekavējoties kļūt maksātnespējīgs. [12,70]

SIA "Empower" koeficients ir virs cipara viens, zemākais koeficients ir bijis 2012. gadā 4.50, un augstākais ir 2014. gadā 198.88, šis koeficients ir izteikti augsts, jo ievērojami ir samazinājušies procenta maksājumi. 2015. gadā rādītājs ir samazinājies salīdzinājumā ar 2014. gadu, jo 2015. gadā ir palielinājušies procenta maksājumi.

Finansēšanas naudas plūsmas un apgrozījuma attiecība = $\frac{\text{Finansēšanas neto naudas plūsma}}{\text{Neto apgrozījums}}$ [3.3.]

[12,72]

- 2011. gads (EUR) 550000/15428496= 0.04
- 2012. gads (EUR) (-246985)/14401277= -0.02
- 2013. gads (EUR) (-426970)/22286293= -0.02
- 2014. gads (EUR) (-121710)/17659831= -0.007
- 2015. gads (EUR) (-267398)/12462298=-0.02

Atkarībā no skaitītāja esošā rādītāja zīmes, koeficients var būt gan pozitīvs, gan negatīvs. Pozitīvs koeficients, tāpat kā finansēšanas darbības naudas plūsma, norāda, ka, uzņēmums ir saņēmis ārējo finansējumu vairāk, nekā atmaksājis. Tas ir noticis vai nu aizņemoties, vai arī caur pamatkapitāla palielināšanu. Turpretī negatīvs koeficients visticamāk nozīmēs iepriekš piesaistīta aizņemtā kapitāla dzēšanu vai akciju atpirkšanu. Tātad šis koeficients sniedz papildus ieskatu uzņēmuma maksātspējā kopā ar uz pamatdarbības naudas plūsmu balstītajiem koeficientiem. [12,72]

Vērtējot SIA "Empower" koeficientus, 2011. gadā koeficients ir pozitīvs, tātad uzņēmums ir saņēmis ārējo finansējumu. 2012., 2013., 2014. un 2015. gadā ir negatīvs koeficients, uzņēmums ir veicis iepriekš piesaistīta aizņemtā kapitāla dzēšanu.

3.3. Naudas plūsmas izaugsmes finansēšanas un naudas iegūšanas spējas koeficienti

Analizējot naudas plūsmas koeficientus, kuri ļauj novērtēt uzņēmuma spēju finansēt savas investīcijas un, kā sekas, komercsabiedrības potenciālo izaugsmi, svarīgi sākt ar iekšējās finansēšanas potenciālu. [12,73]

Pastāv dažas īpatnības iekšējās finansēšanas potenciāla aprēķināšanā un interpretēšanā. Kā redzams [3.4.] formulā, saucējā tiek izmantota naudas plūsmas pārskatā atrodamā ieguldīšanas neto naudas plūsma, kura faktiski parāda uzņēmuma veiktos kapitālieguldījumus pārskata gada laikā. Tāpat jāatzīmē, ka iekšējās finansēšanas potenciāls ir aprēķināms un interpretējams tikai tad, ja ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma ir negatīva, jo kapitālieguldījumi pēc savas būtības ir naudas izdevumi. Tādēļ [3.4.] formulas saucējā ir jālieto attiecīgā rādītāja modulis. [12,75]

Iekšējās finansēšanas potenciāls = $\frac{\text{Pamatdarbības neto naudas plūsma}}{\text{Ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma}}$ [3.4.] [12,75]

- 2011. gads (EUR) 592388/333285= 10.78

- 2012. gads (EUR) $413737/502783= 0.82$
- 2013. gads (EUR) $1366815/328053= 4.17$
- 2014. gads (EUR) $555236/440916= 1.26$
- 2015. gads (EUR) $804974/285748=2.82$

Kad koeficients pārsniedz ciparu viens, uzņēmumam ir pietiekami līdzekļu savu ieguldījumu veikšanai, turklāt nauda paliek pāri daļējai saistību nomaksāšanai. Iekšējās finansēšanas potenciāls ir aprēķināms un interpretējams tikai tad, ja ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma ir negatīva, jo kapitālieguldījumi pēc savas būtības ir naudas izdevumi. [12,74]

SIA "Empower" koeficients pārsniedz ciparu viens, tātad uzņēmumam ir pietiekami līdzekļu savu ieguldījumu veikšanai, un nauda paliek pāri daļējai saistību nomaksāšanai. Izņēmums ir 2012. gads, kad koeficients ir zem cipara viens.

Ieguldīšanas naudas plūsmas un apgrozījuma attiecība = $\frac{\text{Ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma}}{\text{Neto apgrozījums}}$ [3.5.] [12,77]

- 2011. gads (EUR) $[-333285]/15428496= -0.02$
- 2012. gads (EUR) $[-502783]/14401277= -0.03$
- 2013. gads (EUR) $[-328053]/22286293= -0.01$
- 2014. gads (EUR) $[-440916]/17659831= -0.02$
- 2015. gads (EUR) $[-285748]/12462298=-0.02$

Ieguldījumu faktiskais apmērs arī sniedz svarīgu informāciju par uzņēmuma spēju atrast izaugsmei nepieciešamo finansējumu. Augsti negatīva ieguldīšanas naudas plūsmas norāda uz uzņēmuma paplašināšanos un ieņēmumu pieaugumu nākotnē. Pozitīva attiecība nozīmē, ka uzņēmums visticamāk atrodas norieta fāzē un pārdod savus pamatlīdzekļus un citus ilgtermiņa ieguldījumus. [12,77]

SIA "Empower" ieguldīšanas naudas plūsmas un apgrozījuma attiecība ir negatīvs koeficients, tas nozīmē, ka uzņēmums spēj atrast izaugsmei nepieciešamo finansējumu, bet šie koeficienti nav augsti.

Ieguldīšanas naudas plūsmas un aktīvu attiecība = $\frac{\text{Ieguldīšanas neto naudas plūsma}}{\text{Vidējie aktīvi}}$ [3.6.] [12,78]

- 2012. gads (EUR) $[-502783] / ((7586534+7485080)/2) = -0.07$
- 2013. gads (EUR) $[-328053] / ((7485080+7928926)/2) = -0.04$
- 2014. gads (EUR) $[-440916] / ((7787446+7928926)/2) = -0.06$
- 2015. gads (EUR) $[-285748] / ((7787446+5449114)/2) = -0.04$

Šo koeficientu var saukt arī par aktīvu pieauguma tempu, jo tas norāda uz uzņēmuma pašreizējo aktīvu daļu, kura noteiktā laika periodā tiek reinvestēta ilgtermiņa ieguldījumos.

Svarīgi atcerētie, ka uzņēmuma augšanas un jauna ilgtermiņa aktīvu iegādes gadījumā ieguldīšanas neto naudas plūsma ir negatīva. Tāpēc, ja ieguldīšanas naudas plūsmas un aktīvu attiecība ir mazāka par nulli, tas norāda uz uzņēmuma attīstību. Pozitīva ieguldīšanas naudas plūsma un aktīvu attiecību gadījumā jāsecina, ka uzņēmums atbrīvojas no saviem ilgtermiņa ieguldījumiem, tos pārdodot. Jo augstāka ir negatīvā ieguldīšanas naudas plūsmas un aktīvu attiecība, jo ātrāk uzņēmums palielina savu materiālo un nemateriālo ilgtermiņa īpašumu apjomu. [12,78]

SIA "Empower" ieguldīšanas naudas plūsmas un aktīvu attiecība ir negatīvs koeficients, tātad uzņēmums attīstās. Tomēr šie rādītāji ir zemi, tas liecina, ka uzņēmums lēni palielina savu materiālo un nemateriālo ilgtermiņa īpašumu apjomu.

Naudas iegūšanas spēja raksturo, kā uzņēmumam ir veicies ar naudas plūsmas radīšanu no saviem kārtējiem darījumiem jeb pamatdarbības. [12,79]

Pamatdarbības naudas plūsmas un apgrozījuma attiecība = $\frac{\text{Pamatdarbības neto naudas plūsma}}{\text{Neto apgrozījums}}$

[3.7.] [12,79]

- 2011. gads (EUR) 592388/15428496=0.04
- 2012. gads (EUR) 413737/14401277=0.03
- 2013. gads (EUR) 1366815/22286293=0.06
- 2014. gads (EUR) 555236/17659831=0.03
- 2015. gads (EUR) 804974/12462298=0.06

Jo augstāka ir attiecība, jo labāk uzņēmums ir spējīgs iegūt savu naudas plūsmu. Šā koeficienta interpretācija ir plašāka, jo secinājumi, kurus var iegūt no naudas plūsmas un apgrozījuma attiecības analīzes, ir salīdzināmi ar komerciālās rentabilitātes pētīšanas rezultātiem. Tomēr naudas plūsmas un apgrozījuma attiecības secinājumi ir noderīgāki, jo šā koeficienta skaitītājā ietvertais rādītājs izslēdz daudzus grāmatvedības pieņēmumus, kuri nosaka rentabilitātes aprēķināšanā izmantojamo peļņas rādītāju lielumu. [12,80]

SIA "Empower" rādītāji ir ļoti zemi, bet nav negatīvi, tātad uzņēmuma spēja iegūt savu naudas plūsmu ir zema.

Pamatdarbības naudas plūsmas un aktīvu attiecība = $\frac{\text{Pamatdarbības neto naudas plūsma}}{\text{Kopējo aktīvu vidējā vērtība}}$ [3.8.]

[12,81]

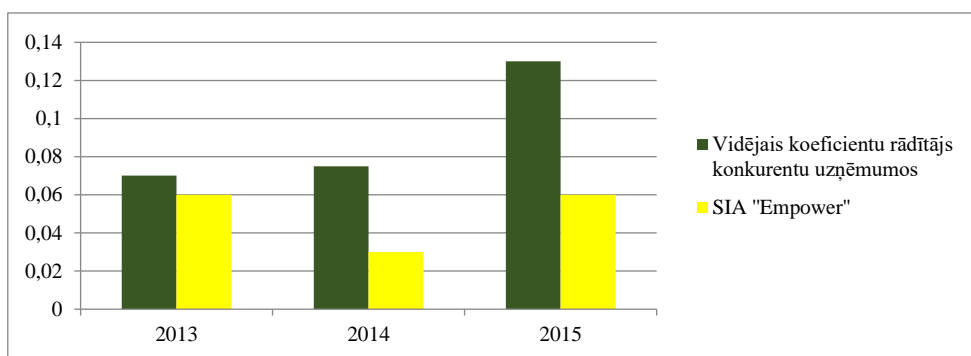
- 2012. gads (EUR) 413737/7707003=0.05
- 2013. gads (EUR) 1366815/7535807=0.18
- 2014. gads (EUR) 555236/7858186=0.07

- 2015. gads (EUR) $804974/12462298=0.06$

Parāda, cik daudz naudas uzņēmuma aktīvi ir devuši gada laikā. Naudas plūsmas un aktīvu attiecība ir cieši saistīta ar tradicionālo aktīvu rentabilitātes koeficientu. Naudas plūsmas un apgrozījuma attiecība pārsniedz komerciālo rentabilitāti tik reizes, cik liela ir naudas plūsmas atdeve, jo naudas plūsmas atdeves koeficients tiek iegūts, izdalot pamatdarbības naudas plūsmu ar tīro peļņu. [12,81]

SIA "Empower" naudas plūsmas un aktīvu attiecības koeficienti ir zemi, zemākais rādītājs ir bijis 2012. gadā, un augstākais ir bijis 2013. gadā.

Aplūkojot 3.5. attēlu, var redzēt SIA "Empower" pamatdarbības neto naudas plūsmas un neto apgrozījuma attiecību un konkurentu uzņēmuma vidējo pamatdarbības neto naudas plūsmas un neto apgrozījuma attiecību.

3.5 att. SIA "Empower" pamatdarbības neto naudas plūsmas un neto apgrozījuma attiecība un vidējā neto naudas plūsmas un neto apgrozījuma attiecība konkurentu uzņēmumos 2013. - 2015. gadā, %*

*- autores veidots attēls, izmantojot autores aprēķinus un konkurentu uzņēmumu finanšu pārskatu datus [17], [18], [19], [20]

Autore, izvērtējot pamatdarbības neto naudas plūsmas un neto apgrozījuma attiecību 3.5. attēlā, secina, ka SIA "Empower" rādītāji ir zemāki nekā konkurentu vidējie rādītāji, tas nozīmē, ka konkurentu uzņēmumi ir spējīgāki iegūt savu pamatdarbības naudas plūsmu.

Lai pilnībā izprastu, cik lieliem ir jābūt pētītajiem naudas plūsmas koeficientiem, un kad tie norāda uz padziļinātas analīzes nepieciešamību, ir nepieciešami ne tikai empīriskie pētījumi. Auditoriem un citiem finanšu pārskatu lietotājiem jāsaprot konkrētā uzņēmuma saimnieciskās darbības un attiecīgās nozares īpatnības. Tāpat ir svarīgi vispirms iegūt uzņēmuma vadības skaidrojumu par naudas plūsmas koeficientu negatīvajām izmaiņām, tikai pēc tam ir jāizdara savi secinājumi. [12,83]

Daļas kopsavilkums

Naudas plūsmas analīze norāda, ka uzņēmuma spēja pielāgoties finanšu apstākļu maiņai nav vērtējama kā laba un pastāv risks, ka uzņēmumam var rasties finansiālas problēmas.

Pozitīvi ir vērtējams, ka uzņēmumam pamatdarbības naudas plūsma ir pozitīva. Finansēšanas darbības naudas plūsmas un apgrozījumu attiecība norāda, ka 2011. gadā uzņēmums saņēmis ārējo finansējumu. Finansēšanas potenciāls parāda, ka 2011., 2013., 2014. un 2015. gadā uzņēmumam ir līdzekļi ieguldījumu veikšanai un paliek nauda pāri daļējai saistību segšanai.

Naudas plūsmas naudas iegūšanas spējas koeficienti sniedz informāciju, ka uzņēmums spēj atrast finansējumu nelielai izaugsmei, lēnai uzņēmuma attīstībai.

SECINĀJUMI

1. SIA "Empower" ir starptautiskas enerģētikas un tehnoloģiju kompāniju apvienības "Empower Group" meitas uzņēmums.
2. SIA "Empower" darbības virzieni ir - enerģija, telekomunikācija un rūpniecība, vislielāko neto apgrozījumu 2015. gadā dod enerģijas nozare-41%, tai seko telekomunikācijas nozare ar 36%.
3. SIA "Empower" uzņēmumā 2016. gadā ir nodarbināti 190 darbinieki, 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2016. gadu, darbinieku skaits saruka par 44 darbiniekiem.
4. Aktīvu/pasīvu kopvērtība 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, samazinājās par 2 338 332 *euro*, kas liecina par uzņēmuma saimnieciskās darbības sašaurināšanos.
5. Aktīvu samazināšanās ir saistīta ar ilgtermiņa ieguldījumu samazināšanos par 383 418 *euro* un apgrozāmo līdzekļu samazināšanos par 1 954 914 *euro*, salīdzinājumā ar 2014. gadu.
6. Pasīvu vērtību samazināšanās, 2015. gadā, galvenokārt saistīta ar pašu kapitāla sarukšanu par 1 233 713 *euro* un parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem, kuri samazinājās par 1 035 886 *euro*, salīdzinājumā ar 2014. gadu.
7. 2015. gadā ir mainījusies kreditoru struktūra, palielinājušies ilgtermiņa kreditori par 22 procenta punktiem, bet īstermiņa kreditori samazinājušies par 12 procenta punktiem.
8. No 2012. - 2015. gada 31. decembrī uzkrājumi katru gadu tika samazināti, uzņēmums arī neveidoja uzkrājumus Konkurences Padomes uzliktajam naudas sodam un tiesas procesa izdevumiem. 2015. gadā Konkurences Padomes uzliktais naudas sods 432 038 *euro* apmērā finanšu pārskatos tiek uzrādīts kā parāds, kurš nav apmaksāts.
9. SIA "Empower" nav pietiekami finansiāli neatkarīgs, laikā no 2011. - 2015. gadam kreditoru vidējais īpatsvars ir 73%, paša kapitāla vidējais īpatsvars ir 18% un uzkrājumu vidējais īpatsvars ir 9%.
10. Pašu kapitāls, laikā no 2011.-2015. gadam, ir pilnīgi ieguldīts ilgtermiņa ieguldījumos, bet pašu kapitāls nesedz visus ilgtermiņa ieguldījumus.
11. Apgrozāmo līdzekļu vērtība, laikā no 2011.-2015. gadam, pārsniedz īstermiņa saistības, apgrozāmo līdzekļu finansēšanai uzņēmums izmanto ne tikai īstermiņa kapitālu, bet arī daļēji ilgtermiņa kapitālu.
12. SIA "Empower", no 2011. gada līdz 2014. gadam, visu tīro peļņu atstāj nesadalītu, tas liecina par uzņēmuma vēlmi turpināt sava uzņēmuma darbību, tomēr 2015. gads tika

noslēgts ar zaudējumiem, kurus nosedza no iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas, tā būtiski samazinot paša kapitāla lielumu.

13. Krājumi, no 2013. gada līdz 2015. gadam, katru gadu tiek samazināti, līdz ar to krājumu aprites ātrumam ir mazs dienu skaits, 2012. gadā tās bija 5 dienas, bet 2015. gadā samazinājās līdz 3 dienām.
14. SIA "Empower", laikā no 2011. - 2015. gadam, finanšu sviras koeficients, naudas plūsmas un aizņemtā kapitāla attiecība norāda, ka uzņēmumam ir liela atkarība no ārējiem avotiem un pastāv risks zaudēt finansiālo neatkarību.
15. Pamatdarbības naudas plūsma, laikā no 2011. - 2015. gadam, ir pozitīva, un ieguldīšanas darbības naudas plūsma ir negatīva.
16. SIA "Empower" finanšu rādītāju salīdzinājums ar konkurentu uzņēmumiem laikā no 2013. - 2015. gada 31. decembrī parāda, ka konkurentu uzņēmumos likviditātes rādītāji, paša kapitāla attiecība ar aizņemto kapitāla attiecību kopējā kapitālā, pamatdarbības neto naudas plūsmas un neto apgrozījuma attiecība ir pozitīvāk vērtējama kā SIA "Empower". Finanšu cikls, salīdzinot ar SIA "Empower", garāks ir konkurentu uzņēmumos, bet SIA "Empower" 2014. un 2015. gadā pircēju un pasūtītāju aprite ir garāka par parādi piegādātājiem apriti, kas nozīmē, ka uzņēmums maksā saviem kreditoriem ātrāk nekā saņem naudu no saviem debitoriem, kas ir vērtējams negatīvi.
17. Par finansiāli veiksmīgākiem gadiem var uzskatīt 2013. gadu un 2014. gadu, bet par finansiāli visneveiksmīgāko gadu var uzskatīt 2015. gadu, jo šis ir pirmais gads, kad uzņēmums gadu noslēdz ar zaudējumiem.

PRIEKŠLIKUMI

Izteiktie priekšlikumi SIA "Empower" vadībai:

1. Nākotnē veidot uzkrājumus uzliktiem naudas sodiem un tiesas izdevumiem.
2. Lai izveidotu stabilu finansiālo situāciju, ir jāsamazina atkarība no ārējiem avotiem un uzņēmuma īpašniekiem vajag palielināt pamatkapitālu ar mantiskiem ieguldījumiem, kā arī ar naudas līdzekļiem.
3. Vajag pieņemt lēmumu, ka materiālus objektu izbūvei vajag iegādāties pie viena piegādātāja, tā iegūstot izdevīgākus noteikumus, kā rezultātā samazinātos materiālu izmaksas.
4. Nepieciešams veikt aprēķinus, lai varētu izvērtēt un salīdzināt, cik uzņēmumam izmaksā tehnikas noma un cik izmaksātu iegādāties savu tehniku nevis nomāt, salīdzināt nomas maksu ar pamatlīdzekļu nolietojumu, un pieņemt uzņēmumam izdevīgāko variantu, kas samazinātu izmaksas.
5. Vajag veikt aprēķinus, lai varētu izvērtēt, cik uzņēmumam izmaksā telpu noma un cik izmaksātu nākotnē ieplānot sava biroja un saimniecības telpu būvniecību, kura būtu pielāgota uzņēmuma vajadzībām.
6. Ir jāpieņem lēmums par apgrozāmo līdzekļu samazinājumu, samazinot pircēju pasūtītāju parādu lielumu. Ir jāizvērtē, kā efektīvāk kontrolēt pircēju pasūtītāju parādu atmaksas termiņus un, ja nepieciešams, piesaistīt speciālistu juridiskajos pakalpojumos, kur augsti kvalificēti speciālisti ieteiks efektīvākus risinājumus maksājumu iekasēšanā no debitoriem.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

1. LR likums *Par grāmatvedību*. LR AP un Vadības Ziņotājs, Nr.44, 12.11.1992. (ar turpmākiem grozījumiem). Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=66460> (skatīts 12.11.2016.)
2. LR likums *Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums*. Latvijas Vēstnesis, Nr. 222, 12.11.2015. (ar turpmākiem grozījumiem). Pieejams: <http://likumi.lv/ta/id/277779-gada-parskatu-un-konsolideto-gada-parskatu-likums> (skatīts 21.11.2016.)
3. LR MK noteikumi Nr. 585 *Noteikumi par uzņēmuma grāmatvedības kārtošanu un organizāciju*. Latvijas Vēstnesis, Nr. 151. 2003. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=80418> (skatīts 28.11.2016.)
4. **Alsiņa R., Marinska K., Bojarenko J.** *Vadības grāmatvedība*. Rīga: SIA KIF "Biznesa komplekss", 2011. 239 lpp.
5. **Alexander D., Nobes C.** *Financial accounting An International Introduction*. Pearson Education Limited, 2016. 477 lpp.
6. **Atrill Peter, McLaney Eddie** *Financial Accounting for Decision Makers*. Pearson Education Limited, 2008. 461 lpp.
7. **Bragg Steven M., CPA,** *Financial Analysis*. AccountingTools, Inc., Centennial, Colorado, 2014. 325 lpp.
8. **Januška M.**, *Finanšu un grāmatvedības kontrole firmā*. Rīga: Merkūrijs Info, 112 lpp.
9. **Leibuss I., Grigorjeva R., Jesemčika A., Svarinska A.**, *Grāmatvedības pamati uzņēmumos*. Rīga: Lietišķās Informācijas Dienests, 2014. 191 lpp.
10. **Rurāne M.**, *Uzņēmuma finanses*. Rīga: Jumava, 2007. 266 lpp.
11. **Saksanova S.**, *Finanšu informācijas un pārskatu praktiskā izmantošana*. Rīga: Info Tilts, 313 lpp.
12. **Subatnieks K.**, *Komersabiedrības naudas plūsma*. Drukātava, 2008. 99 lpp.
13. Darbības veida vienību galvenie uzņēmējdarbības rādītāji rūpniecībā un būvniecībā. Pieejams: http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/rupnbuvm/rupnbuvm__ikgad__uzndarb/SB0030.px/?rxid=562c2205-ba57-4130-b63a-6991f49ab6fe (skatīts 28.11.2016.)
14. Energobūvniecības nozarē ES naudai nav tik liela loma kā pārējā būvniecībā, Pieejams: <http://www.nozare.lv/atbalsts/print/BB4EE41B-888A-44E7-BDD2-42571386E2FC/>, (skatīts 12.07.2016.)
15. LR Uzņēmuma reģistrā reģistrēto subjektu dibināšanas un likvidēšanas dinamika, Pieejams: https://www.lursoft.lv/lursoft_statistika/?&id=3, (skatīts 16.12.2016.)

16. Informācija par SIA "Empower" uzņēmuma politiku, Pieejams:
<http://www.empower.eu/web/lv/>, (skatīts 19.10.2016.)
17. SIA "Reck" finanšu pārskats par 2013., 2014. gadu.
18. SIA "Latvijas energoceltnieks" finanšu pārskats par 2013., 2014., 2015. gadu.
19. SIA "Rameks serviss" finanšu pārskats par 2013. gadu.
20. SIA "Elko" finanšu pārskats par 2013., 2014., 2015. gadu.
21. SIA "Empower" gada pārskats par 2012. gadu.
22. SIA "Empower" gada pārskats par 2013. gadu.
23. SIA "Empower" gada pārskats par 2014. gadu.
24. SIA "Empower" gada pārskats par 2015. gadu.
25. SIA "Empower" npublicētie materiāli.

PIELIKUMI

1. pielikums

SIA "Empower" bilance 2011., 2012., 2013., 2014. un 2015. gada 31. decembrī, EUR

Nr. p. k.	Balances postenis	Sastāvs				
		2011 (LVL) (EUR)	2012 (LVL) (EUR)	2013 (LVL) (EUR)	2014 (EUR)	2015 (EUR)
2.	Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	10 14	942 1340	1534 2183	1187	190
3.	Citi nemateriālie ieguldījumi			816 1161	22644	19021
4.	Uzņēmuma nemateriālās vērtības	2202193 3133438	2202193 3133438	1469015 2090220	2090220	1728378
I	Nemateriālie ieguldījumi kopā	2202203 3133453	2203135 3134779	1471365 2093564	2114051	1747589
3.	Iekārtas un mašīnas	429527 611162	563688 802056	709334 1009292	1107801	995393
4.	Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	8198 11665	9522 13549	10062 14317	10679	6341
5.	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecību objektu izmaksas					7653
II	Pamatlīdzekļi kopā	437725 622827	573210 815604	719396 1023608	1118480	1009387
10.	Atliktā nodokļa aktīvi					75703
	Ilgtermiņa pircēju un pasūtītāju parādi					16434
V	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi kopā					92137
1.	Ilgtermiņa ieguldījumi (kopsumma)	2639928 3756279	2776345 3950383	2190761 3117172	3232531	2849113
1.	Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	39428 56101	93908 133619	166122 236386	157593	60037
10.	Avansa maksājumi par precēm	38889 55334	112863 160590			
I	Krājumi kopā	78317 111435	206771 294209	166122 236370	157593	60037
1.	Pircēju pasūtītāju parādi	1006580 1432234	1539552 2190585	1707848 2430049	1299579	1386225
4.	Citi debitori	177185 252112	83606 118961	351904 500714	763522	108849
7.	Nākamo periodu izmaksas	27508 39140	36142 51425	40565 57719	60599	50314
8.	Uzkrātie ieņēmumi	774570 1102114	231385 329231	95837 136367	1825673	235314
	Saistīto sabiedrību parādi		22480 31986	225211 320446	25658	85143
III	Debitori kopā	2013174 2864489	1913165 2722189	2421365 3445292	3975031	1865845
V	Nauda (kopā)	600427 854331	364263 518299	794233 1130092	422291	674119
2.	Apgrozāmie līdzekļi (kopsumma)	2691918 3830254	2484199 3534697	3381720 4811754	4554915	2600001
	Aktīva bilance	5331846 7586534	5260544 7485080	5572481 7928926	7787446	5449114
1.	Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	10000 14200	10000 14200	10000 14200	14200	14200
5.	Nesadalītā peļņa: a) iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	544855 775259	661791 941644	790876 1125315	1487193	2095814

	b) pārskata gada nesadalītā peļņa	116936 166385	129085 183671	254327 361875	608621	- 1233713
1.	Pašu kapitāls (kopsumma)	671791 955872	800876 1139544	1055203 1501419	2110014	876301
3.	Citi uzkrājumi	583386 830083	516018 734227	496705 706748	379369	322431
	Uzkrājumi atvaļinājuma rezervei	157838 224583	166908 237489			
2.	Uzkrājumi (kopsumma)	741224 1054447	516018 734227	496705 706748	379369	322431
4.	Citi aizņēmumi	217272 309150	1838961 2616606	1227997 1747282	840686	1800686
I	Ilgtermiņa kreditori kopā	2231403 3175000	1838961 2616606	1227997 1747282	840686	1800686
4.	Citi aizņēmumi	217272 309150	535564 762039	1009862 1436904	1620041	478956
5.	No pircējiem saņemtie avansi	82654 117606	161248 229435	35524 50546	6710	
6.	Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	670411 953909	578424 823023	236535 336559	1397374	361488
10.	Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi	201865 287228	1250226 1778911	312231 444265	203373	166990
11.	Pārējie kreditori	215126 306097	125320 178314	174605 248441	369204	626088
12.	Nākamo periodu ieņēmumi			368504 524334	391683	190597
15.	Uzkrātās saistības		25760 36653	247503 352165	200131	158399
	Parādi saistītām sabiedrībām	300100 427004	553347 787342	407812 580264	268861	467178
II	Īstermiņa kreditori kopā	1687428 2400994	2104689 2994703	2792576 3973478	4457377	2449696
3.	Kreditori (kopsumma)	3918831 5575994	3943650 5611308	4020573 5720760	5298063	4250382
	Pasīva bilance	5331846 7586534	5260544 7485080	5572481 7928926	7787446	5449114

2. pielikums

SIA "Empower" naudas plūsmas pārskats pēc netiešās metodes par 2011., 2012., 2013., 2014. un 2015. gadu, EUR

Rādītājs	2011 (LVL) (EUR)	2012 (LVL) (EUR)	2013 (EUR)	2014 (EUR)	2015 (EUR)
1. Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	152658 217213	129085 183671	640663	673834	- 1309416
a) pamatlīdzekļu nolietojums	158176 225064	206255 293474	323252	325355	399679
b) nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumi	1012 1440	10832 15413	1043218	0	361842
c) uzkrājumu veidošana (izņemot uzkrājumus nedrošiem parādiem)	635554 904312	-225319 -320600	-27480	-327379	-56938
e) ieņēmumi no līdzdalības koncerna meitas vai asociēto uzņēmumu kapitālos			-68086	51729	4011
g) pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	-92 -131	-146 -208	-17	-249	0
i) procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	29391 41820	93828 133505	135876	104192	96051
pamatlīdzekļu izslēgšanas rezultāts			7810	451	-218
Uzkrātie ieņēmumi	-322892 -459434	543185 772883			
2. Peļņa vai zaudējumi pirms apgrozāmo līdzekļu un īstermiņa saistību atlik. izm. ietekmes korekcijām	-653807 -930284	757720 1078138	2055236	827933	-504989
a) debitoru parādu atlikumu pieaugums vai samazinājums	-673296 -958014	-388102 -552219	-659093	-364180	2167103
b) krājumu atlikumu pieaugums vai samazinājums	15310 21784	-128454 -182774	57838	78777	97556
c) piegādātājiem, darbuņēmējiem un pārējiem kredit. maksājamo parādu atlikumu pieaug. vai samaz.	470573 669565	189234 269256	-12442	557499	-866596
Nākamo periodu izmaiņas	-14031 -19964	-8634 -12285			
3. Bruto pamatdarbības naudas plūsma	452363 643655	421764 600116	1441539	1100029	893074
4. Izdevumi procentu maksājumiem	-29391 -41820	-93828 -133505	-56773	-5531	-9738
5. Izdevumi nodokļu maksājumiem	-6640 -9448	-37160 -52874	-17951	-539262	-78362
8. Pamatdarbības neto naudas plūsma	416332 592388	290776 413737	1366815	555236	804974
3. Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iegāde	-235163 -334607	-354354 -504200	-337748	-441665	-286763

4. Ieņēmumi no pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu pārdošanas	837 1191	850 1209	9678	500	1015
7. Saņemtie procenti	92 131	146 208	17	249	0
9. Ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma	-234234 -333285	-353358 -502783	-328053	-440916	-285748
2. Saņemtie aizņēmumi	502505 715000	467363 664998			450000
4. Izdevumi aizņēmumu atmaksāšanai	-115963 -165000	-640945 -911983	-260000	-700411	-651600
5. Izdevumi nomāta pamatlīdzekļa pirkumam			-166971	0	-65798
9. Finansēšanas darbības neto naudas plūsma	386542 550000	-173582 -246985	-426970	-121710	-267398
V. Pārskata gada neto naudas plūsma	568640 809102	-236164 -336031	611792	707800	251828
VI. Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada sākumā	31787 45229	600427 854331	518300	1130092	422291
VII. Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada beigās	600427 854331	364263 518300	1130092	422291	674119

3. pielikums

SIA "Empower" peļņas vai zaudējuma aprēķins pēc apgrozījuma izmaksu metodes par 2011., 2012., 2013., 2014. un 2015. gadu, EUR

Nr. p. k.	Rādītājs	Sastāvs				
		2011 (LVL) (EUR)	2012 (LVL) (EUR)	2013 (EUR)	2014 (EUR)	2015 (EUR)
1.	Neto apgrozījums	10 843 209 15 428 496	10 121 275 14 401 277	22 286 293	17 659 831	12 462 298
2.	Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	9 791 557 13 932 130	9 462 775 13 464 316	18 999 429	15 163 496	11 422 303
3.	Bruto peļņa vai zaudējumi (no apgrozījuma)	1 051 652 1 496 366	658 500 936 962	3 286 864	2 496 335	1 039 995
5.	Administrācijas izmaksas	658 882 937 505	800 973 1 139 682	1 378 949	1 347 602	1 263 774
	Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	4 814 6 850	53 625 76 302	170 084	13 352	79 848
	Pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	66 148 94 120	120 833 171 930	1 300 379	384 215	1 069 365
9.	Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	8 806 12 530	450 581 641 119	17	249	0
11.	Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	187 584 266 908	111 815 159 098	136 974	104 285	96 120
12.	Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	152 658 217 213	129 085 183 671	640 663	673 834	-1 309 416
15.	Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	152 658 217 213	129 085 183 671	640 663	673 834	-1 309 416
16.	Ieņēmuma nodoklis par pārskata periodu	35 722 50 828		278 788	65 213	0
	Atliktais nodoklis					75 703
19.	Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem (tīrie ieņēmumi)	116 936 166 385	129 085 183 671	361 875	608 621	-1 233 713

4. pielikums

SIA "Empower" bilances horizontālā analīze par 2011., 2012., 2013., 2014., 2015. gadu

Nr. p. k.	Balances postenis	Sastāvs					Absolūtais pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu Novirze(+;-)			
		2011 (LVL) (EUR)	2012 (LVL) (EUR)	2013 (LVL) (EUR)	2014 (EUR)	2015 (EUR)	2012/2011 (EUR)	2013/2012 (EUR)	2014/2013 (EUR)	2015/2014 (EUR)
1.	Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	10 14	942 1340	1534 2183	1187	190	1326	843	-996	-997
2.	Citi nemateriālie ieguldījumi			816 1161	22644	19021		1161	21 483	-3 623
3.	Uzņēmuma nemateriālās vērtības	2202193 3133438	2202193 3133438	1469015 2090220	2090220	1728378	0	-1 043 218	0	-361 842
4.	Nemateriālie ieguldījumi kopā	2202203 3133453	2203135 3134779	1471365 2093564	2114051	1747589	1326	-1 041 215	20 487	-366 462
5.	Iekārtas un mašīnas	429527 611162	563688 802056	709334 1009292	1107801	995393	190 894	207 236	98 509	-112 408
6.	Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	8198 11665	9522 13549	10062 14317	10679	6341	1 884	768	-3 638	-4 338
	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecību objektu izmaksas					7653				7653
7.	Pamatlīdzekļi kopā	437725 622827	573210 815604	719396 1023608	1118480	1009387	192 777	208 004	94 872	-109 093
	Atliktā nodokļa aktīvi					75703				75 703
	Ilgtermiņa pircēju un pasūtītāju parādi					16434				16 434
	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi kopā					92137				92 137
8.	Ilgtermiņa ieguldījumi (kopsumma)	2639928 3756279	2776345 3950383	2190761 3117172	3232531	2849113	194 104	-833 211	115 359	-383 418
9.	Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	39428 56101	93908 133619	166122 236386	157593	60037	77 518	102 767	-78 793	-97 556
10.	Avansa maksājumi par precēm	38889 55334	112863 160590				105 256	-160 590		
11.	Krājumi kopā	78317 111435	206771 294209	166122 236370	157593	60037	182 774	-57 839	-78 777	-97 556
12.	Pircēju pasūtītāju parādi	1006580 1432234	1539552 2190585	1707848 2430049	1299579	1386225	758 351	239 464	-1 130 470	86 646
13.	Citi debitori	177185 252112	83606 118961	351904 500714	763522	108849	-133 151	381 753	262 808	-654 673
14.	Nākamo periodu izmaksas	27508 39140	36142 51425	40565 57719	60599	50314	12 285	6 294	2 880	-10 285
15.	Uzkrātie ieņēmumi	774570 1102114	231385 329231	95837 136367	1825673	235314	-772 883	-192 864	1 689 306	-1 590 359
16.	Saistīto sabiedrību parādi		22480 31986	225211 320446	25658	85143	31986	288 460	-294 788	59 485
17.	Debitori kopā	2013174 2864489	1913165 2722189	2421365 3445292	3975031	1865845	-142 300	723 103	529 739	-2 109 186
18.	Nauda (kopā)	600427 854331	364263 518299	794233 1130092	422291	674119	-336 032	611 793	-707 801	251 828
19.	Apgrozāmie līdzekļi (kopsumma)	2691918 3830254	2484199 3534697	338172 481175	4554915	2600001	-295 557	-1 277 057	-256 839	-1 954 914
20.	Aktīva bilance	5331846 7586534	5260544 7485080	5572481 7928926	7787446	5449114	-101 454	443 846	-141 480	-2 338 332

21.	Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	10000 14200	10000 14200	10000 14200	14200	14200	0	0	0	0
22.	Nesadalītā peļņa: 1. iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	544855 775259	661791 941644	790876 1125315	1487193	2095814	166 385	183 671	361 878	608 621
23.	2. pārskata gada nesadalītā peļņa	116936 166385	129085 183671	254327 361875	608621	-1233713	17 286	178 204	246 746	-625 092
24.	Pašu kapitāls (kopsumma)	671791 955872	800876 1139544	1055203 1501419	2110014	876301	183 672	361 875	608 595	-1 233 713
25.	Citi uzkrājumi	583386 830083	516018 734227	496705 706748	379369	322431	-95 856	-27 479	-327 379	-56 938
26.	Uzkrājumi atvaļinājuma rezervei	157838 224583	166908 237489				12 906	-237 489		
27.	Uzkrājumi (kopsumma)	741224 1054447	516018 734227	496705 706748	379369	322431	-320 220	-27 479	-327 379	-56 938
28.	Citi aizņēmumi	2231403 3175000	1772673 2522286	1227997 1747282	840686	1800686	-652 714	-775 004	-906 596	960 000
29.	Ilgtermiņa kreditori kopā	2231403 3175000	1772673 2522286	1227997 1747282	840686	1800686	-652 714	-775 004	-906 596	960 000
30.	Citi aizņēmumi	217272 309150	502420 714879	1009862 1436904	1620041	478956	405 729	674 865	183 137	-1 141 085
31.	No pircējiem saņemtie avansi	82654 117606	161248 229435	35524 50546	6710		111 829	-178 889	-43 836	-6710
32.	Parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem	670411 953909	578424 823023	236535 336559	1397374	361488	-130 886	-486 464	1 060 818	-1 035 886
33.	Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi	201865 287228	1250226 1778911	312231 444265	203373	166990	1 491 683	-1 334 646	-240 892	-36 383
34.	Pārējie kreditori	215126 306097	125320 178314	174605 248441	369204	626088	-127 783	70 127	120 763	256 884
35.	Nākamo periodu ieņēmumi			368504 524334	391683	190597		524334	-132 651	-201 086
36.	Uzkrātās saistības		25760 36653	247503 352165	200131	158399	36653	315 512	-152 034	-41 732
37.	Parādi saistītām sabiedrībām	300100 427004	553347 787342	407812 580264	268861	467178	360 338	-207 078	-311 403	198 317
38.	Īstermiņa kreditori kopā	1687428 2400994	2170977 3089022	2792576 3973478	4457377	2449696	688 028	978 775	483 899	-2 007 681
39.	Kreditori (kopsumma)	3918831 5575994	3943650 5611308	4020573 5720760	5298063	4250382	35 314	109 452	-422 697	-1 047 681
40.	Pasīva bilance	5331846 7586534	5260544 7485080	5572481 7928926	7787446	5449114	-101 453	443 846	-141 480	-2 338 332

5. pielikums

SIA "Empower" bilances vertikālā analīze par 2011., 2012., 2013., 2014., 2015. gadu

Nr. p. k.	Balances postenis	Sastāvs					Struktūra %					Struktūras izmaiņas pret iepriekšējo gadu %			
		2011 (LVL) (EUR)	2012 (LVL) (EUR)	2013 (LVL) (EUR)	2014 (EUR)	2015 (EUR)	2011 (EUR)	2012 (EUR)	2013 (EUR)	2014 (EUR)	2015 (EUR)	2012 (EUR)	2013 (EUR)	2014 (EUR)	2015 (EUR)
1.	Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	10 14.23	942 1340	1534 2183	1187	190	0.002	0.02	0.03	0.04	0.003	0.018	0.01	0.01	-0.037
2.	Citi nemateriālie ieguldījumi	0	0	816 1161	22644	19021			0.01	0.29	0.35		0.01	0.28	0.06
3.	Uzpēmuma nemateriālās vērtības	2202193 3133438	2202193 3133438	1469015 2090220	2090220	1728378	41.30	41.86	26.36	26.84	31.72	0.56	-15.5	0.48	4.88
4.	Nemateriālie ieguldījumi kopā	2202203 3133453	2203135 3134779	1471365 2093564	2114051	1747589	41.30	41.88	26.40	27.15	32.07	0.58	-15.48	0.75	4.92
5.	Iekārtas un mašīnas	429527 611162	563688 802056	709334 1009292	1107801	995393	8.06	10.72	12.73	14.23	18.27	2.66	2.01	1.5	4.04
6.	Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	8198 11665	9522 13549	10062 14317	10679	6341	0.15	0.18	0.18	0.14	0.12	0.03	0	-0.04	-0.02
	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas					7653					0.14				0.14
7.	Pamatlīdzekļi kopā	437725 622827	573210 815604	719396 1023608	1118480	1009387	8.21	10.90	12.91	14.36	18.52	2.69	2.01	1.45	4.16
	Atliktā nodokļa aktīvi					75703					1.39				1.39
	Ilgtermiņa pircēju un pasūtītāju parādi					16434					0.30				0.30
	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi kopā					92137					1.69				1.69
8.	Ilgtermiņa ieguldījumi (kopsomma)	2639928 3756279	2776345 3950383	2190761 3117172	3232531	2849113	49.51	52.78	39.31	41.51	52.29	3.27	-13.47	2.20	10.78
9.	Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	39428 56101	93908 133619	166122 236386	157593	60037	0.74	1.79	2.98	2.02	1.10	1.05	1.19	-0.96	-0.92
10.	Avansa maksājumi par precēm	38889 55334	112863 160590				0.73	2.15	2.98			1.42	0.83	-2.98	
11.	Krājumi kopā	78317 111435	206771 294209	166122 236370	157593	60037	1.47	3.93	2.98	2.02	1.10	2.46	-0.95	-0.96	-0.92
12.	Pircēju pasūtītāju parādi	1006580 1432234	1539552 2190585	1707848 2430049	1299579	1386225	18.88	29.27	30.65	16.69	25.44	10.39	1.38	-13.96	8.75
13.	Citi debitori	177185 252112	83606 118961	351904 500714	763522	108849	3.32	1.59	6.32	9.80	1.99	-1.73	4.73	3.48	-7.81

14.	Nākamo periodu izmaksas	27508 39140	36142 51425	40565 57719	60599	50314	0.52	0.69	0.73	0.79	0.92	0.17	0.04	0.06	0.13
15.	Uzkrātie ieņēmumi	774570 1102114	231385 329231	95837 136367	1825673	235314	14.53	4.40	1.72	23.44	4.32	-10.13	-2.68	21.72	-19.12
16.	Saistīto sabiedrību parādi		22480 31986	225211 320446	25658	85143		0.43	4.04	0.33	1.56	0.43	3.61	-3.71	1.23
17.	Debitori kopā	2013174 2864489	1913165 2722189	2421365 3445292	3975031	1865845	37.76	36.37	43.45	51.04	34.24	-1.39	7.08	7.59	-16.80
18.	Nauda (kopā)	600427 854331	364263 518299	794233 1130092	422291	674119	11.26	6.92	14.25	5.42	12.37	-4.34	7.33	-8.83	6.95
19.	Apgrozāmie līdzekļi (kopsumma)	2691918 3830254	2484199 3534697	338172 481175	4554915	2600001	50.49	47.22	60.69	58.49	47.71	-3.27	13.47	-2.20	-10.78
20.	Aktīva bilance	5331846 7586534	5260544 7485080	5572481 7928926	7787446	5449114	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00				
21.	Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	10000 14200	10000 14200	10000 14200	14200	14200	0.18	0.18	0.18	0.18	0.26	0	0	0	0.08
22.	Nesadalītā peļņa: 1. iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	544855 775259	661791 941644	790876 1125315	1487193	2095814	10.22	12.58	14.19	19.10	38.46	2.36	1.61	4.91	19.36
23.	2. pārskata gada nesadalītā peļņa	116936 166385	129085 183671	254327 361875	608621	-1233713	2.19	2.45	4.56	7.82	-22.64	0.26	2.11	3.26	-14.82
24.	Pašu kapitāls (kopsumma)	671791 955872	800876 1139544	1055203 1501419	2110014	876301	12.60	15.22	18.94	27.10	16.08	2.62	3.72	8.16	-11.02
25.	Citi uzkrājumi	583386 830083	516018 734227	496705 706748	379369	322431	10.94	9.81	8.91	4.87	5.92	-1.13	-0.90	-4.04	1.05
	Uzkrājumi atvaļinājuma rezervei	157838 224583	166908 237489				2.96	3.17				0.21	-3.17		
26.	Uzkrājumi (kopsumma)	741224 1054447	516018 734227	496705 706748	379369	322431	13.90	9.81	8.91	4.87	5.92	-4.09	-0.90	-4.04	1.05
27.	Citi aizņēmumi	2231403 3175000	1772673 2522286	1227997 1747282	840686	1800686	41.85	33.69	22.04	10.80	33.05	-8.16	-11.65	-11.24	22.25
28.	Ilgtermiņa kreditori kopā	2231403 3175000	1772673 2522286	1227997 1747282	840686	1800686	41.85	33.69	22.04	10.80	33.05	30.89	-12.92	-11.24	22.25
29.	Citi aizņēmumi	217272 309150	502420 714879	1009862 1436904	1620041	478956	4.07	9.55	18.12	20.80	8.79	6.11	5.48	2.68	-12.01
30.	No pircējiem saņemtie avansi	82654 117606	161248 229435	35524 50546	6710	0	1.55	3.06	0.64	0.09		1.51	-2.42	-0.55	-0.09
31.	Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	670411 953909	578424 823023	236535 336559	1397374	361488	12.57	10.99	4.24	17.94	6.63	-1.58	-6.75	13.70	-11.31
32.	Nodokļi un sociālās nodrošināšanas maksājumi	201865 287228	1250226 1778911	312231 444265	203373	166990	3.79	23.77	5.60	2.61	3.06	19.98	-18.17	-2.99	0.45
33.	Pārējie kreditori	215126 306097	125320 178314	174605 248441	369204	626088	4.03	2.38	3.13	4.74	11.49	-1.65	0.75	1.61	6.75
34.	Nākamo periodu ieņēmumi	0	0	368504 524334	391683	190597			6.61	5.03	3.50		6.61	-1.58	-1.53

35.	Uzkrātās saistības	0	25760 36653	247503 352165	200131	158399		0.49	4.44	2.57	2.91	0.49	3.95	-1.87	0.34
36.	Parādi saistītām sabiedrībām	300100 427004	553347 787342	407812 580264	268861	467178	5.63	10.52	7.32	3.45	8.57	4.89	-3.20	-3.87	5.12
37.	Īstermiņa kreditori kopā	1687428 2400994	2170977 3089022	2792576 3973478	4457377	2449696	31.65	41.27	50.11	57.24	44.96	9.63	10.11	7.13	-12.28
38.	Kreditori (kopsumma)	3918831 5575994	3943650 5611308	4020573 5720760	5298063	4250382	73.50	74.97	72.15	68.03	78.00	1.47	-2.82	-4.12	9.97
39.	Pasīva balance	5331846 7586534	5260544 7485080	5572481 7928926	7787446	5449114	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00				

6. pielikums

SIA "Reck", SIA "Remeks serviss", SIA "Latvijas energoceltnieks", SIA "Elko", SIA "Empower" uzņēmumu finanšu analīzes vidējie rādītāji
(koeficienti, dienu skaits, %) par 2013. gadu

Rādītāji, 2013	Vidējais rādītājs	SIA "Empower"	SIA "Reck"	SIA "Latvijas energoceltnieks"	SIA "Remeks serviss"	SIA "Elko"
Kopējais likviditātes rādītājs	1.73	1.21	1.27	1.57	1.31	2.78
Starposmu likviditātes rādītājs	1.16	1.15	0.95	1.52	0.82	1.35
Absolūtais likviditātes rādītājs	0.21	0.28	0.08	0.23	0.12	0.40
Pašu kapitālu īpatsvars kopējā kapitālā	0.44	0.19	0.26	0.43	0.33	0.72
Aizņemtā kapitāla īpatsvars	0.56	0.81	0.74	0.57	0.67	0.28
Finanšu svira	1.91	4.28	3.63	1.37	2.13	0.51
Pamatdarbības neto naudas plūsmas un neto apgrozījuma attiecība	0.07	0.06	-	0.07	0.07	0.08
Krājumu aprites ilgums	34.22 dienas	5.03 dienas	15 dienas	7.42 dienas	54.46 dienas	60 dienas
Pircēju un pasūtītāju parādu ilgums	38 dienas	37.34 dienas	38.50 dienas	40.45 dienas	15.80 dienas	57.23 dienas
Parādi piegādātājiem aprites ilgums	49.24 dienas	43.80 dienas	48.32 dienas	25.07 dienas	84.91 dienas	38.66 dienas
Finanšu cikls	22.98 dienas	-1.43 dienas	5.18 dienas	22.80 dienas	-14.65 dienas	78.57 dienas
ROS	6.34%	1.62%	6.39%	8.41%	7.44%	3.12%
ROA	18.70%	10.09%	23.02%	26.60%	18.83%	6.36%
ROE	49.66%	38.99%	95.80%	56.71%	37.83%	8.30%

7. pielikums

SIA "Reck", SIA "Latvijas energoceltnieks", SIA "Elko", SIA "Empower" uzņēmumu finanšu analīzes vidējie rādītāji (koeficienti, dienu skaits, %) par 2014. gadu

Rādītāji, 2014	Vidējais rādītājs	SIA "Empower"	SIA "Reck"	SIA "Latvijas energoceltnieks"	SIA "Elko"
Kopējais likviditātes rādītājs	1.48	1.02	1.29	1.48	1.68
Starpposmu likviditātes rādītājs	1.14	1.15	0.95	1.41	1.06
Absolūtais likviditātes rādītājs	0.24	0.09	-	0.15	0.33
Pašu kapitālu īpatsvars kopējā kapitālā	0.42	0.27	0.28	0.40	0.57
Aizņemtā kapitāla īpatsvars	0.58	0.73	0.72	0.60	0.43
Finanšu svira	1.96	2.69	3.48	1.58	0.81
Pamatdarbības neto naudas plūsmas un neto apgrozījuma attiecība	0.075	0.03	-	0.07	0.08
Krājumu aprites ilgums	25.47 dienas	4.68 dienas	17.08 dienas	6.55 dienas	52.79 dienas
Pircēju un pasūtītāju parādu ilgums	45.93 dienas	38.01 dienas	28.32 dienas	56.60 dienas	52.86 dienas
Parādi piegādātājiem aprites ilgums	34.39 dienas	20.58 dienas	39.65 dienas	18.12 dienas	45.40 dienas
Finanšu cikls	37.01 dienas	22.11 dienas	5.75 dienas	45.03 dienas	60.25 dienas
ROS	3.25%	4.41%	0.96%	7.92%	0.86%
ROA	8.47%	9.90%	3.69%	19.26%	2.47%
ROE	18.60%	33.71%	13.19%	40.14%	2.48%

8. pielikums

SIA "Latvijas energoceltnieks", SIA "Elko", SIA "Empower" uzņēmumu finanšu analīzes vidējie rādītāji (koeficienti, dienu skaits, %) par 2015. gadu

Rādītāji, 2015	Vidējais rādītājs	SIA "Empower"	SIA "Latvijas energoceltnieks"	SIA "Elko"
Kopējais likviditātes rādītājs	2.43	1.06	1.98	2.87
Starpposmu likviditātes rādītājs	1.53	1.04	1.92	1.13
Absolūtais likviditātes rādītājs	0.33	0.28	0.40	0.25
Pašu kapitālu īpatsvars kopējā kapitālā	0.67	0.16	0.57	0.76
Aizņemtā kapitāla īpatsvars	0.33	0.84	0.43	0.24
Finanšu svira	0.40	5.22	0.75	0.38
Pamatdarbības neto naudas plūsmas un neto apgrozījuma attiecība	0.13	0.06	0.13	-
Krājumu aprites ilgums	31.50 dienas	3.43 dienas	8.54 dienas	54.46 dienas
Pircēju un pasūtītāju parādu ilgums	58.09 dienas	38.80 dienas	77.59 dienas	38.59 dienas
Parādi piegādātājiem aprites ilgums	42.06 dienas	27.71 dienas	44.72 dienas	39.39 dienas
Finanšu cikls	47.54 dienas	14.51 dienas	41.41 dienas	53.66 dienas
ROS	1.26%	-	2.37%	0.15%
ROA	3.01%	-	5.24%	0.78%
ROE	4.49%	-	8.56%	0.42%

Diplomdarba darbs "Finanšu analīze sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Empower"
izstrādāts LU Ekonomikas un vadības fakultātē.

Ar parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie
informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: Baiba Barkāne _____
(paraksts) (datums)

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja(s): Dr. ekon., as. prof. Inta Millere _____
(paraksts) (datums)

Recenzents: Dr.ekon., profesore Inga Būmane

Darbs iesniegts Grāmatvedības un audita katedrā _____
(datums)

Dekāna pilnvarotā persona: metodiķe Alla Šķukina _____
(paraksts)

Darbs aizstāvēts Valsts pārbaudījumu komisijas sēdē

_____ prot. Nr. _____ vērtējums _____

Komisijas sekretāre: Ivita Faituša _____
(paraksts)